

Mélíméli icac ai

Anutunéh Yesu wagicma eñec.

¹ Tiofilus, nuac kiwina walac ogéñi imuaru, Yesunéh aiya hénima haka wamma ackuazéc ku énécmima keñkecma naléya hayu

² Mélíméli ic énépésiyec ionac niñ wamma Uña Téréya méliyu hama énézéma meseli énécmiyu Anutunéh i wagicma eñec, imuac suraiguc haka hicñiyec imuac suruc imi moczoñ odari.

³ Qenzerñ manzerñ qema humuyec imuac andiaiguc inéh ai meme 40 imuac suraiguc winini énécmiyec. Wañu qelima kerec imuac héipuc wamma ninzéh ninzéh mihicñi énécmimacac séc sasala hicñi énécmima Anutuac héngalen ama areña yandawac énézéyec.

⁴ Wañu ic iniguc momacnec kerec nalé imuaru yomuhuc zéseli énécmiyec; Yerusalem ménda waima kemmu. Wañu Anutuac sisipac ac énézéwa niñgic imuac héla niñac mambéc kecmu.

⁵ Yohanenéh dokunéh naec énécmiyec, néñ ini imi ai meme sasala ménda keñunec Anutuac Uña Téréyanéh ewa qeriginaiguc naec énécmimac.

⁶ Imuhuc zéyu ienenñ tocgéma Yesu qesimigic; Miñ Kewu, gi némac naléiguc héngalen ama areña yanda imi Israel ic embac neñañ muru meqeli nénécmiwésémañ?

⁷ Zégic inéh melemma énézéyec; Ai meme zéma naléya imi, enenñ nimmuac séc qahac. Nalé imi Mañgoc eñeya kucyaiguc meyu hezac.

⁸ Wañu Uña Téréya onac muru mamac nalé imuaru ini kuc mema Yerusalem zéma Yuda zéma Samaria zéma baec tetcgia séciguc kemma nuac héipuc ic hécna wammu.

⁹ Ac imi zéyu tecgéyu hémmanc nañgic Anutunéñ wagiru ou eñec. Eñu hosusunéñ i osoma musañgéyu kicginanéñ hémmuac séc qahac wañec.

¹⁰ Imuhuc eñu ieney kurumeniguc kicgina hima héñ sosolimanec nañgic ic éréhéç malekugira lalacnec ierenj hosucginu wininima nañoc.

¹¹ Namma yomuhuc zéyoc; Galilaia ic! Ini némac niñ kurumeniguc kicgina himanec nanzu? Yesu onac murunec wagiru kurumeniguc enzac. I kurumeniguc eñu hénzu imuhucyanec lilingéma mamac.

Matia kumugic Yudawac tatac késayec.

¹² Imuhuc zéyu ieney baec boña ménj Oliwa zéañgic imuarunec lilingéma Yerusalem hagic. Baec boña imi mia Sabata naléiguc kenkenawac séc Yerusalem hosuraiguc tarec.*

¹³ Taru hama ama qeria ménj qacyaiguc heyu tacyac wañañgic imuhucgenj eñgic. Wañu imuaru tocgégic ionac qacgina imi yomuhuc; Petero, Yohane, Yakobo zéma Anderea, Filipino zéma Toma, Batolomaio zéma Mataio, Alfaioac nañja Yakobo zéma Simon Zelote,† wañu Yakoboac nañja Yuda, imuhuc.

* **1:12:** Yuda ic ieney Sabataiguc héna horua niñgic ai tanec wawaña imuhucya ménda kenja wañañgic. † **1:13:** Girik ac yomuac hénia imi seliseli wawaña, imi mia Yuda ic ionac tuñ méñac qara, ieney Roma gawamanj imuac mézétiti wamma seliseli wamma euqac wañañgic.

¹⁴ Ic imi enej ewa momacguc wamma zéwelec ai imi ai meme sasala torogema memanec kecgic. Wañu embac tosara zéma Yesuac nenjocya Maria zéma Yesuac munahéra ienej acguc momacnec torogema kecgic.

¹⁵ (Ic embac tocgégic ionac zanégina imi 120 imuac séc wañec.) Nalé imuhucgenj Peteronénj sugcinaiguc yacma yomuhuc zéyec;

¹⁶ Dac munahécna, becnec Uña Téréyanénj Dawidiac kuaya mema Yudawac niñ zéyec ac iminénj héla wammacac niñ heyec. Yuda imi ic tosara Yesu késagic ionac héna meyec ic imi mia.

¹⁷ Wañu ic imi 12 sucninaiguc kecma Miñ Kewuac ai yomuac bakia meanec.

¹⁸ (Wañu ic iminénj hakaya biriawac boñanénj baec ménj boñ meyec, imuac andiaiguc orucyanénj melemma hingacma qeyu tomeña qéséñu kera tomeña madaru humuyec.

¹⁹ Wañu haka imi zésaigic keñu ic embac Yerusalem kecgic ienej moczoñ nindacma baec imuac Akeldama zéangic. Wañu ac imuac hénia imi Sac baera.)

²⁰ Imuac mia kiwi Legiciguc yomuhuc oyec hezac; Iwac baec imi kisi wañu mérñénj ménj imuhucgenj ménda kecmac. Wañu ic mérñénj iwac ai buña imi késamac.

²¹ Imuac niñ Yohanenénj Yesu doku naecmiyec imuhuc geñnec érékecma Anutunénj Yesu sucninaiguc wagicma eñec nalé imuac suraiguc ic tosara Yesunénj sucninaiguc tacyac wañañec imuac séc

²² niniguc kecgic ionarunec ménj kumuni niniguc Yesuac yacyarawac héipuc ic wambiñ.

²³ Imuhuc zéyu ic éréhéc mihicni érécmigic. Qacgira imi Yosefe zéma Matia. Wañu Yosefe iwac Basaba me Yusito zémianɣic.

²⁴ (24a) Wañu ienenɣ yomuhuc zéma zéwelecgic; Miñ Kewunina, gi ic embac neñañ qeri héhéñnina keczañ.

²⁵ (25a) Yudanéh ai buñaya imi waima eñeya hénayaiguc keñec. (24b) Imuac ic éréhéc youmi iorac muru mérac késana (25b) tatacyac mema welenɣ qeɣe ai zéma Mélíméli icac ai memac imi nénézéna hénni.

²⁶ Imuhuc zéma sumbic néma héngic Matia iwac muru héiyu inéh Mélíméli ic 11 ionac muru toroqeyec.

2

Ai meme 50 imuac kendoñaiguc Uña Téréya mayec.

¹ Ai meme 50 imuac kendoña* ducñiyu ienenɣ moczoñ ama méñu momacnec tocgégic.

² Wañu kurumenɣ igucnec hétéh yanda ménɣ élanzañnec luhuc selia qeanzañc ésécnec mama ama tacgic imuac qeria séc sécgédarec.

³ Wañu iwawai ménɣ tanera geric bélaña ésécnec imuhucyanéh tuima ic embac tacgic orucgina séc mama héiyec.

⁴ Wañu ic embac ienenɣ moczoñ Uña Téréyanéh qeriginaiguc sécgéma ac méréra hénia hénia énécmiyec séc hénima zégic.

* **2:1:** Pentikost imi Yuda ic ionac kendoñ ménɣ; Nagu sacyaguc ogicma kekeña imuac kendoña tecgéyuguc éréma ai meme 50 wañu Yuda ic ienenɣ kendoñ tacañgic, wañu nalé imuaru mia Uña téréya mayec.

⁵ Nalé imuaru kurumenj bawaguc baera baera heyec imuhucgenj Yuda ic Anutu méndacma kecaŋgic ienenj Yerusalem hama tacyac waŋgic.

⁶ Héténj imi hicŋiyu tuŋ yanda imuaru tocgéma niŋgic acgina séc zégic imuac niŋac niniŋgina sicsaoc waŋu témpinj waŋgic.

⁷ Waŋu ienenj kilenj yanda welicgéma zégic; Ic embac ac zézu yomi Galilaia baec miŋina zéma ninziŋ.

⁸ Waŋu dimuhuciguc ienenj zégic neŋaŋ acni-naiguc séc ninziŋ?

⁹ Neŋaŋ youmi Pada ic, Mede ic, Elam ic, Mesopotamia miŋina, Yuda ic zéma Kapadokia ic, Ponto ic zéma Asia ic,†

¹⁰ Firigia ic, Pamfilia ic, Izipte ic, ic tosara Kirene hosura Libia baec yandaiguc baec bakia bakia hezac imuacnec, ic kianj tosara Romanec, (Imi mia Yuda ic zéma ic tosara Yuda ic ionac ninzénj ninzénj ginaiguc toroqegic imi mia.)

¹¹ Krete ic zéma Arabia ic, neŋaŋ imuhucyanénj kiwi hénia hénia Anutunénj meyec imi zéaugic acninaiguc séc ninziŋ.

¹² Ienenj moczoŋ welicgégic ewagina sicsaoc waŋec. Waŋu eŋaocnec qesiamuma zégic; Imuac hénia imi dimuhuc?

¹³ Waŋu ic tosara enenj zézerec waŋ énécmima zégic; Ic youmi doku seli siŋaguc imuac kuhanénj qerigina sécgézac.

Peteronénj kiwi baec icnénj ménda memeya imuac hénia énézéyec.

† 2:9: Asia komora zéanziŋ imi deguc Téki taczac baec imuac qara.

14 Imuhuc zégic Peteronéj Yesuac Mélíméli ic 11 iniguc namya ewaya mema yacma yomuhuc énézéc; Yuda ic alahécna zéma ic embac Yerusalem kecanzu ini moczoj, nej hénia zéasari énécmima ac zémaj imuac gezacgina haima niŋgic.

15 Ini ninzu ésécnec qahac. Ic youmi doku selinéj ménda mesoho énécmizac. Kaiwe kiwa imi siŋunec 9 kilok sac wanzac.

16 Qahac, iwawai imi Anutuac tilin tilin ic Yoelnéj zéyec ésécnec hicŋizac.

17 Min Kewunéj yomuhuc zézac; Kecma nalé tetecgiaiguc ni Ujana ic embac momac yanda séc pocgé énécmiwa nambérac hécgina ienej iwawai kecma hicŋimac imuac ara zéaumu. Waŋu sac qeli enej Anutuac tilin tiliniguc séséc hicŋi énécmiyu hémmu. Waŋu ic embac yanda ienej gau hémmu.

18 Waŋu nalé imuaru ni Ujana imi welen qeŋe ic me embahécna pocgé énécmiwa ienej iwawai kecma andiaiguc hicŋimac imuac ara zému.

19 Waŋu énézéwa ou kurumeniguc kiwi welic welicgia, emu baeciguc asé kiwiac haka hénia hénia hémmu. Imi mia sac zéma geric bélaŋ zéma hofac kondun wéséséya.

20 Kaiwe kiwanéj melemma siŋi waŋu maso kiwa imi sac sac waŋuguc Min Kewuac nalé yanda asahaguc imi hamac.

21 Waŋu ménénéj mén Min Kewuac qara qacanzuiguc kápésic igucnec aŋgéŋgina tiénécmimaŋ.

22 Israel ic embac, ac youmi niŋgic; Ini ninzu ésécnec, Anutunéj sugcinaiguc haka kuc yan-

dayaguc zéma kiwi méréra héniya héniya zéma asé kiwiac haka héniya héniya imi Yesuac muru mema Yesu Nazareteneç i héipucya wammiyec.

²³ Ic imi mia, Anutunéh haka imi ménda hicñiyecneç nimma ewaya dérécgéyu heyec séc onac muru oporu eneñ ic Moseac héna ac ménda niñgic ionac méraginaiguc haigic biriñnéñ qegic humuyec.

²⁴ Wañu humucnéñ i késamacac séc qahac wañu Anutunéh humucac zéra igucneç hulacmima meqeli miyec.

²⁵ Dawidinéh iwac niñac yomuhuc zéyec; Ni hémba Miñ Kewunéh nalé séc wésénaiguc kecanzac. Wañu inéh nuac héinaiguc nañu ni qeka meka ménda wammañ.

²⁶ Imuac niñ ewana ségiségi wañu ezelañnanéh mepési miyu séwina imuhucyanec yacyarawac mambéc kecmac.

²⁷ Héna imi yomuhuc; Gi ni humumia ionac baec dumuñaguc ménda waina hemañ. Wañu guac Içga Téréya ménda waimina houmac.

²⁸ Geñ nézéna, keckecac hénaya héñi. Geñ wéségaiguc ségiségi imi nuac qerinaiguc haina sécgémac.

²⁹ Dac munahécna ni ac yomi efima hia énézémañac séc; Yandanina Dawidinéh humuyu téngégic iwac kic suaña imi sucninaiguc heyecac érékecma deguc hezacneç.

³⁰ Wañu i imi Anutuac tilinñ tilinñ ic kerec imuac niñ Anutunéh iwac qelihéra sucnina igucneç méñ kumuyu iwac ic kewu tataciguc tacmac niñac ac selianec zikima ézéyu niñec.

³¹ Iwawai hicñimac imi hén̄tegiema Kristoac yacyacwac niñac yomuhuc zéyec; I humumia ionac baec dumuñaguc ménda waimiyu heyec. Iwac séwiyanéñ ménda houyec.

³² Anutunéñ Yesu imi meqeliyu yarec. Wañu neñañ moczoñ haka imuac héipuc ichéra wamma kecziñ.

³³ Anutunéñ meyacmiyu inéñ iwac héiyaiguc emma ac ziki nénécmiyec séc Mañgocac murunec Uña Téréya mema pocgé nénécmiyu iwawai imi mia hémma ninzu.

³⁴ Dawidi inéñ kurumenjiguc ménda eñec. Wañu inéñ yomuhuc zéyec; Miñ Kewunanéñ‡ nuac Miñ Kewuna§ yomuhuc ézéyec; Nuac héinaiguc tacna.

³⁵ Tacnanec neñ guac hazéchécga onopocba guac hénagawac hena titiga wammu.

³⁶ Imuac niñ Israel ama séc ic embac moczoñ yomuhuc niñ yacgému; Ini Yesu ic hén̄geña wéndaraiguc qegic Anutunéñ i Miñ Kewu zéma Kristo kumuyec.

³⁷ Imuhuc zéyu ic embac ieneñ ac imi niñgic qerigina néyu Petero zéma Yesuac Mélíméli ic tosara ionac énézéma zégic; Dac munahécnina, nini dimuhuc wambiñ?

³⁸ Imuhuc zégic Peteronéñ melemma zéyec; Ini moczoñ yanda, ewa qerigina melenjic késpedesgina wai énécmimacac niñ Yesu Kristoac qaraiguc doku naec énécmi ewa hiawac Uña Téréya énécmiyu memu.

‡ 2:34: Hebiraió aciguc; Yawe. Adonai.

§ 2:34: Hebiraió aciguc;

39 Sésépac ac imi, ini zéma qelihécgina zéma ic embac lakec keczu séc Miñ Kewu Anutuninanéñ héihéré énécmimac ionac buña wammac.

40 Imuhuc zéma inéñ ac sasala ménñ toroqema héipuc wamma meseli énécmima zéyec; Eneñ hicñisai biria yomi onarunec añgégina tiénécmiyu érému!

41 Imuhuc zéyu ic embac tosara iwac ara késagic séc doku naec énécmigic nalé imuhucgeñ zañgégina 3,000 imuhuc éséc nec tuñginaiguc toroqe énécmigic.

42 Wañu Yesuac Mélíméli ic ieneñ ku énécmigic imuac séciguc selianec nammanec ala wañamuma saméñ kuma nema zéwelec ai imuac opocamuma kecgic.

43 Wañu ic embac moczoñ zénéngina hiriyec. Wañu Yesuac Mélíméli ic ieneñ kiwi méréra héniya héniya zéma asé kiwiac haka méréra sasala megic hicñiyec.

44 Wañu ninzéñ ninzéñ ic ieneñ momacnec tacyac wamma iwawaigina imi nuaru qahac guaru qahac momacnec mema kecañgic.

45 Kecma ménñéñ ménñ iwawai ménñ niñac osigiciguc aigina me iwawaigina haima soukiwaya mema sécgina énécmiañgic.

46 Wañu nalé séc ewa momacguc wamma oc-muñ téryaiguc tocgéañgic. Wañu amagina séc ewa hia zéma ewa héla nimma saméñ kuma amunec qamunec wamma neañgic.

47 Haka imuhuc wamma Anutu mepésigic ic embac ieneñ eegina héiéncmigic kecañgic añgéñ tiénécmimia ionac zañgégina imi Miñ Kewunéñ

toroqe énécmiyu eñec.

3

Peteronéj ic puriñ méj mehiaruyec.

¹ Zéwelecac kaiwe kiwa maria 3 kilok imuhucgeñ Petero zéma Yohane ierenj ocmuñ téréyaiguc eñoc.

² Wañu ic méj neñgocyawac qeria igucnec puriñ hichñima kekera imi ic tosanenéj duñaguc huama hagic. Ic imi mia ic tosara ocmuñ téréyaiguc eñeñ mama wañgic iwawai méj niñac qesiéncmimac niñ kaiweya kaiweya nagu méj Naguc soroc zéañgic imuaru haigic tacañec.

³ Ic iminéj Petero zéma Yohane ierenj ocmuñ téréyaiguc embiñ zé wañic iricma iwawai niñac welec érécmiyec.

⁴ Weleru Peteronéj Yohaneguc héñsosolima yomuhuc ézéyec; Niri niricna.

⁵ Zéyu inéj iorarunec iwawai méj memañ zé mambécma iricsosoliyec.

⁶ Iriru Peteronéj yomuhuc zéyec; Siliwa zéma goli imi ni ménda késa kecza, wañu iwawai késakecza imi gémmañ. Nazarete ic Yesu Kristoac qaraiguc yacma kenna.

⁷ Imuhuc zéma méra héiyaiguc késama méra miyu imuhuc geñnec héná tawéya zéma hénayawac giniña imi kuhaguc wañec.

⁸ Imuhuc wamma seligiyu técgéma yacma hénima kemma iriguc ocmuñ téréyaiguc emma tima kemma técgéma kemma Anutu mepésiyec.

⁹ Wañu inéj tima kemma Anutu mepésiyu ic embac moczoñ yanda ieneñ i héngic.

10 Hémma ic iminéŋ Nagu sorociguc tacma iwawai niŋac welec énécmiaŋec ic imi mia zéma héŋteŋicma haka hicŋimiyec imuac muŋguc yanda welicgéma aurigic.

Peteronéŋ welicgéma tocgégic imi onac ac énézéyec.

11 Ic iminéŋ Petero zéma Yohane érépésima keŋu ic embac ieneŋ aurima Solomonac luhuc ama yanda imuaru usuŋec hama ionac muru tocgégic.

12 Waŋu Peteronéŋ inicma énézéyec; Israel ic embac, némac niŋac haka imuac aurizu? Ini niŋgic nerenŋ norac kucnira zéma hakanira hia bianéŋ ic yomi mehiaruzic esécnec waŋu nirić sosolima nanzu?

13 Imi nerenŋ qahac, néŋ Yesu eneŋ Pilatoac mériaiguc opocgic Pilatonéŋ hulacmimaŋ zéma ewaya zikiyec. Waŋu ini iwac kic ségériaiguc Yesu qaecgémigic. Waŋu yanda hécnina Abaraham zéma Isaka zéma Yakop ionac Anutunéŋ eŋeya welenŋ qeŋe ic Yesuac qac buŋa meyarec;

14 Eneŋ ic solaŋa zéma téréya ménda nimmima sac naec ic méŋ hulacmimac niŋac zéwelec migic.

15 Eneŋ kekeć miŋina qehumugic. Waŋu Anutunéŋ ic humumia sugina igucnec i meqeli miyec. Waŋu neŋaŋ imuac héipuc ic wanziŋ.

16 Ic youmi hémma nimmizu, iminéŋ Yesuac qara ninzéŋgéyu ninzén ninzénja iminéŋ séwiya meselimizac. Yesuac qara zéma ninzén ninzén iwac murunec hicŋimizac iminéŋ ic youmi ini moczoŋ yanda kicginaiguc séwiya solaŋa mihicŋi mizac.

17 Wañu deguc ni yomuhuc ninzua; Ini ménda niñasarima imuhuc wañgic. Wañu galeñhécgina ieneñ imuhucyanec.

18 Wañu Anutunéñ eñeya kua meme ic ionac kuagina mema eñeya Kristonéñ qenzen manzenñ nimmac imi ménda hicñiyunec zédarec ac imi imuhuc meseliyec.

19 Imuac ewa qerigina melemma Anutuac muru hagic onac késpedesigina zuac énécmiyu.

20 Imuhuc wañgic Miñ Kewuac murunec tac hiahiaruac naléya hamac. Hayu inéñ Yesu Kristo becneç kumuyec i aguc onac méli énécmimac.

21 Anutunéñ baec yomuac naléya hama keñec imuac suraiguc eñeya kua meme ic téréya ionac kuagina mema zéyec séc kurumeñnéñ Yesu tétéçgéma heyunec iwawai moczonñ meqelimac.

22 Mosenéñ yomuhuc zéyec; Miñ Kewu Anutuginanéñ onac niñac dac munahécgina ionac suggina igucnec kua meme ic ménñ ni ésécnec kumuyu nammac. Wañu inéñ ac imuhucya me imuhucya énézéyu imi moczonñ niñtohodacmu.

23 Ménñnéñ ménñ Anutuac kuaya meme ic iwac ara ménda niñtohomac imi ic embac suggina igucnec elicgéyu qahac wandacmac.

24 Anutuac tilinñ tilinñ ic Samuel igucnec namma éréma kua meme ic tosara ai imuac areñiguc namma zégic imi eneñ moczonñ nalé sura yomuac niñac walacnec zégic.

25 Eneñ imi Anutuac tilinñ tilinñ ic ionac qelihécgina zéma Anutunéñ yanda héçginaguc ac zikiyec zikizki ac imuac qelihéra. Anutunéñ Abaraham yomuhuc ézéyec; Baec séc ic embac

tuᅇa tuᅇa moczoᅇ guac qeliga iwac murunec mériaᅇ memu.

²⁶ Eᅇac eᅇac kápésicgina igucnec melenᅇ énécmima mériaᅇ qeénécmimaᅇ zéma Anutu eᅇeya welenᅇ qeᅇe icya kumuma walac onac muru méliyec.

4

Petero zéma Yohane hésa amaiguc oropocgic.

¹ Petero zéma Yohane ierenᅇ ic embac ac énézéma naᅇic hofac oo ic zéma ocmuᅇ téréyawac demiaᅇ galeᅇ kunenᅇgina zéma Sadukaio ic ienenᅇ iorac muru hagic.

² Ierenᅇ ic embac ku énécmima Yesuac muru humuc igucnec yacyac hezac zéma zéauyic qerigina biriyec.

³ Biriyu érépésigic ama bec sinᅇyec imuac niᅇ hésa amaiguc oropocgic heycnec ama gianᅇyec.

⁴ Waᅇu acgira niᅇgic ionac suggina igucnec sasalanénᅇ ninzénégic ic embac zaᅇgégina 5,000 éséc waᅇec.

⁵ Ai meme imuhucgeᅇ séwiac galeᅇ zéma qeriac galeᅇ zéma hénacac kiwi ic tosara Yerusalem amaiguc tocgégic.

⁶ Héfac oo ic kunenᅇgina Hanasi, zéma Kayafa, Yohane, Aleksande zéma hofac oo ic kunenᅇgina iwac sac kitichéra ienenᅇ momacnec kecigic.

⁷ Ienenᅇ Petero zéma Yohane sugginaiguc oropocgic naᅇyic yomuhuc qesiérécmigic; Némac kuc zéma mérac qaciguc ai imi mezaoc?

⁸ Qesigic Petero imi Uᅇa Téréyanénᅇ qeriaiguc kuaya qeyu yomuhuc énézéyec; Hénacoriᅇ neᅇaᅇ

séwiac galen zéma Israel neñan qeriac galen hécnina,

⁹ Ic puriña imi haka hiabia wammiyic imuac némaciguc mehiaruyoc zéma niri deguc aciguc gési nérécmizuiguc,

¹⁰ Ini zéma Israel ic embac moczon yomuhuc niñasarimu; Ini Yesu Kristo Nazaretenc i ic héñgeña wéndaraiguc qehumugic Anutunéh humuc igucnec meqelimiyec. Wañu iwac qaraiguc mia ic youmi hiabia soroc wamma kicginaiguc nanzac.

¹¹ Yesu imi meriqe ic eñaoc hoc mén héñara mema giligic keñkeña iminéh mia ama wañgoñaguc ama imuac hoc oruha wañec.

¹² Képésic igucnec añgéh titi imi ménaru mén ménda hezac. Kurumeh bawaiguc ic neñan muru añgéh tinénécmimacac qac mén ménda nénécmiyu hezac.

¹³ Petero zéma Yohane ieren imi ic omaya, kiwi amaiguc ménda eñoc imuhuc zéma niñgic. Wañu efima kucnec zéyic nimma aurigic. Wañu becnc Yesuguc keroc imi irictegicgic.

¹⁴ Wañu ic hiaruyec iminéh iriguc momacnec nañu hémma zéqetali wañ érécmiwiñ zéma osigic.

¹⁵ Wañu érezégic gésigési ic ionac murunec waima hiñgaric eñacnec yomuhuc eminimma zégic;

¹⁶ Neñan ic éréhéc imi dimuhuc wañ érécmiwiñ? Kiwi mérera eñeña wañic ic embac Yerusalem keczu ieneñ moczon buña imi nindacgic. Wañu neñan imuac qaecgéwiñac séc qahac wanzac.

¹⁷ Ic embac ionac sucginaiguc iwawai imi

ménda saima kemmac niḡac Yesuac qaraiguc ic ménac mén, ac mén muḡuc ménda zémaoc niḡac zétericgé érécmima zéseli érécmiwiḡ.

¹⁸ Imuhuc zémaguc muḡuc héihéré érécmima Yesuac qaraiguc méndagucnec zéma ku énécmimaoc niḡac zéseli érécmigic.

¹⁹ Zégic Petero zéma Yohane ierenḡ yomuhuc melemma zéyoc; Anutuac kic ségériaiguc Anutuac ara waima onac acgina méndacbic iminénḡ hia me qahac imi enḡaoc niḡgésigic.

²⁰ Niri imi iwawai hémma niḡic imi ménda zéauwicac séc qahac.

²¹⁻²² Mehiahiaruac asé kiwiya hicḡimiyec ic iwac yawuḡa imi 40 ogirec imuac niḡac ic embac moczoḡ haka hicḡiyec imuac Anutu mepésigic. Imuac dimuhuc yéwéri érécmiwiḡ zé osima muḡuc zétericgé érécmima wai érécmigic keḡoc.

Ninznéḡ ninznéḡ ic ienenḡ zéwelec waḡic.

²³ Kemma Petero zéma Yohane ierenḡ ekaḡ ic embac ionac muru liliḡéma kemma hofac oo ic kiwa zéma qerawac galenḡ ienenḡ ac érezégic imi moczoḡ énézédaroc.

²⁴ Zéyic ienenḡ nimma momac yanda ewa maracgina meyacma Anutu welecmima zégic; Miḡ Kewu yanda, Anutu! Geḡ baec kurumenḡ zéma konduḡ zéma iwawai moczoḡ yanda imuac qeriaiguc hezac imi zéna hicḡiyec.

²⁵ Geḡ Uḡaga Téréya mélimima welenḡ qeqega Dawidi, neḡaḡ yandanina iwac kuaya mema yomuhuc zénecc; Némac niḡac baera baera i hazéc wammizu? Waḡu imuac ic embac ienenḡ aigina

héla qahac imuhucya mewin zé sasanjiaiguc ac zézu?

²⁶ Anutu zéma iwac halécnén météré mimia iorac hazéc wañ érécmiwin zéma baecac ic kewuhéra ienen yacma nanzu, wañu séwiac galen enen momacnec tocgézu.

²⁷ Héla nec, imuac séciguc ama areña yanda yomuhucgen Herode zéma Pilato ieren baec ménunec ménunec ic embac zéma Israel ic embac iniguc guac welen qe qe icga téréya Yesu halécnén météréminéc i hazéc wammima tocgégic.

²⁸ Imi enen gen gaoc iwawai mén hicnimacac zéma guac ewa sin ga zéma méraga kuhanén bec nec ninaren génec imuac mia wambin zéma tocgégic.

²⁹ Min Kewu deguc zéteric tericgina imi hémma guac welen qeqehécga nan gé nénécmina zénéngina ménda hiriyu ackuazécga imi zéauwin.

³⁰ Wañu méraga suluma hafi mehiaruma waina kiwi méréra zéma asé kiwiac haka hénia hénia guac welen qe qe icga téréya Yesuac qaraiguc hicnimac.

³¹ Imuhuc zéma welecgic tecgéyu ama tocgéma tacgic iminéñ hiriyu ienen moczon Uña Téréyanén qerigina kuaya qeyu zénéngina ménda hiriyu Anutuac ackuazéc zéaugic.

Ninzén ninzén ic ienen ewa momac wamma kecgic.

³² Ic tun ninzénégic ienen ewa qeri momacguc wamma ménén mén iwawaigina mén ninac guaru qahac nuaru qahac ménda zéma momacnec mema kecañgic.

33 Wañu Mélíméli ic ienenj kucgina seliaguc Miñ Kewu Yesuac yacyarawac héipucya wamma torogema zéaugic Anutuac ewa hianénj qacginu heyec.

34 (34a) Heyu naléya naléya ic embac baec me ama gericginaguc ienenj iwawai imi haigic megic soukiwaya mema haanġic.

35 Hama Yesuac Mélíméli ic ionac hénaginu haigic méndemma ic tosara iwawai ménj niñac osigic séc énécmigic, (34b) sugcinaiguc ménjnénj ménj iwawai ménj niñac ménda osigic.

36 Wañu Rewi ic ménj qara Yosefe, Kipuro baec zékénja igucnec keru Mélíméli ic ienenj iwac Banaaba zémianġic. (Imuac hénia imi ewa qeri meme seli wañ énécmimiawac nañja.)

37 Inénj ai ménj késa kerec imi haiyu megic soukiwaya mema hama Mélíméli ic ionac hénaginaiguc haiyec.

5

Anania zéma iniña Safira.

1 Wañu ic ménj qara Anania inénj iniña Safira i guc iwawaigira haima sokiwa meyoc.

2 Wañu inénj boña bakia musanġéyu heyu, iniñanénj momacnec niñec. Wañu bakianec mema hama Mélíméli ic ionac hénaginaiguc haiyec.

3 Haiyu Peteronénj zéyec; Anania, némac niñac Biria miñinanénj qeriga sécgéyu Uña Téréya ikoc wammima baecgawac boña bakia musanġézan?

4 Iwawai hegēñec imi geñga buña ménda heyec me? Wañu haima soukiwa menec imi geñga

buña ménda heyec me? Imi moczon geŋga, nén némac niŋac haka imuhucya guac qerigaiguc niŋarengéma kecneç? Ic ionac qahac, nén gi Anutu ikoc wammizaŋ.

⁵ Imuhuc zéyu Ananianén nimma humuma mama qeyec. Waŋu haka hicŋiyec imi niŋic séc zénénŋina kunenŋ yanda hiriyec.

⁶ Humuyu sac qeli merac enenŋ hama qamocya osoma huama kemma téngégic.

⁷ Kaiwe kiwa 3 kilok keŋu iwac iniŋanén haka hicŋiyec imi ménda niŋtegicma hama éréyec.

⁸ Éréyu Peteronén qesimiyec; Nézéna youmi gi zéma Anania baec imi wai énécmima boŋa meyoc imuac sécyá wanzac me? Zéyu inén zéyec; Oo imi sécyá wanzac.

⁹ Zéyu Peteronén ézéyec; Dimuhuc Miŋ Kewuac Uŋa Téréya batucgéwic zéma ewa momac waŋoc? Inicna, ic tosara euga téngéma liliŋéma hama naguiguc nanzu. Waŋu ienenŋ gi momacnec huagemma kemmu.

¹⁰ Zéyu imuhuc geŋnec i acguc humuma iwac hénayaiguc mama qeyec. Waŋu sac qeli merac ienenŋ éréma héngic qamoc ménŋ hicŋima heyu hémma huama mama kemma iwac euyawac qéhéréŋaiguc téngégic.

¹¹ Hénaoriŋ zéma ic embac haka imuac surucya niŋic séc zénénŋina kunenŋ yanda hiriyec.

Mélíméli ic enenŋ ic embac haŋiginaguc sasala mehiaru énécmigic.

¹² Mélíméli ic ienenŋ méragina suluma ic embac sugcinaiguc asé kiwiac haka zéma kiwi méréra hénia hénia megic hicŋiyu ic embac

sasala ewa momac wamma Solomonac luhuc ama yandaiguc tocgéangic.

¹³ Wañu tosaraneñ ionac muru ménda efima toroqegic. Wañu ic embac ieneñ Mélíméli ic ionac niñgic eñeña wañec.

¹⁴ Wañu ic zéma embac momacnec tuña tuña muñguc yanda ninzéhégéma Miñ Kewuac muru toroqegic.

¹⁵ Imuac niñ Peteroneñ hama keñu irecyanéñ osiéncmimacac niñ ic embac hafiginaguc onagicma hama héna yandaiguc hehe duñgina me aturu heheginaiguc onopocgic hegic.

¹⁶ Wañu ic embac sasala ama areña kuney kuney séc Yerusalem lelec lelec tacma keñec imuacnec ieneñ imuhucyanec ic embac hafiginaguc zéma tosara uña birianeñ wañu qenzen manzen qeangic imi onagicma hagic. Wañu hagic séc moczoñ hiarudacgic.

Kua meme uñanéñ Yesuac Mélíméli ic hésa ama igucnec hulac énécmiyu magic.

¹⁷ Wañu hofac oo ic eñeña zéma tosachéra Sadukaio tuñaguc kecgic imi eney qeri biric nimma yacgic.

¹⁸ Yacma Yesuac Mélíméli ic énépésima ic embac kicginaiguc hésa amaiguc onopocgic.

¹⁹ Wañu sinjyaiguc Miñ Kewuac kua meme uñanéñ hésa amawac naguya naguya auma onagicma mama yomuhuc énézéyec;

²⁰ Kemma ocmuñ téréyaiguc namma kekecac ackuazéc imi moczoñ ic embac énézédacmu.

²¹ Imuhuc zéyu ama gian gianyaiguc ocmuñ téréyaiguc emma ackuazéc ku énécmigic. Wañu

hofac oo ic eņeņa zéma tosachéra hama Sanhed-
erin kaunsol zéma Israel qeriwac galen moczon
énezégic tocgégic. Waņu Yesuac Mélíméli ic on-
agicma hamu niņac ic tosara hésa amaiguc méli
énécmigic.

²² Waņu ocmuņ téréyawac galen meme ic ieneņ
kemma hésa amaiguc ménda mihicņi énécmima
lilingéma hama énézégic.

²³ Énézéma yomuhuc zégic; Kemma hénni hésa
ama imi naguya zikigic taczacnec. Waņu awiawi
ic ieneņ nagu séc naņgic. Waņu qeri séwélawac
naguya naguya auma qeriaiguc ic ménj ménda
mihicņiziņ.

²⁴ Ama ocmuņ téréyawac demin galen
kunęgina zéma hofac oo ic kiwa hécgina ieneņ
acgina nimma haka imi yandima némac tanec
wammac zéma niņgic sicsaoc waņec.

²⁵ Waņu ic ménņeņ hama énézéma zéyec; Ninzu,
ic tosara hésa amaiguc onopocgic imi eneņ
ama téréyaiguc namma ic embac ackuazéc ku
énécmizu.

²⁶ Zéyu galen iminéņ ai ichéra iniguc kemma
onagicma hagic. Waņu ic embac ieneņ hocnéņ
nunuwu niņac zéma bacgina yandiyu bėnzėņnec
onagicma hagic.

²⁷ Hama onopocgic kaunsol kicginaiguc naņgic
hofac oo ic eņeņaginanéņ qesiéncmima zéyec;

²⁸ Ic iwac qaraiguc ic embac ackuazéc ménda
ku énécmimu niņac selianec zėseli énécmiyiņ.
Waņu ini hėna acgina imi ku énécmigic Yerusalem
ama séc sécgėdaczac. Waņu ic iwac sacya niņac
Anutunėņ imuac bakia melenj nėnécmiyu neņao

bisiwiñ niñ wanžu?

²⁹ Zégic Petero zéma Yesuac Mélíméli ic tosara ieneñ yomuhuc melemma zégic; Ic onac ackuazéc tohowiñ zé Anutuac ackuazéc waiwiñac séc qahac.

³⁰ Eneñ Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qehumugic. Wañu imi mia yanda hécnina ionac Anutunéñ meqeliyu yarec.

³¹ Israel ic embac ewa qerigina melenjic késpedesgina wai énécmimacac niñ Anutunéñ méra héiyanéñ i wagicma emma ic kewu zéma añgén titi icninawac kumuyec.

³² Nini haka imuac héipuc ic wanziñ. Wañu Anutunéñ méñnéñ méñ ara tohogic ionac Uña téréya énécmiyu Uña Téréya iminéñ imuhucyanec héipuc wanžac.

³³ Imuhuc zégic niñgic qerigina kilen yanda biriyu unuhumuwiñ zé wanžic.

³⁴ Imuhuc wanžic méñnéñ sugcina igucnec yarec. Ic imi Farisaio ic, qara Gamaliel, Héna acac kiwi ic, wañu ic embac moczon yanda eeya héiañgic. Inéñ Yesuac Mélíméli ic onagicma komora méñ séñganñen kemma nammu niñac énézéyec.

³⁵ Imuhuc wammaguc yomuhuc énézéyec; Israel ic, ic imi onac iwawai méñac méñ wañ énécmiwiñ zé haka imuac hiabianec niñgésimu.

³⁶ Héna zéwa niñgic, bec nec Teuda hicñima eñeya niñ méñac séciguc séwiya meemma zéyu iwac muru ic zañgégina 400 imuac séc toroqegic. Wañu qegic humuyu ic méndacmigic séc héndéñ amuma kendacgic, héla qahac wanjec.

³⁷ Imuac andiaiguc qac meme naléyaiguc Galilaia ic Yudanéj hicñima ic tuñ yanda héihéré énécmiyu méndacmigic. Wañu i imuhucyanec humuyu méndacmigic ieneñ héndéñ amuma kendacgic.

³⁸ Imuac ni degucguc énézézua, ic ionac murunec lakec namma wai énécmigic kecgic. Ninin areñgia zéma aigina iminéñ ic ionac murunec hicñizaciguc birima maqemac.

³⁹ Wañu Anutuac murunec hazaciguc eneñ mebirimuac séc qahac wammac, néñ Anutuguc eumu tanec wambac niñac.

⁴⁰ Imuhuc énézéyu ara tohoma Yesuac Mélíméli ic unurugic érégic kémbiñnéñ unuma Yesuac qaraiguc ac méñ ménda zému niñac zéselima wai énécmigic keñgic.

⁴¹ Wañu Yesuac Mélíméli ic eneñ Sanhederin kaunsol wai énécmima kemma Anutunéñ niñu nini Yesuac qara niñac mema titi wañ nénécmiwu éséc wanzac zéma nimma ségiségi wañgic.

⁴² Wañu ieneñ méndagucnec waigic, néñ kaiweya kaiweya ocmuñ téreyá me amagina séciguc Yesu imi Kristo zéma zéauma buña suruc hiabia ku énécmiañgic.

6

Yesuac Mélíméli ic ieneñ ai ic 7 kumu énécmigic.

¹ Wañu nalé imuhucgeñ Yesuac tohotoho ichéra zañgégina toroqema eñec. Eñu Yuda ic tosara Hebiraio ac zéañgic ieneñ naléya naléya maqeqeya galengé énécmima Yuda ic tosara Girik ac zéañgic ionac maléhécgina méragina ménda

énécmigic. Waŋu Yuda ic Girik ac zéaŋgic ienen eŋacnec ewa hétéŋgina memama haka imuac Hebiraiio ic zébiri énécmigic.

² Imuhuc waŋgic Mélíméli ic ienen tohotoho ichéra tocgé énécmima zégic; Nini Anutuac ackuazéc ménda zéauma nene yaka méndén énécmianec kecbiŋ imi haka hiabia qahac.

³ Dac munahécnina suginaiguc ic 7 Uŋa Téréya zéma niŋtegit qŋtegit sécgé énécmiyu eegina héiéncmianzu imi mihicŋi énécmigic nenen ai imuac kumu énécmiwiŋ.

⁴ Waŋu nenen imi zéwelec ai zéma ac téréyawac ai sac toroqema mema kecbiŋ.

⁵ Zégic ac iminéŋ hénaroiŋ moczoŋ yanda ionac ewagina mehiaru énécmiyu ienen ic youmi mihicŋi énécmigic; Ninzén ninzén zéma Uŋa téréya sécgémimia Stefano imi zéma Filipino, Porokoro, Nikano, Timon, Pamena, zéma Antiokia ic Nikolao, waŋu Nikolao inén becaru melemma Yuda hénaiiguc toroqema kekera.

⁶ Waŋu ic imi Yesuac Mélíméli ic ionac kic ségéra ginaiguc hai énécmigic naŋgic walac zéwelecmaguc méragina orucginaiguc hai énécmima mozocgé énécmigic.

⁷ Waŋu Anutuac ackuazécnén saima keŋu Yesuac tohotoho ichéra ionac zaŋgéginanéŋ Yerusalemiguc kunen yanda toroqema eŋec. Waŋu hofac oo ic sasalanén ninzén ninzén imi tohogic.

Stefano késama aciguc haigic.

⁸ Ewa hia zéma kuc sécgémimia Stefano inén ic embac suginaiguc kiwi welicwelicgia zéma

asé kiwiac haka icnéj ménda memeya imi sasala meyec.

⁹ Wañu tocgotocgo ama méñac hénaorin qacgina Ic hulac énécmimia* ionac murunec tosara Kirene, Aleksandria, Kilikia, zéma Asia baec igucnec hagic ienej momacnec yacma Stefanoguc zéen zéma wamma ac zégic.

¹⁰ Wañu Stefanonéj Uña Téréyaguc ac hiabi-anec niñarej wamma zéyu ienej ara melem-muac séc qahac wañec.

¹¹ Wañu ienej ic tosara zénañgé énécmigic yomuhuc zégic; Nini hénni Stefanonéj Mose zéma Anutu zébiri érécmizac.

¹² Imuhuc zéma ic embac zéma qeriawac galeñ zéma héna acac kiwi ic ionac qerigina éségic iwac muru hama késama kaunsol onac muru wagicma kenjic.

¹³ Kemma héipuc ic ikora onopocgic namma yomuhuc zégic; Ic youmi imi ocmuñ téréya zéma héna ac imuac nalé séc zébirianzac.

¹⁴ Nini imi inéj Yesu Nazaretenec iminéj ama youmi hézénagéma haka silic Mosenéj mema mama nénécmiyec imi melenju qelia wammac imuhuc zéyu niñanziñ.

¹⁵ Zégic kaunsol moczon yanda imuaru tacgic imi enej Stefanoac hémma héñ wañgic iwac kic tanera imi kua meme uña ionac kic tanec ésécnec wañec.

7

Stefanonéj Yesuac hénia zéasariyec.

* **6:9:** Yuda ic tuñ méñ Roma baec yandaiguc ziki sipacgina qahac kekera.

1 Wañu mulu memec icya ionac eñeñaginanéh qesimima zéyec; Ac imi hélacnec me?

2 Zéyu Stefanonéh yomuhuc zéyec; Dac mu-nahécna zéma mañgoc hécnacna acna zéwa niñgic; Yandanina Abaraham Haran baeciguc ménda kemma kecma Mesopotamia baeciguc kerunec Anutu odamuyagucnéñ hicñimiyec.

3 Hicñimima yomuhuc ézéyec; Gi ama baecga zéma arenhécga wai énécmína neñ baec mén gézéwa hémbésémañ imuaru kembésémañ.

4 Imuhuc ézéyu inéh Kaldia ic ionac baec imi waima Haran baeciguc kemma kerec. Keru mañgocya humuyuguc Anutunéh eneñ deguc keczu baec yomuaru wagicma hayec.

5 Hama inéh baec yomuaru iwawai mén ménda waimima baec titiña mén ménda miyec. Wañu Anutunéh Abaraham meracya mén qahac kerunec eñeya zéma andiaiguc qelihéra ieneñ baec yomi késamu niñac ac zikimiyec.

6 Wañu ac Anutunéh ézéyec imi yomuhuc; Iwac qelihéra ieneñ ic méréra ionac baeciguc ic kian kemma kecmu. Kecgic baec miñina ieneñ welen qeéncmimuac niñ énépésima yawuñ 400 séc ziki sipacgé énécmimu.

7 Wañu welen qemuac niñ énépésimu ionac baec yanda imuac ic embac imi niñgési énécmima bakia melen énécmimañ. Wañu imuac andiaiguc qelihéra ieneñ baec imi waima hama baec yomuaru ni welen qenému.

8 Wañu Inéh Abaraham séwi tasé hericheric imuac sisipac ac imi zémiyec. Wañu naña Isaka héri haima mema keru kaiweya 8 wañu séwi

taséya hericheric imuac haka wañec. Wañu Isakanéñ Yakop mihicñiyec. Wañu Yakobonéñ yanda hécnina 12 mihicñi énécmiyec.

⁹ Wañu yanda hécnina ienen Yosefeac nimbupuc wammima soukiwa niñac waimigic késama Izipte baeciguc keñgic Anutunéñ i guc kerec.

¹⁰ Kecma zéra béra moczon imuac qaha igucnec metecgéma ewa hia nimmima niñtegic qinñtegicac kuha miyu Izipte ic kewu Faraonéñ héñu hiaruyu Izipte héngalen ama areña yanda zéma eñeya ama séc héngalen wammac niñac kumuyec.

¹¹ Nalé imuaru Izipte zéma Kanaan baec séc béti hicñiyu qenzen manzen he énécmiyu yanda hécnina imi nenegina qahac kecgic.

¹² Wañu Yakopnéñ Izipte baeciguc nene hezac imuhuc zégic nimma yanda hécnina méli énécmiyu keñgic.

¹³ Wañu muñguc keñgic Yosefenéñ eñeya héniaya zéasari énécmiyu dac munahéra ienen héniaya niñgic. Wañu Farao ézéyu inéñ Yosefeac areñhéra héniagina wininiyu inicma niñec.

¹⁴ Wañu Yosefenéñ dac munahéra tosara méli énécmiyu mañgocya Yakop zéma sac kitichéra moczon ic embac 75 onagicgic.

¹⁵ Wañu Yakopnéñ Izipte baeciguc mekemma kecma humuyu yanda hécnina imuhucnec humudacgic.

¹⁶ Kecma qamoc hécgina Sekemiguc mema hama baec ménéñ Abarahamnéñ becnecc Sekem baeciguc Hamoroac qelihéra ionarunec kicsuançac buña soukiwa énécmima meyec imuaru téngé énécmigic.

17 Wañu Anutunéñ Abaraham ac zikimiyec imi seligimac imuac naléya ducñiyu Izipte baeciguc areñhécnina ionac zañgégina imi muñguc yanda saima eñec.

18 Wañu kecma ic kewu mérera ménñ Yosefeac hénia ménda nininjanéñ Izipte baecac galenñ wañec.

19 Wañu ic kewu inéñ mia areñ hécnina ti-wiqiwiliñ wañ énécmima zéra béraiguc onoporec. Wañu yanda hécnina zéseli énécmiyu qelihécgina kokoc humumu niñac deminñ séñganñegñiguc wai énécmiañgic.

20 Nalé imuaru mia Mose hicñiyec. Wañu Anutunéñ héñu sécgéyec. Sécgéyu mañgocyawac amaiguc namu gumuyu maso haréwéc wañec.

21 Wañu kecma winiñu waigic Farao béracyanéñ wagicma galenñgéyu iwac naña wañec.

22 Wañu Mose imi Izipte ic ionac niniñgina imi moczoñ kumigic ara zéma wawañ memeya imi kucyaguc wañec.

23 Kecma yawuña 40 imuac séc wañu kemma Israelac qeli, dac munahécna inicmañ zéma qerianéñ niñec.

24 Kemma Izipte ic méñnéñ Israel ic ménñ eñ qeyu iricma ic ménñ yéwériyaguc iwac saiwa wammima Izipte ic imi bakia melenñmima qehumuyec.

25 Wañu inéñ dac munahécna ienenñ Anutunéñ mérananéñ yéwérigina igucnec metecgé énécmimac imi niñasarimu imuhuc zéma niñec, néñ ienenñ imi ménda niñtecgicgic.

26 Wañu ama siñima gianñiyu Israel ic éréhéc

euyic muṅguc winini érécmima ierenj ewa mo-macguc wammaoc niṅac yomuhuc érézéyec; Ic éréhéc iri dara munia, waṅu némac niṅac mebiru amuzaoc?

²⁷ Zéyu ic alaya enj qeyec iminénj Mose qéfaccgé mima yomuhuc zéyec; Mérénénj gi nonac galenj zéma gésigési ic kumugénec?

²⁸ Oraṅ Izipte ic qehumunec imuhucyanec ni numanṅ zéma wanṅanṅ?

²⁹ Zéyu ac imuac niṅac Mosenénj néngacma Midian baeciguc ic kianṅ wamma kecma baec imuhucgenj nanjhéréracuc wanṅec.

³⁰ Waṅu yawuṅ 40 imuac tetcgia waṅu, Sinai baec boṅa imuac hosuraiguc baec kéra kérasiaiguc Miṅ Kewuac kua meme uṅa ménénj ic hésa waiyaguc imuac geric bélanṅa qeriaiguc iwac muru wininiyec.

³¹ Wininiyu Mosenénj hémma kiwi imuac welicgéyec. Nimma hénj sosolimanṅ zéma hosuraiguc kenṅu Miṅ Kewuac ac ewaya yomuhuc mayec;

³² Ni yanda héccga ionac Anutu; Abarahamac Anutu, Isakawac Anutu, Yakopac Anutu. Imuhuc zéyu Mosenénj bac yandi yandi wamma zénénṅa hiriyu efima hémmacac séc qahac wanṅec.

³³ Waṅu Miṅ Kewunénj yomuhuc ézéyec; Baec tima nanṅanṅ imi baec téréya imuac hénṅa usuga imi hénaga igucnec hetecgéna.

³⁴ Ic embachécna Izipte baeciguc kecgic mematiti waṅ énécmigic hémma hénanzua. Waṅu ionac zésiaccginanénj nuruyu nimma hulac énécmimanṅ zéma mazua. Deguc hana nenj gi Izipte baeciguc méligémba.

³⁵ Imi mia ienen Moseac mérénén gi galen zéma gésigési ic kumugéjec imuhuc zéma waimigic. Nén Anutunén ic imi mia ionac galen zéma anjén titi icgina wammac niñac kua meme uña méliyu ic hésa waiyaguc imuac qeriaiguc hicñimima Mose méliyec.

³⁶ Méliyu ic iminén kemma Izipte baeciguc zéma Konduñ pésiaiguc zéma baec kéra kériasiaiguc haka welic welicgia zéma asé kiwi haka hénia hénia imi yawuñ 40 imuac séc meyu héngic on-agicma hayec.

³⁷ Wañu Mosenén mia Israelac qelihéra yomuhuc énézéyec; Anutugina Miñ Kewu iminén dac munahécgina ionac suc igucnec kua meme ic mén ni éséc imuhucya meyacmimac.

³⁸ Mose inén baec kéra kériasiaiguc azorogic sugginaiguc yanda hécnina zéma kua meme uña mén Sinai baec boñaiguc ac ézéyec imi iniguc momacnec kerec. Wañu inén mia ac kekecyaguc imi nénécmimañ zé meyec.

³⁹ Yandahécnina ienen acya ménda tohoma qéfacgéma suggina igucnec elicgéic ewa qeriginanén Izipte baeciguc liliñgéyec.

⁴⁰ Wañu Aron yomuhuc ézégic; Gi anutuac irecya mén mena iminén walac walac keñu méndacbiñ. Mose Izipte baec igucnec nonag-icma hayec imi youmi iwac muru némac iwawai hicñiyec imi nini ménda ninziñ.

⁴¹ Imuhuc zéma sura imuhucgen burumakao merawa imuac baniaraya mema iwac muru yañ qema héfac héimigic. Wañu méraginanén megic iwawai imuac ségiségi wañgic.

42 Imuhuc waŋgic Anutunéŋ andé unuma wai énécmiyu ieneŋ kurumeŋac iwawai* mepési énécmigic. Imuac mia kua meme ic ionac kiwi-guc ac yomuhuc hezac; Israel ama miŋina eneŋ yawuŋ 40 imuac séc baec kéra kérésiaiguc kecma yaŋ ménŋ qema lémbaŋ ménŋ onéŋgic me qahac?

43 Ini Molok imuac[☆] ocmuŋ zéma baniara Refan imuac ménni sikilu zéma irec tosara mepési énécmimu niŋac mesorocgéma megic imi mepési énécmiaŋgic, imuac ni Babilon baec emaŋgeŋ ini nesi énécmimaŋ.

44 Yandahécnina ieneŋ baec kéra kérésiaiguc héipuc ac haliginaguc kecaŋgic. Hali imi Anutunéŋ imuac tanera Mose ézéyec séc megic.

45 Waŋu hali imi mia yanda hécninanéŋ bisima keŋkecma kecgic. Waŋu Anutunéŋ kicginaiguc ic enia nesi énécmiyu ionac baec késagic nalé imuhucgeŋ yanda hécnina Yesua méra bawaiguc kecgic imi eneŋ iwawai imi bisima hagic tac énécmiyunec Dawidi galenŋgé énécmiyec imuac naléya hayec.

46 Waŋu Dawidi inéŋ Anutuac ewa hia iwac muru hemiyu Yakopac qelihéra onac niŋ wamma Anutuac amaya memac niŋ welerec.

47 Waŋu i qahac, néŋ Solomonnéŋ iwac ocmuŋ téréya meyec.

48 Waŋu Eneŋa yanda iminéŋ amaya amaya ic méranéŋ megic imuaru ménda kecaŋzac. Imuac mia kua meme icnéŋ yomuhuc zéyec;

49 Kurumeŋ imi nuac ic kewu tatacna, waŋu

* **7:42:** Kembaŋa 43 iguc hénia imi ooyawac hezac. ☆ **7:43:** 2Ki 23:10

baec imi nuac héna titina. Imuac niḡac ini ama dimuhucya hia menémmu? Waḡu baec dimuhucyanéḡ nuac tac niniḡac sécyā hia wammac me?

⁵⁰ Waḡu iwawai momac yanda imi mérananéḡ ménda mihicḡiyi me?

⁵¹ Ini imi ewagina selia, qeri gezacgina ménda hericḡic béréḡḡéyec. Eneḡ yanda hécgina waḡaḡic ésécnecc nalé séc Uḡa Téréya andé qeḡe wammianzu.

⁵² Némacc kua meme ic méḡac onacc yanda eneḡ ménda qehéi waḡic kerecc? Ic solaḡa méḡ hamacc zéḡic séc unudacḡic. Degucc ini imi ic solaḡa imi mia andé qema qehumucḡic.

⁵³ Waḡu kua meme uḡa eḡeyaacc hama héna acc imi énéccmiyec, néḡ kilenḡacc ménda tohoanzu.

Stefano qeḡic humuyec.

⁵⁴ Acc imuhucya zéyu niḡic qerigina yaru iwacc niḡ zécgina kizéḡḡéḡic.

⁵⁵ Stefano imi Uḡa téréyanéḡ qeriaigucc kuaya qeyu kurumenḡigucc hiyu Anutuacc kiwi asaha zéma Yésu Anutu méra héiyaigucc naḡu hémma

⁵⁶ yomuhucc zéyec; Niḡzu, ni kurumenḡ aḡḡéyu Icac Naḡa Anutu méra héiyaigucc naḡu hénzua.

⁵⁷ Imuhucc zéyu acc qewelonḡ yanda qema gezacgina hézicḡéma momacc yanda yacma iwacc muru usunec kemma qéfaccḡéma

⁵⁸ ama areḡ yanda deminḡ seliagucc imuacc séḡaḡaḡenḡigucc wagicma kemma hocnéḡ héigic héipucc ic tosaraneḡ malekugina hetecḡéma sac qeli méḡ qara Saulo iwacc héniaigucc haigic.

59 Waŋu hocnéŋ héima kecgic Stefanonéŋ welecma ac yomuhuc zéyec; O! Miŋ Kewu Yesu, gi qeri uŋana késana.

60 Imuhuc zémaguc simiŋ héima kucnec yanda qacma zéyec; Miŋ Kewu gi kápésicgina ionac qacginu ménda haina eŋu, imuhuc zémaguc gau seli heyec.

8

Yesuac hénaríŋ hazéc mihicŋima néŋgacma keŋha waŋgic.

1 Stefano humuyu Saulonéŋ qehumugic imuac ewa momac waŋec. Waŋu nalé imuaru Yesuac hénaríŋ Yerusalem kecgic ieneŋ hazéc yanda mihicŋima Yuda zéma Samaria baec séc néŋgacma kendacgic. Keŋgic Yesuac Mélíméli ic eŋacnec ménda néŋgacma Yerusalemiguc kecgic.

2 Waŋu Anutu ee héihéi wammianzu ieneŋ Stefano héisiac yanda wammima téŋgégic.

3 Saulo inéŋ amaya amaya emma ic zéma embac momacnec énépésima qatéhéré waŋ énécmima hénaríŋ mebiri énécmima hésa amaiguc onoporec.

Filiponéŋ Samaria ama areŋa areŋa séc ackuazéc énézéyec.

4 Héndéŋ énécmimia imi eneŋ baera baera kemma ackuazéc imi zéau énécmigic.

5 Imuhuc waŋgic Filiponéŋ Samaria ama areŋa yandaiguc hiŋgacma Kristoac hénia ya zéau énécmiyec.

6 Waŋu Filiponéŋ kiwi hénia hénia mema ackuazéc énézéyu tuŋ yanda ieneŋ ewa momac

wamma hémma nimma acyawac wamma geza-cgina haigic.

⁷ Hénia imi yomuhuc; Inéj zéyu kuwic biria sasalanéj ic tosara sipacgé énécmima kecgic ionac murunec qewelonj yanda qema éréjic. Wañu purinj zéma hénia méragina biria sasala mehiaru énécmiyec.

⁸ Wañu ama areña yanda imuaru ségiségi kunéj yanda hicñiyec.

Séwi galeñ ic Simonnéj Uña Téréya boñ memañ zé wañec.

⁹ Wañu ama areña yanda imuaru séwi galeñ méj kerec. Iwac qara imi Simon. Inéj kuwi kuhanéj ai ikora meyu Samaria ic embac ienenj hémma welicgéjic eñeya niñac ic kunéj zéamuma kecañec.

¹⁰ Wañu eñeña mamaya momacnec iwac geza-cgina haima, Ic youmi Anutuac kuc kunéj yanda késakeczac zéañjic.

¹¹ Wañu nalé horua yanda gété manira ai im-inéj ewagina mesoho énécmiyu méndac miañjic.

¹² Wañu Filiponéj Anutuac héngaleñ ama areña yanda zéma Yesu Kristoac qac buña zéau énécmiyu ninzéhégic ic embac momacnec doku naec énécmiyec.

¹³ Imuhuc wañu Simon imuhucnec ackuazéc ninzéhégéyu doku naecmiyu Filipino méndacmiyu Filiponéj séséc hénia hénia zéma kuc yanda mewininiyu hémma welicgéyec.

¹⁴ Yesuac Mélíméli ic Yerusalem kecgic ienenj imi Samaria ic tuñ ienenj Anutuac ackuazéc késaniñ

wanġic zégic nimma Petero zéma Yohane ionac muru méli énécmigic keġoc.

15-16 (Waġu imuaru hénaorin imi hakecma méġac mén Uġa téréyanén ménda mayecnec, ienen Yesuac qaraiguc dokunec sac naecġic,) imuac nin ieren mekemma Uġa téréyaguc wammu ninac zéweleroc.

17 Waġu Yesuac méliméli ic éréhéc ieren méragira orucġinaiguc haiyic Uġa Téréya meġic.

18 Simon imi Yesuac méliméli ic ieren méragira orucġinaiguc haiyic Uġa Téréya énécmiyu hémma soukiwa érécmiyec.

19 Érécmima yomuhuc érézéyec; Kuc buġa imuhucya ni momacnec néġic ic embac méġac mén orucġinaiguc mérana haiwa Uġa téréyaguc wammac.

20 Imuhuc zéyu Peteronén yomuhuc ézéyec; Gi Anutuac sese imi soukiwanén boġa hia memaġac zéma ninzaġ, imuac soukiwaga imi ġiguc momacnec biridacmaoc.

21 Guac ewa qeriga imi Anutuac kiwaiguc dindiġa qahac. Imuac héna ac yominén guac iwawai me ai buġaga ménda wammac.

22 Qeri biricġa imi melemma Miġ Kewu welec mina qerigaiguc ninin imuhucya késakeczaġ imuac késpedesġa waigémmac gezaġ.

23 Gémba biriawac houhouyanén qeriga sécġéyu késpedesġanén pipigemma hezac.

24 Zéyu Simonnen melemma zéyec; Iri ekaoc nuac nin wamma Miġ Kewu welecmyic iwawai zézaoc imi nuaru mén ménda hicġi némmac.

25 Waġu Yesuac Méliméli ic ieren Miġ Kewuac ackuazéc imi héipuc wamma selima zéau

énécmimaguc Samaria baec komoc komoc sasalaiguc buña suruc hiabia imi zéau énécmima zéau énécmima hama Yerusalem lilingéma keñoc.

Filiponéh Ediotia ic mén Yesuac hénac ac ézéyec.

²⁶ Miñ Kewuac kua meme uñanéñ Filipino yomuhuc ézéyec; Gi yacma emañgenñ baec wañgoña Saut iguc hiñgacma hénac mén Yerusalemnec hénima Gaza amaiguc hiñgaczac imuaru kembésémañ. Wañu hénac imi baec kéra kérésiaiguc heyec.

²⁷ Imuhuc zéyu Filipino yacma keñu Etiopia héngalen ama areña yandawac Embac garata Kandake iwac welen qe qe icnéñ Yerusalemiguc Anutu mepésimañ zé eñec igucnec mayec. Wañu ic imi héngalen ama areña yanda imuac sou kiwa moczon galéngémac niñac kuc yanda hemiyec.

²⁸ Wañu inéñ lilingéma eñeya karisi yanda imuac qacyaiguc tacma Anutuac tilin tilin ic Yesaiawac kiwi imi olomma kerec.

²⁹ Wañu Uña téréyanéñ Filipino yomuhuc ézéyec; Karisi imuac hosuraiguc kemma kenna.

³⁰ Zéyu Filipino usuñec kemma kua meme ic Yesaia iwac kiwi imi oloñu nimma qesimiyec; Ac olonzan imuac hénac ninzan?

³¹ Wañu inéñ zéyec; Ménéñ hénac ménda meyu nimma dimuhuc niñasarimañ? Imuhuc zémaguc éréma tacmacac niñ Filipino héihéré miyec.

³² Embac kewuac welen qe qe iminéñ ac kiwi oloñec imi yomuhuc; Rama merawa mén qehéric wammu niñ héréma keñanzu ésécnec hérémigic keñec. Wañu rama mén zucya héric héric ic

ménac wésiaiguc hétén qahac wamma taczac imi ésécnec kuaya mén ménda anyéyec.

³³ Wañu mamaya wañu didiñanec ménda zétecgé migic. Wañu baec igucnec kekecyá wagicgic qahac wañec imuac mérénén iwac qelihéraguc wammac hia zéwacnec?

³⁴ Wañu garatawac welen qe qe icnén melemma Filipino ézéyec; Qesigémba nézéna. Anutuac tilin tilin icnén mérac nin imuhuc zézac, eneya ninac me ic mén ninac?

³⁵ Qesiyu Filiponén kuaya angéma ac imuaru toroqema Yesuac hénia ézéyec.

³⁶ Wañu hénia kenkecma doku méniguc kerenic garatawac welen qe qe icnén zéyec; Doku you hezac imuac némacnén ziki néñu doku ménda naec némbésémañ?

³⁷ (Ménda hezac.)

³⁸ Imuhuc zéma nesinesi ic énézéyu karisi yanda imi zikigic nañu Filipino zéma garatawac welen qe qe ic ieren ekawu dokuiguc mekenic Filiponén doku naecmiyec.

³⁹ Wañu doku igucnec éréyic Miñ Kewuac Uñanén Filipino wagicma kenñu welen qe qe ic iminén i muñguc ménda hémma ségiségi wamma hénaya méndacma kenec.

⁴⁰ Wañu Filipino inén Azoto* tauniguc wininima lelegéma ama areña kunen kunen séc séc buña suruc hiabia énézéma hama Kaisarea† hadarec.

9

* **8:40:** Qara mén; Asidot. † **8:40:** Ama areña yanda mén zéic alayaguc.

Min Kewunéh Sauloac hicnjimiyec.

1 Saulo imi Min Kewuac ai ichéra tericgé énécmima unuhéi wañ énécmimacac niñ qeria geriwaguc wañu wéséséya héiyu érémanec nañu hofac oo ic eñeña iwac muru keñec.

2 Kemma méñnéñ méñ héná qelia imi méndacma keczuiguc mihicñi énécmima ic me embac moczoñ méragina dérécgéma Yerusalem érémañ zé Damasiko ama areña yanda imuac tocgotocgo ama séc keñkeñawac oaec kiwi niñac welecmiyec.

3 Welecmiyu omiyu mema keñkecma Damasiko ama areña yanda hosuraiguc keñec. Nalé imuhucgeñ kurumenñ igucnec asac mararañ méñnéñ élanzañnec mama qetagalima lelecgémiyec.

4 Lelecgémiyu baeciguc tendiñgéma maqeyu hema ac ewa méñ yomuhuc zéyu niñec; Saulo, Saulo, gi némac niñac nunesi wannéma kecanzañ?

5 Zéyu Saulonéh qesimima zéyec; Min Kewu, gi méré? Zéyu zéyec; Ni Yesu geñ qenesi wammima kecanzañ imi mia.

6 Gi yacma ama areña yandaiguc kerenna, imuaru némac ai kileñ mewésémañ imuac ara gézéyu nimbésémañ.

7 Zéyu ic i guc keñgic ienenéñ hétéh imi niñgic, néñ ic méñ ménda héñgic imuac niñ acgina qahac nañgic.

8 Wañu Saulonéh baec igucnec yacma kiwa himanec nañec, néñ iwawai méñ hémmacac séc qahac wañu ichéra ienenéñ mériaiguc késama wag-

icgic Damasiko ama areña yandaiguc kereᅅgic.

⁹ Waᅇu ai meme haréwéc kiwa hilicgémanec taru nene me doku ménj ménda neyec.

Ananianéᅇ Saulo doku naecmiyec.

¹⁰ Damasiko ama areña yandaiguc Yesuac ai ic ménj kerec. Qara imi Anania. Waᅇu Miᅇ Kewunéᅇ tilinᅇ tilinᅇiguc hicᅇjimima ézéyec; Anania! Zéyu melemma zéyec; Oo, Miᅇ Kewu.

¹¹ Zéyu Miᅇ Kewunéᅇ ézéyec; Ninzaᅇ, ic méᅇnéᅇ welecma taczac, imuac niᅇ gi yacma héna qara Héna Dindiᅇa imuaru kemma Yuda-wac amaiguc emma ic ménj qara Saulo, Taso ama areña yanda igucnec iwac hocma mi-hicᅇiwésémaᅇ.

¹² Inéᅇ irec ménj tilinᅇ tilinᅇiguc hicᅇjimiye ic ménj qara Ananianéᅇ eᅇeya muru hama méria qacyaiguc haiyu muᅇguc kic hihiyaguc waᅇec imi hénzac.

¹³ Zéyu Ananianéᅇ melemma zéyec; Miᅇ Kewu, ic embac sasalanéᅇ iwac niᅇ zéma Yerusalemiguc guac hénaoriᅇ hécgᅇ haka biria hatac dahec waᅇ énécmiyec imuac suruc zégic niᅇanza.

¹⁴ Waᅇu yomuaru imuhucnec guac qacga guruanziᅇ nini moczoᅇ méranina dérécgé nénécmimac niᅇac hofac oo eᅇeᅇagina iwac murunec kuc buᅇa imi mema hayec.

¹⁵ Imuhuc zéyec, néᅇ Miᅇ Kewunéᅇ yomuhuc ézéyec; Gi tinduc kenna, baera baera ic embac zéma ic kewu zéma Israelac nambérac héra ionac muru nuac qac buᅇana wagicma kemmacac niᅇ késawa ic imi nuac ai ic wanzac.

16 Qac buñanawac wamma zéra béra yéwéria dimuhucya mihicñimac imi ézéwa hémmac.

17 Wañu Ananianéñ kemma ama imuaru emma Sauloac oruhaiguc méria haima zéyec; Saulo, munana, gi muñguc kic hihi wamma Uña Téréya sécgégéñu kecbésémañ niñac Miñ Kewu Yesu hénaiñguc hicñigéñec inéñ mia méli néñu hazua.

18 Zéyu nalé sosola qahac kiwa igucnec iwawai sekec sekec ésécneceñéñ taima mayu kicya muñguc hima hémma yacma nañu doku naecmiyec.

19 Wañu nene nema kuhaguc wañec. Inéñ Yesuac ai ichéra Damasiko ama areña yandaiguc kecgic iniguc ai meme tosara kecgic.

Saulonéñ hénima buña suruc hiabia zéauyu zéra béra qahaiguc opocgic.

20 Kecma nalé sosola qahac Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc emma Yesu imi Anutuac Naña keczac zéma zéau énécmiyec.

21 Énézéyu niñgic imi eneñ moczoñ welicgéma yomuhuc zégic; Ic yomi Yerusalem imuaru qac imi qacañgic ini mebiri énécmiañec imi qahac me? Wañu ic embac imuhucya qaté énécmima hofac oo ic ionac muru énépésima kemmañ zé hayec.

22 Wañu Saulo inéñ muñguc yanda kuhaguc wamma Yesu imi Kristo téñgéñ wanzac imi héipuc wamma Damasiko ama areña yandaiguc Yuda ic kecgic énézéyu niñgic sicsaoc wañec.

23 Imuhuc wamma keru ai meme sasala keñu Yuda ic eneñ Saulo qewiñ zéma zéeminiñ wañgic.

24 Wañu ac saña hazéra imi Saulo gezawanéñ niñec. Wañu ieneñ Saulo qehumuwiñ zé sinji kaiwe séc nagu yanda séc awima nañgic.

25 Imuhuc wañgic iwac tohotoho ichéra ieneñ sinjiyaiguc nenñenguc Saulo tima hésanéñ nenñen qatéma demin yanda andia luhuc memeac kifañgic nañgégic hiñgacma néñgarec.

26 Kemma Yerusalem keremma Yesuac ai ichéra ionaru toroqemac niñ batucgé énécmiyec, néñ ieneñ moczoñ Yesuac ai ic wanzac imi ménda ninzénngégic imuac iwac zénéñgina hiriyec.

27 Wañu Banabanéñ Yesuac Mélíméli ic ionaru wagicma kemma Saulonéñ hénaiguc Miñ Kewu dimuhuc héñu Miñ Kewunéñ dimuhuc ac ézényu Damasiko ama areña yandaiguc inéñ Yesuac qaraiguc kucnec zéma dimuhuc zéauyec imuac ac suruc wañ énécmiyec.

28 Wañu inéñ iniguc momacnec kecma Yerusalem eñeñ mama wamma Miñ Kewu Yesuac qaraiguc ackuazéc selianec zéauyec.

29 Wañu Yuda ic tosara Girik ac zéañgic iniguc ac wañgic acginanéñ eñeñ mama wañec. Wañu ic ieneñ Paulo qewiñ zé wañgic.

30 Wañu ai momachéra ieneñ nimma Kaisarea ama areña yanda zéic alayaguc imuaru wagicma hiñgacma kemma méligic Taso ama areña yandaiguc keñec.

31 Imuac niñ Yesuac hénaoriñ Yuda, Galilaia zéma Samaria baeciguc kecgic ionaru luae he énécmiyu nanañ seli mihicñi énécmimia wañu Miñ Kewuac ehéihéi wammima Uña Téréyanéñ ewa qeriginaguc dongé énécmiyu zanngégina saima keñec.

Peteronéj ic mén mehiaruyec.

³² Peteronéj baec séc lelecgéma kecma Yesuac hénáorinj Lida ama arenja yandaiguc kecgic ionac muru keñec.

³³ Wañu imuaru ic mén mihicñiyec, qara imi Ainea, inéj purinj wamma hehe tataciguc hema keru yawuñ 8 wañec.

³⁴ Wañu Peteronéj yomuhuc ézéyec; Ainea Yesu Kristonéj mehiaru génzac imuac niñ yacma hehe tatacga imi geñgaoc mindinjina zéyu nalé imuarunec yarec.

³⁵ Yaru Lida zéma Saron ama arenja yanda igucnecnéj i hémma ewagina melemma Minj Kewuac hagic.

Peteronéj Tabita humuc igucnec meqeliyec.

³⁶ Yope ama arenja yandaiguc Yesuac tohotoho embac mén kerec, qara imi Tabita, neñañ aciguc Noninj, wañu inéj ai hiabia sasala mema ic embac maqeqeya méra énécmiañec.

³⁷ Wañu nalé imuhucgeñ Tabita i hafi hicñimiyu humuyu qamocya naecmima ama qeria mén qacyaiguc heyec imuaru haigic heyec.

³⁸ Lida ama arenja yanda imi Yope ama arenja yanda hosuru tarec. Wañu Yesuac ai ic embac ieneñ Peteronéj imuaru taczac zégic nimma ic éréhéc iwaru méli érécmigic iereñ kemma nalé sosola qahacnec foc hamacac niñ qesimiyoc.

³⁹ Zéyic Peteronéj yacma iriguc momacnec keñgic. Kemma kendacgic iereñ ama qeria mén qacyaiguc heyec imuaru i wagiric eñgic. Eñgic embac malé sasala ieneñ ic iwac maréñaiguc

namma siacma zari maleku Tabitanéñ iniguc kecma meyacgéyec imi ézégic héñec.

⁴⁰ Wañu Peteronéñ énézéyu hiñgacdacgic simiñ héima zéwelerec. Zéweleru tecgéyu qamocac muru melemma namma yomuhuc ézéyec; Tabita gi yacna zéyu kiwa héitegicma Petero hémma yacma tarec.

⁴¹ Taru Peteronéñ mériaiguc késama héréyu yacma nañec. Nañu Yesuac hénáorin zéma embac malé unuruyu eñgic Tabita qelizac imi énézéyu héñgic.

⁴² Wañu Yope ama areña yanda imuac miñina ienen haka imi zésaigic nimma sasala ienen Miñ Kewu ninzénégic.

⁴³ Wañu Peteronéñ Yopeiguc ic mén qara Simon yañ séwéla meme iwac amaiguc ai meme sasala kerec.

10

Kua meme uña méñnéñ Konelio hicñimiyec.

¹ Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc ic mén kerec, qara Konelio. Inéñ yaré ic 100 ionac galeñ kerec. Wañu inéñ tuñ mén Italia yaré ic tuña zéañgic imuacnec.

² Wañu inéñ eñeya ama taséhéra iniguc Anutuac wamma nalégina zéma usungina qemima ee héihéi wammima kecma ic embac maqeqeya ionac ewa biric wañ énécmima haleñ sasala hai énécmima Anutu zéwelec wammima kecañgic.

³ Kaiwe mén maria 3 kilok imuaru inéñ héñu Anutuac kua meme uña méñnéñ tiliñ tiliñguc hicñimima Konelio, zéma qarec.

⁴ Wañu inéñ hén̄sosolima zén̄éña hiriyu zéyec; Miñ Kewu, hén̄ia némac niñ? Zéyu zéyec; Haleñga ic embac maqeqeya ionac haianzan̄ imi zéma zéwelecga iminéñ Anutuac muru haréyu haihakaga imi niñqelima niñgénzac.

⁵ Imuac deguc gi Yope ama aren̄a yandaiguc ic tosara méli énécm̄ina kemma ic mén̄ qara Simon Petero zémimia i héihéré mimu.

⁶ Ic imi yañ séwéla meme ic, Simonac amaiguc tacyac wañanzac. Wañu ama imi kondun̄ giñgiñiguc taczac.

⁷ Kua meme uñan̄éñ ac imuhuc ézéma keñu welen̄ qeqe ic éréhéc zéma yaré ic sugina igucnec mén̄ Konelio en̄eya méndacm̄ima Anutu ee héihéi wammianzac i momacnec unuruyec.

⁸ Unuruma ac suruc imi wañ énécm̄idacma Yope amaiguc méli énécm̄iyu keñgic.

Miñ Kewunéñ Petero tilij̄ tilij̄iguc ézéyu héñec.

⁹ Ama siñima gian̄iyu kaiweya mén̄ keñkecma gau komoc wañu ienen̄ keñkecma ama imuac ho-suraiguc keren̄gic. Wañu nalé imuaru Peteronéñ zéwelec wammañ zé ama qacyaiguc en̄ec.

¹⁰ Wañu inéñ yaka niñ humuma nene neman̄ zé wamma énézéyu otocgo wammañec kecgic Uñan̄éñ qéléléñgé miyec.

¹¹ Miyu héñu kurumen̄ an̄géyu gésé mén̄ maleku ésécnec wañgoña kembon̄ qahac imi zikima nan̄gégic baec qahaiguc mayu héñec.

¹² Héñu qeriaiguc yañ hén̄agina kembon̄ qahac hén̄ia hén̄ia zéma gisic zinan̄goc, zini mokolen̄, zéma nei hén̄ia hén̄ia heyec.

13 Waŋu ac ménŋ yomuhuc mayec; Petero, yacma unuma nena.

14 Waŋu Peteronénŋ zéyec; Miŋ Kewu, qahac téngénŋ! Ni ménda neneya sic saocya zéma iwawai biria méndagucnec neanzua.

15 Zéyu ac ménŋ yomuhuc hicŋiyu hatac éréhéc waŋec; Iwawai Anutunénŋ zézuaczac imuac geŋ qakolayaguc ménda zéna.

16 Haka imi muŋguc hicŋiyu hatac haréwéc waŋu imuacnec gésé imi hérégic kurumenŋiguc eŋec.

17 Waŋu Petero iwawai héŋec imuac hénia imi dimuhuc zéma eŋeya ewayanénŋ nimma niŋ éréhéc waŋec. Waŋu ic tosara Konelionénŋ méli énécmiyec ieneŋ naguyaiguc namma Simonac ama niŋac qesigic.

18 Qesima qacma yomuhuc zégic; Simon Petero zémimia imi yomuaru taczac me?

19 Waŋu Petero i iwawai héŋec imuac hénia niŋ areŋgémanec keru Uŋa téréyanénŋ yomuhuc ézéyec; Ninzaŋ, ic haréwéc haréma gi hocgénzu.

20 I ini neŋ méli énécmiwa hazu. Imuac gi yacma hiŋgacma ewa éréhéc ménda wamma iniguc kembésémaŋ.

21 Zéyu Peteronénŋ ionac muru hiŋgacma zéyec; Ic hocma hazu imi ni yomi mia. Hénia némac niŋ you hazu?

22 Zéyu zégic, Yaré ic 100 ionac galenŋgina Konelionénŋ ic solana kecma Anutu ee héihéi wammianŋu Yuda ic ieneŋ ee héihéi wammianzu. Kua meme uŋa téréya ménŋnéŋ gi iwac amaiguc héihéré gémma guac murunec ac nimmac niŋ ézéyec.

23 Imuhuc zéyu Peteronéj onagiru ama tacyac waŋaŋec imuaru emma hegic ama gianjiyu yacma iniguc keŋgic. Waŋu Yope amaiguc ninzénj ninzénj dacmuna tosara ieneŋ acguc i guc momacnec keŋgic.

*Peteronéj ic enia Konelioac
amaiguc keŋec.*

24 Ieneŋ hénaiyuc siŋi ménj hema keŋkecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc kerengic. Waŋu Konelionéj sac kitichéra zéma ala hiabia kecgic tosara unuruyu tocgéma mambéc kecgic.

25 Peteronéj amaiguc eŋu Konelionéj iwac muru hama iwac hénayaiguc mama sicgéma mepésimiyec.

26 Mepésimiyu Peteronéj mema yacma yomuhuc ézéyec; Yacna, ni acguc ic kec3ua.

27 Yaru i guc ac wamma ama qeriaiguc emma iniru ic embac sasala tocgéma tacgic.

28 Waŋu inéj ac yomuhuc hénima énézéyec; Ini nindaczu ésécnec Yuda ic ménjnéj ic enia ménj ala wammima momacnec azorogic zézé seli ac logizac wammac. Waŋu Anutunéj ic ménjac ménj qakola me zapi qeqeya ménda zémaŋac zé nézéyec.

29 Imuac niŋ héihéré néŋgic acna waima hazua. Waŋu qesiéncmiwa, ini hénia némac niŋ héihéré néz3u?

30 Zéyu Konelionéj yomuhuc ézéyec; Haka yomi hicŋiyuguc bec ai meme kemboŋ qahac tecgézac. Maria yomuhucgeŋ, maria 3 kilok imuaru amanaiguc tacma zéwelecba ic ménj

malekuya lalacnéj kic ségéranaiguc wininima nanec.

³¹ Namma yomuhuc zéyec; Konelio, welecw-
elecga zéma haleŋga ic embac maqeqeya ionac
haianzaŋ iminéj Anutuaru haréyu haihakaga imi
niŋqelima niŋgénzac.

³² Waŋu gi Yope amaiguc ic tosara méli
énécmina kemma ic ménj qara Simon Petero
zéanzu i héihéré mimu. Ic imi yaŋ séwéla meme
ic Simonac amaiguc tacyac waŋanzac. Waŋu ama
imi konduŋ giŋgiŋaiguc taczac.

³³ Imuhuc zéyu nalé sosola qahac ic tosara méli
énécmiyi. Hazan imi hiabia! Nini moczoŋ youmi
Miŋ Kewunéj ac gézéyec imi moczoŋ nimbiŋ
niŋac Anutuac kiwaiguc tocgéma tacziŋ.

*Peteronéj Konelioac héna géséhéra ackuazéc
énézéyec.*

³⁴ Zéyu Peteronéj kuaya auma énézéyec; Deguc
ni héla ménj niŋasarizua. Anutunéj ic nejaŋ
séwinina igucgeŋ ménda ninicma nénépésianzac.

³⁵ Ic embac baera baera keczu suggina igucnec
mérnéj ménj Anutu ee héihéi wammima hai-
haka solanŋa waŋanzu imi hia énépésimacac séha
wanzu.

³⁶ Anutunéj luaeac ackuazéc imi Yesuac mu-
runec Israelac qelihéra onac énécmiyec. Waŋu
Yesu iminéj iwawai momac yandawac Miŋ Kewu
wanzac.

³⁷ Yohanenéj doku naec hakawac zéauyuguc
imuac andiaiguc Galilaia baec igucnec hénima
Yuda baec séc néma iwawai hicŋiyec imi ini
ninzu.

38 Anutunéh Yesu Nazarete ama areña igucnec i Uña Téréya zéma kuc buña imi haléc ésécnec pocgémima i guc momacnec kerec, Imuac niñ inéh lelecgéma haka hiabia wamma ic embac tosara uña birianéh helanzi énécmima yéwéri énécmimia imi mehiaru énécmiyec.

39 Nini imi inéh Yuda ic nonac baec yanda zéma Yerusalemiguc haka wanec imi moczon kicninanéh hémma héipuc wanziñ. I imi ic héñgeña wéndaraiguc qegic humuyec.

40 Wañu ai meme haréwéc wañu Anutunéh meqeliyu wininiyu héññ.

41 Wañu ic embac moczon yanda ionaru qahac, néh humuc igucnec yaruguc héipuc ic wambiñ zé Anutunéh becnecc gési nénécmiyu i guc nene doku neyiñ nonac muru sac wininiyec.

42 Anutunéh ic embac kic qeli zéma ic embac humumia zéteccgé nénécmimacac niñ ic mén kumuyec imi Yesu imi mia zéma imuac héipuc wamma ic embac ackuazéc zéau énécmiwiñ niñac Yesunéh nénézéyec.

43 Wañu Anutuac tiliñ tiliñ ic ieneñ acguc iwac héipuc wamma yomuhuc zégic; Ic embac i ninzéhémumu moczon iwac qara niñac kápésicgina zuac énécmimac.

Uña Téréyanéh ic enia ionac muru mayec.

44 Peteronéh ac imuhuc zémanec nañu Uña Téréyanéh ic embac moczon ara nimma tacgic séc qacginaiguc mayec.

45 (45a) Mayu ninzéh ninzéh ic tosara séwi tasé hericheric ginaguc Peteroguc kenñic ieneñ Anutunéh ic enia ionac Uña Téréya qocgé énécmiyu

⁴⁶ eṅaṅ ac waima ac méréraiguc zéma Anutu mepésigic nimma ^(45b) kilenṅ yanda aurigic.

⁴⁷ Waṅu Peteronéṅ zéyec; Neṅaṅ meyiṅ ésécnec ic youmi ienenṅ Uṅa Téréya mezu imuac méréneṅ doku ménda naec énécmiwiṅ niṅac neuṅ héinéneṅ mimacac séc wammac?

⁴⁸ Imuhuc zéma Peteronéṅ Yesu Kristoac qaraiguc doku naec énécmimu niṅac énézéyec. Waṅu ic embac ienenṅ ai meme tosara ménṅ iniguc tacyac wammu niṅac Petero welecmigic.

11

Peteronéṅ ai meyec imuac surucya zéasari énécmima Yuda ic énézéyec.

¹ Yesuac Mélíméli ic tosara zéma ninzéṅ ninzéṅ dacmuna Yuda baec séc kecgic ienenṅ ic enia ienenṅ Anutuac ackuazéc aṅgénéṅ tigic imuac suruc niṅigic.

² Imuac Peteronéṅ Yerusalem liliṅgéma eṅu séwi tasé hericheric ginaguc ienenṅ Petero mematiti wammigic.

³ Wammima yomuhuc ézégic; Gi némac niṅac ic enia ionac amaiguc emma iniguc momacnec nene nene?

⁴ Zégic Peteronéṅ areṅgéma yomuhuc zéasari énécmiyec;

⁵ Ni Yope ama yandaiguc zéwelecma kecba Anutunéṅ tilinṅtilinṅiguc nézéyu yomuhuc héṅi; Gésé ménṅ maleku yanda ésécnec kitiwa kemboṅ qahac imuaru zikima kurumeṅ igucnec naṅgégic ségéranaiguc mayec.

⁶ Mayu qeriaiguc héṅ sosoliwa baec yaṅ hénagina kemboṅ qahacginaguc hénia hénia zéma

haséŋ yaŋ zéma gisic zinaŋgoc, zini mokolen zéma sawawac nei hegić iniri.

⁷ Inicma ewa mén nimba yomuhuc nézéyec, Petero, yacma unuma nena.

⁸ Zéyu neŋ zéyi, Miŋ Kewu, qahac téngéŋ! Ni iwawai qakolayaguc zéma iwawai zapi qeqeya imuhucya mén kuanaiguc méndagucnec haiwa hiŋgarec.

⁹ Imuhuc zéwa kurumeŋ igucnec ewa mén yomuhuc melenju hatac éréhécnec mayec; Iwawai Anutunéŋ zézuaczac imuac geŋ iwawai zapi qeqeya ménda zéna.

¹⁰ Iwawai imi hicŋiyu hatac haréwéc waŋuguc imuacnec iwawai imi moczoŋ hérégic kurumeŋiguc eŋec.

¹¹ Waŋu nalé sosola qahac ic haréwécnéŋ ama hema kecaŋi imuaru hama naguyaiguc naŋgic. Imi mia Kaisarea zéic alawac ama areŋa yanda imuarunec nuac muru méli énécmiyu hagic.

¹² Hagic Uŋa Téréyanéŋ yomuhuc nézéyec; Gi ewa éréhéc ménda wamma iniguc kembésémaŋ. Imuhuc zéyu ni zéma ic 6 yomi neŋawu kemma méli énécmiyec iwac amaiguc eŋiŋ.

¹³ Enni inéŋ haka dimuhuc hicŋimiyec imuac surucya zéma yomuhuc nénézéyec; Kua meme uŋa méŋnéŋ nuac amaiguc wininima namma yomuhuc nézéyu niŋi; Gi Yope amaiguc ic tosara méli énécmiŋa kemma ic mén qara Simon, Petero zémimia i héihéré mimu.

¹⁴ Inéŋ hama ackuazéc énézéyu ackuazéc im-inéŋ gi zéma héna géséhécga moczoŋ kápésicgina igucnec aŋgégina timac.

15 Imuhuc zéyu ni ackuazéc imi hénima énézéwa Uña Téréya neñaṅ muru mayec imuhucyanéṅ ionac muru mayec.

16 Mayu hémma Miṅ Kewunéṅ ac yomuhuc zéyec imi niṅ qeliyi; Yohanenéṅ dokunéṅ naec énécmiyec, néṅ ini mia Uña Téréyanéṅ naec énécmimac.

17 Anutunéṅ neñaṅ Miṅ Kewu Yesu Kristo ninzégéyiṅ nalé imuaru sese nénécmiyec. Waṅu inéṅ sese imuhucyanec ionac énécmiyec. Imuac ni dac imuhucyanéṅ némaciguc Anutu neun héimiwinec.

18 Imuhuc zéyu ienenṅ ac imi nimma ac héténgina waima Anutu mepésima yomuhuc zégic; Ic enia ionac muru kekec memuac ewa qeri melenṅac buña énécmiyec.

Antiokia ama areña yandaiguc Yesuac hénaoriṅ hicṅiyec.

19 Stefano niṅac ununesi hicṅiyu ic embac tosara ienenṅ héndéṅ héndéṅ amuma Foinike zéma Kipuro zéma Antiokia ama séc kemma ic tosara qaḥac, néṅ Yuda ic embac ionac sac ackuazéc énézégic.

20 Waṅu sucginaiguc tosara Kipuro baec zéma Kirene baec igucnecnéṅ Antiokia ama areña yandaiguc keremma Girik ic ionac muru acguc Miṅ Kewu Yesuac buña suruc hiabia énézégic.

21 Waṅu Miṅ Kewuac mérayanéṅ iniguc heyu ic embac sasalanéṅ ninzégéma Miṅ Kewuac muru liliṅéma hagic.

22 Wañu Yerusalemiguc hénaoriñ kecgic ienen imuac suruc nimma Banaba méligic Antiokia ama areña yanda imuaru keñec.

23 Kemma Anutuac ewa hia he énécmiyu hémma ségiségi wañec. Wañu ewa siñgina yandaguc Anutuaru qékétama kecmu niñac ic embac moczoñ acnéñ meseli énécmiyec.

24 Banaba imi ic hiabia, wañu Uña Téréya zéma ninzéh ninzéh yanda sécgémima heyec. Imuac niñac ic embac tuñ yandanéh Miñ Kewuac muru toroqegic.

25 Wañu Banabanéh Saulo mihicñimañ zé Taso ama areña yandaiguc keñec.

26 Kemma mihicñima wagiru Antiokia ama areña yandaiguc hayoc. Hama yawuñ momacguc ekawu kecma Yesuac hénaoriñ mihicñi énécmima ic embac sasala ackuazéc ku énécmiyic Antiokia ama areña yanda imuaru mia walac walac Yesuac hénaoriñ ionac qacma Kristoac ic zéénécmigic.

Yesuac hénaoriñ Yuda baeciguc ionaru soukiwa haigic keñec.

27 Nalé imuaru Anutuac tiliñ tiliñ ic tosara Yerusalemnec Antiokia ama areña yandaiguc hagic.

28 Wañu ionarunec mén qara Agabonéh Uña Téréyanéh tilingémiyu baec séc béti yanda hicñimac niñ andiawac ara énézéyec. Wañu béti yanda imi ic kewu yanda Klaudio kerec nalé imuaru hicñiyec.

²⁹ Hicñiyu Yesuac hénáorin ienen kucgina he énécmiyec séc iwawai qutulanjáma Yuda baeciguc ninzén ninzénac dacmuna hécgina kecgic ionaru haleñgina haigic kemmac nin zétecgégic.

³⁰ Zétecgégic imuhucyanec haleñ imi Banaba zéma Saulo iorac méragiraiguc haima, ninzén ninzénac dacmuna hécgina ionac muru haigic keñec.

12

Herodenéñ Yakobo qehumuma Petero hésa amaiguc oporec.

¹ Nalé imuaru ic kewu Herodenéñ hénáorin tosara ununesi énécmimanñ zé méra meyacma énézéyec.

² Inéñ Yohaneac dara Yakobo késama sounéñ héiyu humuyec.

³ Imuhuc wañu Yuda ic ienen haka imuac ségiségi wañgic inictegicma Petero acguc késamanñ zé wañec. (Wañu haka imi saméñ yisya qahac imuac kendonjiguc hicñiyec.)

⁴ Wañu nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonñ tecgéyu hérémima ic embac kicginaiguc haiyu nañu ara zétecgémacac nin hésa amaiguc oporu tarec. Taru yaré ic 16 imi tunhéra 4 méndéñ amuma galenjúmu ninñac ionac méraginaiguc oporec.

⁵ Petero hésa amaiguc galenjúgic heyu hénáorin ienen iwac nin wamma ewa qerigina hélacnéñ Anutu welecmigic.

Kua meme uña méñnéñ Petero hulacmiyec.

⁶ Herodenéj i wagicma hamuac niñec imuac naléya imi ama gianjiyu ducñimac. Wañu ménda gianjiyunec siñi imuaru Petero señ hésa éréhécnéj qatégic téngiñ ic éréhec iorac sugiraiguc gauya hekerec. Keru galenj meme ic tosara nagu sénganjeniguc galenj mema nanjic.

⁷ Wañu héngic Miñ Kewuac kua meme uña méjnénéj wininiyu hésa ama imuac qeriaiguc asac mararanj méjnénéj asariyec. Wañu kua meme uñanéj Petero maréñaguc qema mindima zéyec; Fodac yacna. Zéyu nalé imuarunec Petero méria igucnec señ hésanéj loloma madarec.

⁸ Wañu kua meme uñanéj ézéyec; Rikuñga zikima héna usuga héina hiñgaru. Imuhuc zéyu inéj imuhuc wañec. Wañu kua meme uñanéj muñguc ézéyec; Séwi usuga horua imi héina hiñgaruguc méndac némma hana.

⁹ Zéyu Peteronéj méndacmima keñec. Wañu kua meme uñanéj iwawai hélacnec wammiyec, néj ménda niñasarima gau hénzua imuhuc zéma niñec.

¹⁰ Wañu ierenj galenj meme ic nagu sénganjeniguc nanjoc imi walac nanaña zéma andu nanaña orogicma keremma deminj yandawac aiñ naguya ama areña yanda wésiaiguc nanaña imuaru hayoc. Hayic nagu imi eñeyaocnec añgé érécmiyu mama héna yandaiguc keñoc. Keñic kua meme uña iminéj élanzanjec waimima eñec.

¹¹ Eñu Peteronéj niniña béréngéyu yomuhuc zéyec; Deguc ni ninzua. Haka yomi hélacnec téngén. Miñ Kewunéj kua meme uñaya mélima

Herodeac méria zéma ai arenj Yuda ic ionac ewa qeriginaiguc hezac imuarunec nuagicma hazac.

¹² Imuhuc niñtegicma Yohane, Mareko zémimia iwac neñgocya Mariawac amaiguc keñec. Wañu imuaru ic embac sasalanéñ tocgéma zéwelec wamma tacgic.

¹³ Kemma Peteronéñ naguguc qeyu welenj qeque embac ménj qara Rodenéñ ewaya nimmanj zé hosuru hayec.

¹⁴ Hama Peteroac ewaya niñsariyec. Wañu ségiségi yandanéñ ewa soho wammiyu nagu ménda auma enj usuñec ama qeriaiguc emma Petero naguiguc hama nanzac imuhuc qacma énézéyec.

¹⁵ Énézéyu ienenj nimma zégic; Gi ewaga sohozac. Wañu inéñ imuhuc seli qema zémanec nanju ienenj zégic; Imi iwac kua meme uñaya gezanj.

¹⁶ Wañu Peteronéñ nagu imi qemanec nanju ienenj nagu auma i hémma aurigic.

¹⁷ Wañu acgina qaimac niñ méranéñ séséc wañj énécmima Miñ Kewunéñ hésa ama igucnec wagiru mama éréyec imuac ac suruc wañj énécmidacma ac suruc imi Yakobo zéma ninzénj ninzénjac dac munahéra énézémuac niñ énézéma ama imi waima baec ménjiguc keñec.

Miñ Kewunéñ Herode bakia melenj miyu humuyec.

¹⁸ Ama gianjiyu yaré ic ienenj Petero hocma iwawai dimuhuc hicñimizac imi ménda niñsariima qewelonj yanda wañgic.

19 Wañu Herodenéñ hocma ménda mihicñima awiawi ichéra zéqesi wañ énécmimaguc humuciguc onopocmu niñac énézéyec. Wañu Herodenéñ Yuda baec waima Kaisarea baeciguc hiñgacma imuaru kerec.

20 Herodenéñ Tiro zéma Sidon ama miñina hazéc yanda wañ énécmiyec. Wañu ama imuac miñina ieneñ nene yaka ic kewu iwac murunec hicñianzac imi mema kecañgic imuac niñ ewa momac wamma ic kewu iwac muru haréma Bila-sito ic kewu imuac hehe tatacya mindiñima welen qemianec i mebélacgé mima luae niñac welec migic.

21 Wañu Herodenéñ nalé meyec imi ducñiyu ic kewuac maleku héima tatac edamuyaguc imuaru mama tacma ic embac ac énézéyec.

22 Ic momac yanda ieneñ hériañ haima yomuhuc zégic; Ewa imi icac ewa qahac, néñ Anutuac ewaya.

23 Wañu Herodenéñ mepé qepési ac imi Anutuac muru ménda melenju eñec, imuac niñ Miñ Kewuac kua meme uñanéñ qeyu nanecnéñ kigic nalé sosola qahac humuma qahac wañec.

24 Wañu Anutuac ackuazécnéñ muñguc yanda yandi saima keñec.

25 Wañu Banaba zéma Saulo iereñ Yerusalemiguc haleñ énécmimiawac ai imi metecgéma Yohane, Mareko zémimia i wagiric Yerusalem waima liliñgéma keñgic.

13

Buñ zéauau ai niñac Banaba zéma Saulo méli

érecmigic.

¹ Antiokia hénarinj suginaiguc Anutuac tilinj tilinj ic zéma qeriawac kiwi ic yomuhuc kecgic; Banaba, Simeon qara ménj Nigere, Lukio Kirene ama igucnec, Manaen (Ic kewu Herode i guc namu momacnec nema yandiyoc), zéma Saulo.

² Wañu kaiwe ménjiguc nene zikima zéwelec wamma Miñ Kewu mepésima kecgic Uña Téréyanénj ac yomuhuc zéyec; Banaba zéma Saulo iri ai tosara memaoc ninj ururuyi imuac ninj iri ai imuac gésiérecmigic.

³ Zéyu imuac nene zikima zéwelecmaguc méragina qacgiraiguc hai érecmima méli érecmigic.

⁴ Ic éréhéc imi Uña Téréyanénj méli érecmiyu Silukia amaiguc mekemma imuarunec zéiciguc Kipuro amaiguc keñoc.

⁵ Kemma Salami ama areña yandaiguc haréma Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc Anutuac ackuazéc énézéc. Wañu Yohanenénj iriguc kecma méra érecmiyec.

⁶ Kondunj baec komoc komoc suginaiguc qericma kemma Pafo amaiguc keremma imuaru Yuda ic séwi galeñ Bayesu mihicnjigic. Wañu ic imi Anutuac kua meme ic ikora.

⁷ Wañu inénj Baec galeñ ménj Serigio Paulo i guc keroc. Serigio Paulo inénj ninjaguc. Wañu inénj Banaba zéma Saulo ururuma Anutuac ackuazéc nimmanj zé wañec.

⁸ Wañu Elima zé mimia (Imuac hénia imi séwi galeñ.) inénj hazéc wañ énécmima baec galeñ imi ninzénj ninzénj andé qema kemmac ninj seliseli wamma ézéc.

9 Wañu Saulo qara ménj Paulo inénj Uña Téréyanénj qeria sécgémiyu Elima imi hénj sosolima yomuhuc zéyec;

10 Gi imi uña biriawac merac, iwawai dindiña moczoñ yanda imuac hazécyá. Ikoc zéma manam batuc hénia hénia imi qerigaiguc kuaya qema hezac. Miñ Kewuac héná dindiña imi meqariñ géanzañ. Haka biria imi ménda waiwésémañ me?

11 Imuac degucguc Miñ Kewuac mérianénj guyu gi kic hilic wamma nalé sura imuhucgenj gi kaiwe ménda hémbsémañ. Imuhuc zéyu nalé imuarunec doku wéséséya zéma siñi yandanénj hoturumiyu mérayanénj mezañ qezañ wamma kenja wamma méraya mema méra mimuac niñ wañec.

12 Wañu baec galenj néñ iwawai hicñiyec imi hémma ninzéngegýec. Wañu Miñ Kewunénj imuhuc hénia kumiyu auriyec.

Paulonénj Pisidia Antiokia ama areña yandaiguc Yuda ic buña suruc hiabia énézýec.

13 Paulo zéma ichéra i guc momacnec kenja wañgic ienenj Pafo ama areña waima zéiciguc emma Pamfilia baec Perege amaiguc kereñgic. Wañu baec imuaru Yohanenénj wai énécmima Yerusalem amaiguc lilingéma keñec.

14 Kenju ienenj Perege ama igucnec keñkecma Pisidia baec Antiokia ama areña yandaiguc kemma kecgic Sabata ducñiyu tocgotocgo amaiguc emma taggic.

15 Wañu ienenj Moseac héná ac zéma Anutuac tilinj tilinj ic ionac kiwi téréya imi oloñgic ama

imuac galenḡhéra ienenḡ ic tosara méli énécmima yomuhuc qesi énécmigic; Dacmuna hécnina, meseli nénécmimu zé ackuazéc méḡ nimma kecziuguc zégic niḡni.

¹⁶ Waḡu Paulonéḡ yacma méranéḡ séséc wamma yomuhuc énézéyec;

Israel ic zéma ic embac Anutu ee héihéi wammianzu ini ackuazéc zéwa niḡḡic.

¹⁷ Israel ic neḡaḡ Anutunéḡ esaḡambéc hécnina gési énécmiyec. Ienenḡ Izipte baeciguc ic kianḡ kecgcic, néḡ Anutunéḡ eegina héima kuha yandanéḡ onagicma hayec.

¹⁸ Zéléḡ baeciguc yawuḡ 40 imuac séc hakagina biria hémma bisiqatéḡ waḡ énécmima kecaḡec.

¹⁹ Waḡu Kanaan baeciguc kisic areḡ yanda 7 unuhumuma ionac baec imi onac buḡa zéma wai énécmiyec.

²⁰ (Moczḡḡ toroqema zéwa yawuḡ 450 séc ic kianḡ kecgcic.) Imi tecgéyu zémindiḡ mindiḡi ic énécmiyu keḡ kecma Anutuac tiliḡ tiliḡ ic Samuelac naléya hayec.

²¹ Waḡu ic kewu niḡac welecgic Anutunéḡ Benzaminac qelihéra ionarunec Kisiac naḡa Saulo énécmiyu inéḡ yawuḡ 40 imuac séc galenḡgé énécmiyec.

²² Waḡu i auma Dawidi ic kewugina kumu énécmima iwac ac yomuhuc zéyec; Ni Yesi naḡa Dawidi mihicḡiwa ewana kuneḡ yanda hemizac. Inéḡ mia ewa siḡna tohoma iwawai moczḡḡ meselimac.

²³ Waḡu Anutunéḡ ac zikiyec séc Dawidi iwac qelihéra ionarunec Israel ic neḡaḡaru aḡgéḡ titi ic Yesu méliyu hayec.

24 Waŋu Yesunéŋ sucninaiguc hiçŋi asarimacac niŋ walac Yohanenéŋ ewa melenac doku naec haka imi Israel ic embac momac yanda zéau nénécmiyec.

25 Yohane i héna zémiyec séc titecgéma ic embac yomuhuc énézéyec; Ini nuac méré zéma ninzu? Ni Kristo qahac, néŋ andénaiguc hama keczac iminéŋ imi mia wanzac. Nidac imuhucyanéŋ héna usuyawac hésaya hulacmaŋac séc qahac.

26 Dac munahécna, Abarahamac qelihéra zéma ic embac Anutu ee héihéi wammianzu ini ac yomuac niŋgic; Anŋéŋ titiac gezac qézéŋ ac yomi nonac muru haiyu hayec.

27 Yerusalem imuac ic embachéra zéma ionac galeŋ hécgina eneŋ Yesu zéma Anutuac tilinŋ tilinŋ ic ionac ackuazéc Sabata nalé séc oloŋ niŋanzu imuac hénia imi ménda niŋasarigic. Hénia imuac niŋac Yesuac zéma képésiraguc zétecgégic Anutuac tilinŋ tilinŋ ic ionac ackuazéc imi hélaguc waŋec.

28 Ieneŋ képésira humucac sécyá ménda mihiçŋigic, néŋ tinduc qehumumac niŋac Pilato welecmigic.

29 Imuhuc wamma kiwi téréyaiguc iwac niŋ ogic hezac imi moczoŋ wammidacgic. Imuac andéyaiguc ic igucnec metecgéma hoc kifaŋaiguc haigic.

30 Waŋu Anutunéŋ humumia sugcina igucnec i meqeliyec.

31 Meqeliyu inéŋ ic embac sasala Galilaia baec igucnec Yerusalem keŋgic ionac muru ai meme sasala hiçŋi énécmiyec. Hiçŋi énécmiyu ieneŋ ic embac ionac muru iwac héipuc ic wamma keczu.

32 Nini acguc zikiziki ac esaṅambéc hécnina énécmiyec imuac zéau énécmiziṅ.

33 Imi mia Anutunéṅ Yesu meyaru sisipac ac iminéṅ qelihécgina neṅaṅaru hélaguc wanzac. Imuac mia kiwi téréya Legic lépaya éréhéc imuaru ac yomuhuc ogic hezac; Gi imi nuac Naṅna. Neṅ degucmi mihicṅigéṅi.

34 Waṅu Anutunéṅ Yesu meqeliyu yaru andi-aiguc muṅguc ménda houmacac niṅ imuac ara yomuhuc zéyec; Ni sisipac ac téréya Dawidiac muru meyi imi meseli énécmimaṅ.

35 Imuac Legic lépaya méṅiguc ac yomuhuc hezac; Gi icga téréya ménda waina houmac.

36 Waṅu Dawidinéṅ naléyaiguc Anutuac ewa siṅ tohoma ai metecgéma gau seli heyu esaṅambéc héra ionac muru toroqema haigic houyec.

37 Waṅu méṅ Anutunéṅ meqeliyec iminéṅ ménda houyec.

38 Imuac niṅac iwac murunec késpedes waiwaiac buṅ suruc hiabia imi zéauénécmiyu ninzu imi niṅasarimu.

39 Moseac héna acnéṅ késpedes momac yanda imuarunec ménda mesolaṅi énécmiyec. Waṅu Yesuac niṅ wamma ninzénégic séc yéwéria moczoṅ yanda igucnec metecgé énécmima késpedesgina qahac zéénécmimac.

40 Imuac niṅ Anutuac tilinṅ tilinṅ ic ionac ackuazéc zéráguc yomuhucyanéṅ onaru hélaguc ménda wammacac niṅ galeṅ memu.

41 Ni onac naléginaiguc iwawai méṅ memaṅ. Waṅu iwawai imi hémma énézégic ninzénégumuac séc qahac imuhucya. O! zédesi ic ini héṅqacgéma

humuqai wammu.

⁴² Zéyu tecgéyu Paulo zéma Banaba tocgotocgo ama igucnec mamaneç nanu ic eneñ Sabata oumuac acguc ackuazéc imi nénézému zéma zégic.

⁴³ Wañu hénarini imi héndéñ amuma madacgic kecma Yuda ic sasala zéma ic embac tosara Anutu ee héihéi wammima Yuda ic ionac hénaiçuc torogegic ieneñ sasala Paulo zéma Banaba méndac érécmigic iniguc ac zéma Anutuac ewa hiaiguc kecmu niñ meseli énécmiyoc.

⁴⁴ Wañu Sabata muñguc ducñiyu ama imuac miñina moczoñ yanda Anutuac ackuazéc imi nimbiñ zéma hadacgic.

⁴⁵ Hagic Yuda ic ieneñ inicgic nimbupuc kuaya qeénécmiyu Paulo ac mematiti wammima zébiri migic.

⁴⁶ Imuhuc wañgic Paulo zéma Banaba ieneñ kicginaiguc zénéñgira ménda hiriyu yomuhuc énézéyoc; Anutuac ackuazéc imi walac Yuda ic onac muru énéc énézéyawac hezac, néñ enaçoc niñgic ini kekec hémbénaña imuac buña wammuc séc qahac wañu waizu. Imuac niñ wai énécmima baera baera ic embac ionaru kembic.

⁴⁷ Imuac mia Miñ Kewunéñ yomuhuc zénércmiyec; Neñ baec tetcgia séc ic embac ionac añgéñ titi niñac iri ic enia ionac asacmararañ kumu érécmizua.

⁴⁸ Imuhuc zéyic ic enia ieneñ moczoñ ac imi nimma ségiségi wamma Miñ Kewuac ackuazéc ee héihéi wammigic. Wañu kekec tetcgia qahac imuac buña wammu niñ gési énécmiyec séc ninzégégic.

49 Waŋu Miŋ Kewuac ackuazécnéŋ baec imuhucgeŋ saima keŋec.

50 Waŋu Yuda ic ieneŋ Paulo zéma Banaba urunesi waŋ érécmimu niŋac embac eŋeŋagina tosara Anutu ee héihéi wammiaŋgic ini zéma ama imuac ic kuneŋ ini hinocgé énécmigic baec imuacnec nesi érécmigic keŋoc.

51 Kemma ic iereŋ hémma hénia niŋ asarimu niŋ sésécya wamma hénia titigiraiguc seitotoŋa qeyic mayuguc Ikonion ama areŋa yandaiguc keŋoc.

52 Keŋic Yesuac ai ic embac baec imuaru hicŋigic ieneŋ ewa hia zéma Uŋa Téréyanéŋ sécgé énécmiyec.

14

Ikonion ama areŋa yandaiguc ackuazéc zéyoc.

1 Waŋu Ikonion ama areŋa yandaiguc Yuda ic onac tocgotocgo amaiguc emma ackuazéc imuhucyanec zéyic Yuda ic zéma Girik ic sasalanéŋ Yesu ninzénégic.

2 Waŋu Yuda ic tosara ackuazéc ménda tohogic ieneŋ ic enia tosara néndéŋ énécmigic ninzén ninzénac dacmuna nimbiri énécmigic.

3 Imuac niŋ nalé horua tocgotocgo ama imuaru kecma Miŋ Kewuaru héima ackuazéc zénéŋgira ménda hiriyu zéauyoc. Zéauic Miŋ Kewunéŋ séséc baec icnéŋ ménda memeya zéma kiwi welic welicgia hénia héniya méragiranéŋ memaoc niŋ naŋgé érécmima ackuazéc eŋeya ewa hiawac nénécmimia imi measariyec.

⁴ Waŋu ama yanda imuac ic embac ienen méndéŋ amuma tosara Yuda ic iniguc, tosara Yesuac Mélíméli ic iniguc kecgic.

⁵ Waŋu ic enia zéma Yuda ic ienen galeŋ hécginaŋuc zébiri érécmima hocnéŋ uruwiŋ zé usuŋnec harégic.

⁶ Harégic niŋtecgicma néŋgacma Likaonia baec Listera ama areŋa yanda yanda zéma Debe ama areŋa yanda zéma ama areŋa tosara lelecgéma heyec imuaru keŋoc.

⁷ Kemma imuaru buŋa suruc hiabia énézényoc.

*Lisitera ama areŋa yandaiguc
Paulo zéma Banaba iorac niŋ
Anutu zééércmigic.*

⁸ Waŋu Listera ama areŋa yandaiguc ic mén neŋgocac héri qeria igucnec hena éréhécyá séléc sélécgíya hicŋima hena keŋhaya qahac tacaneŋ.

⁹ Waŋu Paulonéŋ ackuazéc zéyu nimma taru héŋsosolima iwaru ninzéŋ ninzéŋa hafiya mehiaru mimacac séc hemizac imi niŋtegiŋec.

¹⁰ Niŋtecgicma ac kucnec zéma yomuhuc ézényec; Gi hénaganéŋ tima héŋgeŋnec yacma nanna. Imuhuc zéyu inéŋ técgéma yacma keŋha waŋec.

¹¹ Waŋu ic tuŋ yanda ienen Paulonéŋ ai meyec imi hémma kuagina séc Likonia acgínaiguc yomuhuc zégic; Anutu ieren ic séwiguc wamma sucninaiguc mama hazaoc.

¹² Waŋu ienen Banaba i Zeusi zémima Paulo i ac galeŋ kerec imuac niŋ Hereme zémigic.

¹³ Waŋu ama yanda imuac séŋgaŋgeŋiguc anutu Zeusi ac ocmuŋ tarec. Taru imuac hofac oo icnéŋ burumakao zéma iwawai zuria mema ama

areñ yandawac nagu yandaiguc hama ic embac iniguc lémbañ owiñ zé wañgic.

¹⁴ Wañu Yesuac Méliméli ic éréhéc Banaba zéma Paulo iereñ nimma malekugira muzurac gémaguc tuñ yanda sugginaiguc usuñnec kemma qacma yomuhuc énézéc;

¹⁵ Ic mandac, ini némac niñ haka imuhucya wanzu? Niri imi ini éséc icnec. Nereñ imi ini iwawai héla qahac imuhucya waima Anutu baec kurumeñ zéma iwawai moczoñ imuac qerigiraiguc hezac imi zéyu hicñiyec i imi hénihéniaya zéma tetcgiaya qahac kecanzac iwac muru liliñgéma hamuac niñ ackuazéc imi énézéc.

¹⁶ Anutunéñ becnecc baec séc ic embac wai énécmiyu eñañ hénagina méndacma keñha wañgic.

¹⁷ Wañu eñeya hénia imi ménda zéauyu asariyec me? Qahacgucnec. Hélacnec zéasari énécmiyec. Inéñ kia kaiwe énécmima héla memeyawac naléya meénécmima, goi héihéi énéczéyu héñañgic. Wañu nene yaka sasala mihicñi énécmima ségiségi yanda ewa qeriginaiguc tiénécmiyec.

¹⁸ Iereñ ac imuhuc zéma ai yanda mema qetali énécmiyic lémbañ oérécmimiawac ai imi waigic.

Paulo hocnéñ héigic.

¹⁹ Imuhuc wamma kericc Antiokia ama areña yanda zéma Ikonion ama areña yanda imuacnec Yuda ic ieneñ haréma ic embac énépésima Paulo hocnéñ héigic. Héima niñgic humuyec ésécnec wañu ama yanda séñañañgic héréma kemma gilic.

20 Wañu Yesuac ai ic ienenj keremma lelecgéma nanjic imuarunec inéj yacma muñguc ama yandaiguc keremma heyec. Heyu ama gianjiyu Banaba i guc Debe ama yandaiguc keñoc.

21 Ama yanda imuaru buña suruc hiabia imi zéyic ic sasalanéj Yesuac tohotoho ic wañgic. Wañu imuarunec muñguc lilingéma Lisitera zéma Ikonion zéma Antiokia ama areña yandaiguc keñoc.

22 Yesuac hénarinj ninzénj ninzénj niñselima kecmu zéma meseli énécmima yomuhuc zéyoc; Anutuac héngalenj ama areña yandaiguc kerembiñj zé neñañj zéra béra kilenj yanda mihicñiwij.

23 Zéyu tecgéyu hénarinj tuña tuña séc galenjhécgina mihicñi énécmima nene zikima zéwelecma ninzénj ninzénj miñina Miñ Kewuac muru onoporoc.

24 Wañu Pisidia baec qericma keñkecma Pamfilia baeciguc kereñoc.

25 Keremma Perege amaiguc buña suruc énézéma Atalia amaiguc hiñgaroc.

26 Imuarunec zéiciguc emma keñkecma Antiokia ama areña yandaiguc kereñoc. Ama imuaru mia becneç doku naec ienenj Anutuac ewa hiaiguc ai ic éréhéc imi oropocgic.

27 Keremma hénarinj tocgo énécmima Anutunéj nanjé érécmiyu ai meyic ic enia ionac nagu auénécmiyec imuac ac surucya moczoñj wañ énécmiyoc.

28 Wañu imuaru Yesuac hénarinj iniguc nalé horua keroc.

15

Paulo zéma Banaba ierenj ac eminimbiñ zé Yerusalem enjoc.

¹ Yuda baec igucnec ic tosara Antiokia ama areña yandaiguc mama hama ackuazéc ku énécmima yomuhuc zégic; Ini Moseac haka tohoma séwi taségina ménda hericmuiguc aňgégina ménda timac.

² Imuhuc zégic Paulo zéma Banaba ierenj iniguc zéen zéma wamma qeçetali yanda waňgic. Waňkecma yomuhuc acgina zikima zégic; Paulo zéma Banaba ierenj ic tosara ionarunec iniguc enawu Yesuac Mélíméli ic zéma galeñ tosara Yerusalem keczu ionac muru zézé qesiqesi ac imi mema kemmu.

³ Imuhuc zéma hénarinj ienenj méli énécmigic kenjic. Kemma Foinike zéma Samaria baec qericma kemma ic enia sasalanéh ewa qerigina meľngic imuac suruc ninzéh ninzéh dacmuna énézégic. Zégic niňgic ionaru ewa hia kunehj yanda hicñiyec.

⁴ Waňu kenjkecma Yerusalem kereňgic hénarinj héra zéma Yesuac Mélíméli ic zéma galeñhéra ienenj zézé ségiségi waň énécmigic. Waňu Anu-tunéh iniguc ai meyec imuac ac suruc moczonj waň énécmigic.

⁵ Waňu ninzéh ninzéh dac muna tosara Farisaio tuň ionarunecnéh yomuhuc ninzéhgéma zégic; Ic enia ionac séwi taségina hericma Moseac hénac ac tohomuac niň ku énécmiwiňac hezac.

Peteronéh ac énézéyec.

6 Zégic Yesuac Mélíméli ic zéma galenɿ ienenɿ imuac ara zéwiɿ zéma enɿacnec tocgégic.

7 Tocgéma ac sasala zézé qesiqesi wanɿkecgicguc Peteronénɿ yacma yomuhuc énézéyec; Dac munahécna ini ninzu ésécnec Anutunénɿ ic enia ienenɿ nuac kuana igucnec ackuazéc imi nimma ninzénngému niɿac becarunec sucnina igucnec ni gésinénec.

8 Wanɿ qeri héhéɿ Anutunénɿ Yuda nenɿanɿ niɿ wanɿ nénécmiyec ésécnec ic enia ionac acguc Uɿa Téréya énécmima énépésiyec imi measari nénécmiyec.

9 Inénɿ ninzénɿ ninzénnginanénɿ qerigina zuacénécmiyu ini zéma nini nenɿac nenɿac qahac wanzac.

10 Imuac ini némac niɿac iwawai réwéria esaɿambéc hécnina zéma nenɿaoc huabipianzɿiɿ imi Yesuac hénaroiɿ ionac qacginaiguc haima Anutu batocgéwiɿ zé wanzu?

11 Nini zéma ic enia ini momacnec Miɿ Kewu Yesuac ewa hiawac aɿgéhɿnina tiyu kecziɿ imi ni ninzénngézu.

12 Wanɿ tocgégic ienenɿ acgina qaima enɿ tacma Banaba zéma Paulo ierenɿ Anutunénɿ nanɿgé érécmima ic enia ionac sugginaiguc séséc ai zéma iwawai welic welicgia meyec imuac suruc wanɿ énécmiyic nindacgic.

13 Énézéyic tecgéyu Yakobonénɿ ac yomuhuc énézéyec; Dac munahécna acna zéwa niɿgic,

14 Walac Anutunénɿ ic enia enɿeya buɿahéra wammu niɿac dimuhuc winini énécmiyec imi Simeonnénɿ nénézéyec.

15 Anutuac tilij tilij ic ionac ackuazécnéj ai imi yomuhuc zéma nanjézac;

16-17 Ic munduŋa tosara, ic enia nuac qac buŋanaguc zéenécmmimia imi moczoŋ Miŋ Kewu qac hoc wammimuac niŋ neŋ bianŋguc liliŋgéma hama Dawidiac ama zénzénŋgia, ama sauha muŋguc meyacgéma héi qelimaŋ.

18 Miŋ Kewu iwawai imuhucya moczoŋ nénézéyu baec yomuac naléya hama keŋec imuac suraiguc baec ic neŋaŋ héŋgicac héŋanziŋ inéŋ mia ac imuhuc zézac;

19 Imuac niŋ ni yomuhuc niŋgésima zézua; Ic enia Anutuac muru liliŋgéma hahaya ionac iwawai réwéria ménda énécmiwiŋ.

20-21 Moseac hénac ac imi becarunec ama yanda séc zéaugic niŋanzu. Waŋu Sabata séc tocgo-tocgo amaya amayaiguc oloŋgic niŋanzu imuac niŋ ieneŋ nemu me imuac irehawac buŋa hai-haiya imi zéma kaisero ai zéma yaŋ déméŋa miŋicgéma qehumugic imi zéma sac imi waima lakec kecmu imuac sac kiwi oma énécmiwiŋ im-inéŋ hia wammac.

*Yerusalemnec kiwi haigic
baec séc keŋec.*

22 Waŋu Yesuac Mélíméli ic zéma galen zéma hénacoriŋ momac yanda ieneŋ sugcina iguc-nec ic éréhéc Paulo zéma Banaba iriguc Antiokia ama areŋa yandaiguc méli énécmigic kemmu niŋ acgina zikima ninzéŋ ninzéŋ dac-muna ionac galen Yuda Basaba zémimia imi zéma Sila gésiércmigic.

23 Waŋu kiwi imi yomuhuc oma méraginaiguc haigic; Dac muna hécgina kecziŋ Yesuac Mélíméli ic zéma galeŋ tosara nini ninzéŋ ninzéŋ dacmuna hécnina baec mén Antiokia ama areŋa yanda zéma Siria ama yanda zéma Kilikia baeciguc keczu baec ménunec dacmuna ini zézé ségiségi waŋ énécmima kiwi yomi hai énécmiziŋ.

24 Sucnina igucnec ic tosanéŋ acnina ménda mema eŋ onaru hama ac énézéma qeri yéwéri meénécmigic imuhuc zégic niŋiŋ.

25 (25a) Waŋu nini ic éréhéc imi gési érécmima ala téŋgéŋ éréhécnina Banaba zéma Paulo,

26 Miŋ Kewunina Yesu Kristo iwac niŋ wamma kekecgira waiyoc (25b) iriguc momacnec méli énécmiwiŋ zé ewa momac wanziŋ.

27 Hénia imuac niŋ nini Yuda zéma Sila méli érécmiŋ hama kuagiranéŋ kiwi yomuac héipuc wamma énézémaoc.

28 Uŋa Téréya zéma nini iwawai tosara qahac, néŋ iwawai kilenŋdac memeyawac séc yomi sac hai énécmiwiŋ niŋac ewa momac wanziŋ.

29 Nemu me imuac irehawac buŋa haihaiya imi zéma sac zéma kaisero zéma waŋ déméŋa miŋicgéma qehumugic imi waima imuacnec lakec kecmu. Ini iwawai imuacnec hia lakec kecmuac séc zéma ninzéŋgéziŋ. Yaizézé waŋ énécmima imdacmi sac oénécmiziŋ.

30 Haigic ieneŋ kiwi imi mema wai énécmima mekemma Antiokia ama areŋa yandaiguc keremma hénariŋ tocgo énécmima kiwi imi énécmigic.

31 Énécmigic meme seli ac oma énécmigic imuac oloŋ niŋ wamma ségiségi waŋgic.

³² Wañu Yuda zéma Sila ieren acguc Anutuac tilin tilin ic keroc imuac nin ac sasala zéma meseli énécmiyoc.

³³ Wañu ieren nalé tosara iniguc kericguc ninzén ninzén dac muna ienen luae ac érézéma oropocgic keñoc. Kemma méli érécmigic ionaru lilingéma keñoc.

³⁴ (Ménda hezac.)

*Paulo zéma Banaba ieren
méndén amuyoc.*

³⁵ Paulo zéma Banaba ieren Antiokia ama areña yandaiguc toroqema kecma ic tosara iniguc momacnec Miñ Kewuac ackuazéc ku énécmima zéaugic.

³⁶ Ai meme tosara hama keñu Paulonén Banaba yomuhuc ézéyec; Nekaoc ama yanda tosara becnec Miñ Kewuac ackuazéc zéauyic imuaru muñguc lilingéma kemma ninzén ninzén dacmuna hécnina inicma dimuhuc keczu imi hémbin.

³⁷ Zéyu Banabanén Yohane Mareko zémimia i wagiric enawu momacnec kemmu nin wañec.

³⁸ Wañu Marekonén becnec Pamfilia baeciguc wai érécmima ménda toroqema ai meyec. Imuac nin Paulonén wagicma kemmac nin niñu ménda sécgéyec.

³⁹ Wañu Banabaguc zéqegetali yanda wañkecma méndén amuyoc. Méndemma Banabanén Mareko wagicma zéic késama Kipuro amaiguc keñoc.

⁴⁰ Wañu Paulonén Sila megésiyu ninzén ninzén dacmuna ienen mérian ac ézéma Miñ Kewuac ewa hiaiguc oropocgic keñoc.

⁴¹ Kemma Siria zéma Kilikia baec qericma kemma Yesuac hénaoriñ meseli énécmiyec.

16

Timoteonéh Paulo zéma Sila ioraru toroqeyec.

¹ Paulonéh keñkecma Debe zéma Lisitera ama areña yandaiguc kereñec. Wañu Lisitera ama areña yanda imuaru Yesuac tohotoho ic mén kerec qara imi Timoteo. I neñgocya imi Yuda embac, néñ ninzéh ninzéh embac wañec. Wañu mañgocya imi Girik ic.

² Lisitera zéma Ikonion ama areña yanda igucnec ninzéh ninzéh dac muna ienen Timoteoac eeya héigic.

³ Wañu imuaru Yuda ic kemma kegcic ienen iwac mañgocya imi Girik ic imi nindacgic. Imuac niñ Paulonéh i wagicma kemman zé wamma iwac séwélaiguc séwi tasé hericheric haka wammiyec.

⁴ Wañu ama areña kuneh kuneh séc lelecgéma Yesuac Mélíméli ic zéma galen eneh Yerusalemiguc ac zikima hena ac mema ogic imi tohomu niñac énécmiyoc.

⁵ Imuhuc wamma ai meyc hénaoriñ ienen ninzéh ninzéhgina seligiyu kucgina mema kaiweya kaiweya zañgégina toroqema keñec.

Paulonéh Makedonia ic méñnéñ tilin tiliniguc wininiyu héñec.

⁶ Wañu Uña Téréyanéh Asia baeciguc ackuazéc ménda zéaumuac niñ énézényu Firigia zéma Galatia baec orogicma keñgic.

⁷ Keŋkecma Misia baec giŋgiŋaiguc keremma Bitinia baeciguc kerembiŋ zéigic Yesuac Uŋanéŋ imuhucyanec oaec ménda zéénécmiyec.

⁸ Imuac ieneŋ Misia baec giŋgiŋanec keŋkecma Troa amaiguc mekeŋgic.

⁹ Siŋiyaiguc Paulonéŋ tiliŋ tiliŋiguc héŋu Makedonia ic méŋnéŋ iwaru wininima namma welecma yomuhuc zéyec; Gi doku qericma konduŋ néwécgeŋ Makedonia baeciguc hama méra nénécmiwésémaŋ.

¹⁰ Paulonéŋ tiliŋtiliŋiguc séséc hémma zéyu, Anutunéŋ ionac buŋa suruc hiabia énézéwiŋ niŋ nénézézac zéma niŋzéŋgéma nalé sosola qahac konduŋ qericma Makedonia kembiŋ niŋac zéréŋ qéréŋ waŋiŋ.

Maleku meme embac Lidia.

¹¹ Zéiciguc emma Troa ama areŋa yanda imi waima qericma didiŋanec kemma Samotera konduŋ baec komociguc kereŋiŋ. Ama gianiyu imuacnec keŋkecma Neapoli ama areŋa yandaiguc kereŋiŋ.

¹² Imuaru zéic igucnec mama keŋkecma Filipai ama areŋa yandaiguc kereŋiŋ. Filipai imi Makedonia imuac ama areŋa yanda tosara onogicma kunéŋgina wawaŋa. Roma ic eneŋ ama areŋa yanda imi aŋgéŋ tima galéŋgéma kecgic. Waŋu ama areŋa yanda imuaru ai meme tosara kerinŋ.

¹³ Sabata ducŋiyu ama areŋ imuac nagu yanda séŋgaŋgeŋiguc doku méŋ heyec imuaru zéwelec welecac tatarawac séc méŋ hezac me qahac imi hémbiŋ zéma keŋiŋ. Kemma imuaru tacma embac tocgoma tacgic ionac ackuazéc énézéiŋ.

14 Wañu niñgic ionac sugina igucnec embac mén qara Lidia kerec. I imi maleku qouc qoucgia meme embac. Wañu Tiatira ama yanda igucnec. Inéñ Anutu ehéihéi wammianec. Wañu Miñ Kewunéñ qeria mebéréñgéyu ackuazéc Paulonéñ zéyec imuac wamma niñec.

15 Wañu eñeya zéma héná géséhéra moczon doku naec énécmiñi nalé imuaru inéñ amayaiguc héihéré nénécmima yomuhuc zéyec; Eneñ mia nuac niñgic ninzén ninzén embac wamma Miñ Kewuac qeriaiguc keczaiguc hama nuac amaiguc tacyac wammu.

Paulo zéma Sila hésa amaiguc oropocgic.

16 Nalé ménju zéwelec welecac kawéiguc kembiñ zé keñkecni welen qeçe embac mén kuwicyagucnéñ mihicñi nénécmiyec. Embac imi biançac ac zéénécmima miñhéra ionac soukiwa sasala mihicñi énécmianec.

17 Wañu inéñ mia Paulo zéma nini méndac nénécmima ac qacma yomuhuc zéyec; Ic yominéñ Anutu eñeña yanda iwac welen qeçehéra kecma añgénéñ titiac héná zéau énécmianzu.

18 Kaiweya kaiweya imuhuc wañ nénécmima keru ai meme sasala tecgéyec. Paulonéñ niñu aiya kilen yanda héricmiyu lilingéma kuwic yomuhuc ézéyec; Ni Yesu Kristoac qaraiguc gézézua, embac iwac qeria igucnec éréma kenna. Imuhuc zéyu imuarunec éréma keñec.

19 Wañu welen qeçe embac iwac miñhéra ienen soukiwa hia mihicñimuac séc qahac wañec imi

héntegicma Paulo zéma Sila érépésima galeñ mi-
hicñi énécmiwiñ zé nénnagémba sombenjiguc héré
érecmima kenjic.

²⁰ Galeñ ionacmuru héré érecmima yomuhuc
zégic; Iereñ Yuda icnéñ amaninaiguc hama
mebiri nénécmiyic qewelonj yanda mihicñizij.

²¹ Wañu haka méréra Roma ic neñañ ménda
wamma mema kekera imuac mia nénézézaoc.

²² Wañu ic tuñ yanda nañjic ieneñ nañgé
amuma momacnec hazéc ac wañ érecmigic galeñ
ieneñ séwi usugira hetec qetecgéma hihilocnéñ
urumu niñac énézégic.

²³ Zégic ieneñ hihilocnéñ kilenj yanda uru-
maguc hésa amaiguc oropocma nagu meselima
hiabianec awima nammac niñ galeñ meme ic
ézégic.

²⁴ Ézégic nimma hésa ama qeria ménj suraiguc
taczac imuaru oropocma hénagira ic kembraña
dépañ yanda éréhéc imuac namuñaguc qatéyu
kilanziyu heyoc.

*Hésa ama galeñ meme ic doku
naec miyec.*

²⁵ Siñiya namuñaguc Paulo zéma Sila iereñ
Anutu legic héima zéwelec welec wammiyic hésa
ic tosananéñ imi niñjic.

²⁶ Wañu élanzañnec nañ yanda geriwagucnéñ
mema hésa amawac hénia mehiriyu hésa
amawac naguya moczoñ añgédarec. Wañu ic
momac yanda señ hésagina loloma madarec.

²⁷ Wañu galeñ meme icnéñ gau igucnec
niñqelima héñu nagu añgéma nandaru hésa ic

néngacdaczu imuhuc zéma nimma souya héréma eumaŋ zé waŋec.

²⁸ Imuhuc wammaŋ zéyu Paulonéŋ qacma zéyec; Séwiga ménda mebirina nini moczoŋ you tacziŋ.

²⁹ Waŋu galeŋ meme icnéŋ kifa niŋac qacma emma zénéŋa hiriyu Paulo zéma Sila iorac wéségiraiguc sicgé érécmiyec.

³⁰ Waŋu oragicma éréma qesiéércmima zéyec; Ic kewu éréhcna ni dimuhuc wamba Anutunéŋ aŋgéŋna timac?

³¹ Zéyu iereŋ yomuhuc ézézoc; Miŋ Kewu Yesu ninzénégéna gi zéma héna géséhécga aŋgéŋgina timac.

³² Waŋu iereŋ i zéma héna géséhéra Miŋ Kewuac ackuazéc énézézoc.

³³ Énézézéyc galeŋ meme icnéŋ sinji imuaru nalé sosola qahac oragicma wizigira hicŋiyec imi zuac érécmiyec. Waŋu nalé sosola qahac eŋeya zéma héna géséhéra doku naec énécmiyoc.

³⁴ Waŋu i eŋeyaoc ama qeriaiguc oropocma nene hai érécmiyec. Waŋu i zéma hénagéséhéra moczoŋ hama Anutu ninzénégéyc imuac niŋ ségiségi yanda waŋec.

³⁵ Ama gianjiyu galeŋ ieneŋ ai ic tosara méli énécmigic hama yomuhuc ézégic; Ic éréhc imi hulac érécmína.

³⁶ Zégic galeŋ meme icnéŋ nimma Paulo yomuhuc ézézec; Galeŋ éréhcna ieneŋ ai ic tosara méli énécmigic hama hulac érécmína zézu imuac iri ewa bénzén nimma kemmaoc.

³⁷ Zéyu Paulonéŋ yomuhuc ézézec; Niri Roma ic kecziŋ waŋu késpedesicnina ménda zétecgéma ic

tun yanda kicginaiguc en nuruma hésa amaiguc noropocgic. Wañu deguc élén méli nérécmiwiñ zé wanzu? Imuhuc qahac, enaoc hama noragicgic kembiñ.

³⁸ Wañu ai ic ienen lilingéma kemma galen énézégic. Énézégic ienen ic éréhéc imi Roma ic wanzaoc imi niñasarima aurigic.

³⁹ Aurima ic éréhéc mebélacgé érécmiwiñ zé iorac muru hama hésa ama igucnec oragicma éréma ama areña yanda imi waima kemmaoc niñ érézégic.

⁴⁰ Wañu ieren hésa ama igucnec éréma duña Lidia iwac amaiguc kemma imuaru Yesuac ninzén ninzén dac muna inicma meseli énécmiguc ama yanda imi waima keñoc.

17

Paulo zéma Sila ieren Tesalonika ama areña yandaiguc keñoc.

¹ Wañu Paulo zéma Sila ieren Amfipoli zéma Apolonia ama areña yanda orogicma Tesalonika ama areña yandaiguc kereñoc. Wañu imuaru Yuda ic onac togotocgo ama mén tarec.

² Wañu Paulonén hakaya méndacma togotocgo amaiguc emma Sabata haréwéc séc iniguc kiwi téréya olomma eminiñgic.

³ Imuhuc wamma hénia zéasarima héipuc wamma yomuhuc zéyec; Kristo i qenzen manzen qema humuma humuc igucnec yacmac niñac kiwi téréyaiguc ogic hezac. Wañu ni énézéanzua Yesu iminén Kristo wanzac.

⁴ Zéyu sugginaiguc tosara zéma Girik ic tun yanda Anutu ehéihéi wammianḡic imi eneḡ zéma embac eḡeḡa éréhécdac qahac, néḡ sasala momacnec ninzénḡéma Paulo zéma Sila iorac muru toroqegic.

⁵ Waḡu Yuda ic eneḡ nimbupuc niḡ érécmima nénnagémba sombenḡiguc kemma kaiziliweḡ ic tosara onagicma tunḡinaguc wamma hénima ama areḡa yanda qeriaiguc qewelon yanda waḡic. Waḡu Paulo zéma Sila mihiḡni érécmima ic embac sugginaiguc héréma kemma oropocbiḡ zé Yasonac amaiguc usuḡnec keḡgic.

⁶ Waḡu ménda mihiḡni érécmigic. Imuac niḡ Yason zéma ninzén ninzén dacmuna tosara énépésima unuruma ama galeḡ ionac wéséḡinaiguc kemma qacma zégic; Baera baera ic embac ionac qerigina mesoho énécmianzaoc imi ereḡ mia nonac muru hayoc.

⁷ Hayic Yasonnéḡ héihéré érécmiyecac érécmima keczac. Ieneḡ Roma ic kewuac ac logima Ic kewu méḡ keczac, imi mia Yesu zéanzaoc.

⁸ Zéyic ama areḡa yanda ichéra zéma galeḡ ieneḡ ac imi nimma qewelon yanda waḡic.

⁹ Waḡu galeḡ eneḡ Yason zéma alahéra ionac murunec soukiwa mema oropocḡic keḡoc.

Paulo i Berea ama areḡa yandaiguc ackuažéc énéžéyec.

¹⁰ Waḡu sinjyaiguc ninzén ninzén dac muna ieneḡ Paulo zéma Sila méli érécmigic Berea taunḡiguc kemma Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc eḡoc.

11 Waɲu Berea ama areɲa yanda miɲina ionac hakagina imi Tesalonika ama areɲa yanda miɲina ionac hakagina ogicma bénzéɲa waɲec. Imuac ackuazéc imi siɲa nimma késama aɲgén tigi. Aɲgén tima acgira imi hélacnec me deic zéma kaiweya kaiweya kiwi téréya imi olomma niɲgésigic.

12 Imuhuc wamma ionarunec sasalanén niɲzégégic. Waɲu Girik embac eɲeɲa zéma Girik ic embac efefia qahac, néɲ sasala niɲzéhégégic.

13 Yuda ic Tesalonika ama areɲa yanda igucnec ienen Paulonén Berea ama areɲa yandaiguc acguc Anutuac ackuazéc zéauyec imi nimma Berea ama areɲ yandaiguc hama imuac miɲina qeriginaiguc netu énécmima aigira qeri qaon qeénécmima yéwéri mihicɲi énécmigic.

14 Imuhuc waɲgic niɲzén niɲzén dac muna ienen Paulo kondun heyec imuhucgen lakec kemma kecmac niɲac mélimigic. Waɲu Sila zéma Timoteo ieren imuaru* waima keroc.

15 Waɲu ic tosara ienen Paulo wagicma Aten ama areɲa yanda tarec imuhucgen lakec keɲgic. Waɲu Paulonén Sila zéma Timoteo eɲeya muru foc méli érécmigic hamaoc niɲ énézéyu gezac qézén ac imi mema liliɲgéma keɲgic.

Paulonén Aten ama areɲa yanda yandaiguc buɲa suruc hiabia énézéyec.

16 Waɲu Paulo i Aten ama areɲa yandaiguc iorac mambéc tac kecma ama areɲa yanda imuac qeriaiguc baniara sasala naɲgic hémma qeri geric waɲec.

* **17:14:** Berea ama areɲa yandaiguc.

17 Waṅu Yuda ic onac tocgotocgo amaiguc Yuda ic zéma Girik ic tosarā Anutu ehéhéi wammianzu ionac ackuazéc énézéyec. Waṅu nénagém̄ba sombenṅic kaiweya kaiweya ic mi-hicṅi énécmiyec séc imuhuc waṅ énécmiyec.

18 Waṅu Epikue ninṅi ic zéma Stoike ninṅi ic ienenṅ acguc i guc ac eminiṅgic. Waṅu Paulonéṅ Yesu zéma humuc igucnec yacyac imuac ac zéyec. Imuac niṅ tosaraneṅ Pauloac niṅ kua doku ic yominéṅ néma ac zémaṅ zé wanzac me imuhuc zégic. Waṅu tosaraneṅ ic yomi mia baec méṅac nemu mérérawac suruc zézac gezaṅ imuhuc zégic.

19 Imuhuc zéma Areopago kaunsol sombenṅic wagicma kemma zégic; Iwawai qelia zézaṅ imi nini hia niṅarenṅ géwiṅac séc wanzac me?

20 Geṅ ackuazéc méréra zéna ninziṅ imuac héniaṅa nimbiṅ zé wanziṅ.

21 Imi mia Aten ic zéma ic kianṅ imuaru kecgic ienenṅ ac méréra nimma ac imuacnec zéma zé wamma nalégina auanṅic imuac niṅ imuhuc qes-imigic.

Miṅ Kewu mérérawac hénia énézéyec.

22 Waṅu Paulo imi Areopago kaunsol sombenṅ yanda namuṅaiguc namma ic yomuhuc énézéyec; Aten ic mandac, ni yomuhuc hém̄ma ninzua, Ini mepé qepési ic keczu. Iwawai moczoṅ yanda mepési énécmianzu.

23 Ni ama areṅa yandagina imi lelecgéma kicna hima onac mepé qepésiac iwawai in-icba zaki téreya méṅiguc kiwi yomuhuc heyu olonzua; Nemu méréra ménda ninziṅ iwac zaki

téréya. Deguc ni nemu méréra ménda nimma mepésimianzu, i énézéwa niñtecgicmu.

²⁴ Anutu baec kurumenj zéma imuac qeriaiguc iwawai momac yanda hezac imi zéyu hicñidarec inéj mia baec kurumenj imuac miñina keczac imuac niñ inéj ocmuñ téréya méraninanéj memeya imuac qeriaiguc ménda keczac.

²⁵ Wañu I eñeyaoc ic embac moczoñ yanda kekec zéma wésésé zéma iwawai moczoñ yanda nénécmianzac imuac niñ iwawai ménj niñac wañu méraninanéj haimiwiñac séc qahac.

²⁶ Inéj ic momacguc mihicñima iwarunec ic tuñja tuñja hicñima kemma baec séc kecmuac niñ ézéyec. Wañu nalénina zéma kekecac qañañ sililicnina zénénécmiyec.

²⁷ Imi mia ic neñañ iwac niñ wamma qerininanéj mété qététañ wamma kemma Anutu eñeya mihicñiwij niñac nimma imuhuc wañec. Wañu inéj ic momac momac neñañ murunec lakec ménda keczac.

²⁸ Neñaoc iwac kuhaiguc kekec wamma kenja wañanzij. Onac legic zéra meme ic tosanéñ yomuhuc zégic; Neñañ Anutuac qelihéra.

²⁹ Imuhucyanec Anutuac qelihéra kecziñ imuac niñ Anutuac ninni goli me siliwa me hocnéñ niniñnina tohoma irec ooya méndacma meyacgéanzij séc ménda wammac.

³⁰ Anutunéj ménda nimma kekecac naléyaiguc ménda ninicma tuambuam wañec. Wañu deguc mia baec séc ic momac yanda qerininina melembiñ niñac nénézézac.

³¹ Anutunéj baec ic embac solañanec gési

nénécmimaŋ zé naléya meyecac heyu ic mén ai imi mia memac niŋac kumuyec. Waŋu ic imi mia humuc igucnec meqelima héipuc yanda baec ic moczoŋ ninzénégémuac sécy nénécmiyec.

³² Paulonéh imuhuc zéyu ic tosanéh humuc igucnec yacyac imuac zédesi waŋgic. Waŋu tosanéh nalé ménac ac suruc imuac muŋguc zéna nimbiŋ imuhuc zégic.

³³ Imuhuc waŋgic Paulonéh wai énécmima keŋec.

³⁴ Ic sasala qahac, néh tosara Paulo ala wammima ninzénégic. Ionarunec éréhéc imi Areopagoac gésigési ic Dionisio zéma embac Damari, waŋu tosara mén kegcic.

18

Paulo inéh Korinti ama areŋa yandaiguc ackuazéc ai meyec.

¹ Imuac andiaiguc Paulonéh Aten ama areŋa yanda waima Korinti ama areŋa yandaiguc keŋec.

² Imuaru Yuda ic mén mihicŋiyec, qara imi Akila. I Ponto baeciguc hicŋiyec. Ic kewu Klaudionéh Yuda ic imi Roma ama areŋa yanda waima kemmu niŋac énézéyec. Imuac niŋ inéh iniŋa Priskilaguc* Italia baec igucnec Korinti ama areŋa yandaiguc qelia hayoc. Waŋu Paulonéh iricmaŋ zé keŋec.

³ Iereŋ imi aigira momacguc imuac niŋ momacnec kecma ai meyoc. Waŋu iereŋ yaŋ séwélanéh sel meyacgéyu boŋ meaŋoc.

* **18:2:** Me Priska.

4 Waŋu Paulo i Sabata nalé séc Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc emma Yuda ic zéma Girik ic iniguc ac eminimma meme seli ac waŋ énécmiaŋec.

5 Waŋu Sila zéma Timoteo ierenj Makedonia waima hayoc. Nalé imuaru ackuazécnéj Paulo késayu ewa moczoŋnec Yesu imi Kristo téngéj zéma imuac héipuc wamma Yuda ic zéasari énécmiyec.

6 Waŋu Yuda ic ienenj hazéc wammima zébiri migic séséc wamma séwi usuya mimiŋzaliyu seitotoŋa mayu yomuhuc énézéyec; Onac sacnéj onac orucginaiguc liliŋgéma hamac, néj ni aina mema solaŋaniwa kápésicna qahac wanzac.✧ Degucmuacnec ni ic enia ionac muru kemmanj.

7 Waŋu tocgotocgo ama imi waima ic ménj Anutu mepésianzac qara Titio Yusito iwac amaiguc emma tacyac waŋec. Amaya imi tocgotocgo ama imuac maréjaiguc tarec.

8 Waŋu tocgotocgo amawac galenj qara Krispo zéma héná géséhéra ienenj ackuazéc nimma Miŋ Kewu ninzégégic. Waŋu Korinti ic ionarunec sasalanéj acguc Pauloac ara nimma ninzéŋgéma doku naecgic.

9 Waŋu siŋi ménjiguc Miŋ Kewunéj Paulo tilinj tilinjiguc hicŋimima yomuhuc ézéyec; Gi zénéŋga ménda hiriyu ac imi ménda waima zéwésémaŋ.

10 Ni giguc kecanzua imuac niŋ ic ménéŋ ménj gumebiri ménda waŋgémmac. Ama arenja kunenj yanda yomuaru nuac ic embac sasala keczu.

11 Imuhuc ézéyu Paulonéj ama imuaru toro-

✧ 18:6: Ezk 3:18

qema kecma Anutuac ackuazéc ku énécmima keru yawuŋ momacguc zéma emma maso 6 mahayec.

¹² Waŋu Galionéŋ Akaia baeciguc baec galenŋ yanda waŋec. Nalé imuaru Yuda ic ieneŋ zikiamuma Paulo hazéc wammima baec galenŋac muru wagicma keŋgic.

¹³ Kemma yomuhuc zégic; Ic yomi héná acnina logima héná méréraiguc tima ic embac Anutu mepésimimu niŋac zéhinocgé énécmianzac.

¹⁴ Waŋu Paulonéŋ ac zémaŋ zé waŋu Galionéŋ Yuda ic yomuhuc énézéyec; Ini Yuda ic, kaiziliweŋ me haka biria niŋac zézuiguc neŋ acgina niŋénécmimaŋac hezac.

¹⁵ Néŋ eŋaŋ ackuazéc me qac ménŋ me héná ac imuhucyawac ara wanzuiguc eŋaoc zémindiŋimu. Ni iwawai imuhucyawac niŋgésimaŋ zé wammaŋac ménda ninzua.

¹⁶ Imuhuc zéma nesi énécmiyu magic.

¹⁷ Waŋu ieneŋ momac yanda tocgotocgo amawac galenŋ Sositene wagicma baec galenŋac kiwaiguc qehéi wammigic. Waŋu baec galenŋ Galionéŋ inicma ewa éréhéc ménda waŋec.

Paulonéŋ Antiokia ama areŋa yandaiguc liliŋgéma hayec.

¹⁸ Paulonéŋ Korinti ama areŋa yandaiguc ai meme sasala ménŋ kecmaguc ninzénŋ ninzénŋ dac muna wai énécmima zéiciguc Siria baeciguc keŋec. Waŋu Priskila zéma Akila iereŋ i guc momacnec keŋgic. Waŋu zézé selia niŋac zéiciguc embiŋ zéma Korinti ama areŋa yanda Keŋkereaiguc oruc zucya merirec.

19 Waŋu Efeso ama areŋa yandaiguc keremma Paulo ic tosara momacnec keŋgic ini imuaru wai énécmimaŋ zé eŋeyaoc Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc emma iniguc ackuazéc eminiŋ waŋgic.

20 Waŋu ic sasalanéŋ eŋaŋguc nalé horua mén kecmac niŋac welecgic, néŋ ménda niŋénécmiyec.

21 Waŋu Anutuac ewa siŋ imuac heyu onaru muŋguc liliŋgémaŋ imuhuc zéma zéiciguc emma Efeso ama areŋa yanda imi waima keŋec.

22 Keŋkecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc kereŋec. Imuaru élélahaiŋguc ekemma Yesuac hénariniŋ héra yaizézé ac waŋ énécmima Antiokia ama areŋa yandaiguc keŋec.

23 Imuaru komora kecmaguc muŋguc waima Galatia zéma Firigia baec orocgicma Yesuac héihéré énécmimia momac yanda meseli énécmima keŋec.

Apolonéŋ Efeso ama areŋa yandaiguc ackuazéc énézéyec.

24 Waŋu Efeso ama areŋa yandaiguc Yuda ic mén hayec, qara imi Apolo. Imi Aleksandria ama areŋa yandaiguc hicŋiyec. Ic imi niniŋ yandayaguc, kiwi téréya hia niŋareŋ gédarec.

25 Inéŋ Miŋ Kewuac hénac ac zégic niŋareŋgéma ewa moczoŋnec Yesuac ac suruc dindiŋanec ku énécmiaŋec. Néŋ ic imi Yohaneac doku naec haka sac niŋec.

26 Inéŋ Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc ackuazéc zénéŋa ménda hiriyu hénima zéyec. Zéyu Priskila zéma Akila iereŋ zézéya nimmaguc i amagiraiguc héihéré mima Anutuac hénac muŋguc yanda zéasarimiyoc.

27 (27a) Wañu Apolonéñ Akaia baeciguc kemmanj zé wañu ninzénj ninzénj dac muna ienenj meme seli ac wammima ninzénj ninzénj dacmuna imuaru keczu ienenj Apolo hérémimuac niñac énézéwiñj zé ionac muru kiwi oma migic késama keñec.

28 Kemma Korinti ama areña yandaiguc keremma kiwi téréya héiqelima Yesu imi Kristo wanzac imuac héipuc wamma ic embac ionac kicginaiguc kuhaguc zéauma Yuda ic ionac ac memamiyec. (27b) Imuac niñ ic embac Anutuac ewa hia niñac ninzénjégic ionac ménjguc yanda méra énécmiyec.

19

Paulonéñ Efeso ama areña yandaiguc Yohane mihicñiyec.

1 Apolonéñ i Korinti ama areña yandaiguc kerunec Paulonéñ huanjenj baec wanjonja Saut iguc keñkecma Efeso ama areña yandaiguc keremma Yesuac tohotoho ic tosara mihicñi énécmiyec.

2 Wañu inéñ yomuhuc qesiénécmiyec, Ini ninzénjégic nalé imuaru Uña Téréyaguc wanjic me qahac? Zéyu zégic, Qahac, Uña Téréya keczac imuac buña ménj méndagucnec niñij.

3 Imuhuc zégic munjguc qesiénécmiyec; Ini némac doku naecgic? Zéyu zégic; Yohaneac doku.

4 Zégic Paulonéñ yomuhuc énézéyec; Yohanenéñ ewa melenj melenjac doku naec énécmima ic embac yomuhuc énézéyec; Andénaiguc hama

keczac i ninzéhégému. Wañu ac imi Yesuac niñ mia imuhuc zéyec.

⁵ Ic eneñ ac imi nimma Miñ Kewu Yesuac qaraiguc doku naecgic.

⁶ Wañu Paulonéñ orucginaiguc méria haiyec nalé imuaru Uña Téréyanéñ ionaru mayu ac mérera zéma andiawac ac momacnec zégic.

⁷ Wañu ic zañgégina imi 12 ésécnec wañec.

⁸ Wañu Paulonéñ Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc nalé séc emma, ackuazéc zénéña ménda hiriyu énézéma, maso haréwéc séc Anutuac héngaleñ ama areña yandayawac énézéma, meseli énécmima kerec.

⁹ Wañu ic tosara eneñ ewa seli wamma ménda tohoma ic embac kicginaiguc héna imi zébirigic. Wañu Paulonéñ wai énécmima tohotoho ic tosara onagicma kemma Tirano kiwi téréyawac amaiguc kaiweya kaiweya ackuazéc ku énécmiyec.

¹⁰ Ai yawuñ éréhéc imuhuc wamma keru Yuda ic zéma Girik ic Asia baeciguc keczu ieneñ moczoñ Miñ Kewuac ackuazéc nindacgic.

¹¹ Wañu Anutunéñ Paulo nañgémima iwarunec kiwi baec icnéñ ménda memeya ogicqogicma sasala meyec.

¹² Wañu ic eneñ séwi kereñ tosara zéma ai memeyawac séwi usu tosara mema hama Pauloac séwiyaguc osima mema kemma hafi ic ionac qacginu haigic hiarugic. Wañu kuwic acguc wai énécmima néngacgic.

¹³ Wañu Yuda ic tosara baec séc lelecgéma méra kiwi meançic ieneñ batucgéma Yesuac qaraiguc kuwicginaguc yomuhuc énézégic; Paulo zéanzac Yesu iwac qaraiguc énézézua, éréma keñgic.

14 Yuda ic hofac oo ic kiwa mén qara Sikewa iwac nanhéra 7 ienen imuhuc mia wan̄gic.

15 Wan̄u kuwiczn̄éj ac yomuhuc melen̄ énécmiyec; Yesu ninzua, wan̄u Paulo i ninzua, wan̄u ini méré ic?

16 Imuhuc zéma kuwicyagucn̄éj merac éréhéc momacnec qacgiraiguc técgéma emma uruqéfac qéfac wan̄ érécmiyu wiziginaguc wamma katanec ama qeria igucnec mama n̄éngacgic.

17 Wan̄u haka imuac būḡa Efeso ama aren̄a yandaiguc Yuda ic zéma Girik ic ienen̄ nindacma zénéngina hiriyu Mīḡ Kewu Yesuac qara ehéihéi wammigic.

18 Wan̄u ninzénégic ienen̄ sasala haréma wawan̄ memegina biria zéaudacgic.

19 Wan̄u ic tosara méra kiwi mean̄gic ienen̄ imuac kiwi papia mutulan̄géma mema hama ic embac kicginaiguc gericiguc haigic zedarec. Wan̄u kiwi imuac bōḡa toroqegic siliwa gocmia* 50,000 ogirec.

20 Imuhuc wan̄gic Mīḡ Kewuac ackuazécn̄éj kuhaguc yacma saiyec.

Paulon̄éj Yerusalem kemmac nīḡac zéréḡqéréj wan̄ec.

21 Héla imuhuc hic̄nidaruguc Paulon̄éj Makedonia zéma Akaia baec orogicma Yerusalem kemman̄ zé ewayanéj nīḡselima yomuhuc zéyec; Ni Yerusalem keremmaguc bian̄guc Roma ama aren̄a yanda acguc hémmaḡ zé wan̄zua.

* **19:19:** Siliwa gocmia momacguc imi ai ic mén̄jac ai meme momacgucac ai bōḡa wan̄zac.

²² Waŋu ic méra migic ionarunec éréhéc Timoteo zéma Erasito iereŋ Makedonia baeciguc kemmaoc niŋac méli érécmiyec. Waŋu i eneya Asia baeciguc nalé komodia ménj toroqema kerec.

*Efeso ama areŋa yandaiguc
qewelonŋ yanda hicŋiyec.*

²³ Waŋu nalé imuaru Efeso ama areŋa yandaiguc héna ac imuac niŋ hétéŋ efefia qahac, néŋ hétéŋ yanda hicŋiyec.

²⁴ Surucya imi yomuhuc; Ic ménj siliwanéŋ iwawai meyacgéma kerec, qara imi Demetirio. Ic inéŋ nemu Atemiac† ocmuŋ imi siliwanéŋ meyacgéma soukiwa efefia qahac, néŋ kuneŋ yanda ai momachéra mihicŋi énécmianŋec.

²⁵ Waŋu inéŋ ai ichéra zéma ai momachéra tocgo énécmima yomuhuc énézéyec; Ic mandac, ini ainina iminéŋ mia soukiwa yanda mihicŋi nénécmianzac imi ninzu.

²⁶ Waŋu Paulonéŋ Efeso ama areŋa yanda zéma Asia baec tosara igucnec ic embac zéanŋgé énécmima yomuhuc zéanzac; Iwawai ic méranéŋ memeya imi Anutu héla qahac.

²⁷ Imuhuc waŋkeru nénnagémba aininawac qara imi qahac wambac niŋac. Imi sac qahac, embac nemu yandanina Atemi iwac ocmuŋ imi mamaya waŋu, Asia baec igucnec zéma baec tosia igucnec ic momac yanda ehéihéi wammianzu imi imuhucyanec qahac wambac niŋac.

²⁸ Demetirionéŋ ac imuhuc énézéyu nimma qeriginaiguc héribiric kuaya qeyu kucnec qacma

† **19:24:** Anutu embara Daianawac qara.

yomuhuc zégic; Efeso ic neŋaŋ Atemi i eŋeŋa yanda!

²⁹ Imuhuc zégic nalé sosola qahac waŋu ama areŋa yanda séc hétéŋ yanda imi sécgéma kendarec. Waŋu Makedonia ic éréhéc Gaio zéma Aristako Pauloguc momacnec keŋha waŋaŋgic i iri imi érépésima héré érécmima moczoŋ yanda séséc memec azoazoro ama kuneŋ yandaiguc usuŋnec keŋgic.

³⁰ Waŋu Paulonéŋ nimma sugginaiguc kemman zéyu tohotoho ic ieneŋ neŋ héimigic.

³¹ Imi sac qahac Asia baec yanda imuac ai ic eŋeŋa tosara Pauloac alahéra kecgcic ieneŋ azoazoroiguc ménda kemmac niŋac kiwi oma haigic iwaru keŋec.

³² Waŋu azoazoroiguc ic eneŋ ewagina meemma ac imuhucya imuhucya zéma qeweloŋ yanda waŋgic acgina sohodaru ic sasala yanda imi némac niŋ tocgégic hénia imi ménda niŋasarigic.

³³ Waŋu Yuda ic ieneŋ alagina mén qara Aleksande naŋgémigic ou wéséginaiguc emma namma Paulo imi Yuda ic, néŋ hazécnina wanzac zéma yéwéri imi zémindiŋimaŋ zé acgina qaimac niŋac méranéŋ séséc waŋ énécmiyec.‡

³⁴ Waŋu ic ieneŋ ic imi Yuda ic wanzac imi héŋtegicma kuagina séc qacma kaiwe kiwa 2 aua séc yomuhuc zéma naŋgic; Efeso ic neŋaŋ Atemi i eŋeŋa yanda!

‡ **19:33:** Yuda ic eneŋ Paulo zéma Kristoac hénaoŋ niŋac hazéc mihiŋiwiŋ niŋac zénéŋgina hiriyu Pauloguc ewa momac ménda wanzu hénia imi zéasari énécmiwiŋ zé imuhuc batucgégic.

³⁵ Imuhuc waŋkecgic taŋ imuac kiwi oo ic inéŋ ic melanži énécmima yomuhuc énézéyec; Efeso ic mandac, Efeso ama areŋa yanda miŋinanéŋ Ateni yanda ninawac ocmuŋ zéma baniara kurumeŋ igucnec mamaya imuac awiawi ic kecancziŋ imi baec séc ic embac moczoŋ nindaczu.

³⁶ Iwawai imi qaecgé mimiawac séc qahac. Imuac niŋ ini qerigina kugic mayu haka sicsaocya méŋ ménda wammu.

³⁷ Ic énépésima hazu yomi eneŋ embac nemuninawac ocmuŋ igucnec iwawai méŋ kowu ménda megic. Waŋu nonac embac nemu ménda zébirimigic.

³⁸ Waŋu Demetirio zéma ai ichéra ieneŋ ic méŋac ara késa kecziuguc késpedesic zézé naléya zéma baec galeŋgina he énécmizaoc imuac niŋ imuac gésigési amaiguc aciguc opocamumu.

³⁹ Waŋu ac tosara méŋ hezaciguc kua meme ic azoazoroiguc mema kemma zétecgému.

⁴⁰ Nini azoazoro yanda héniya qahac yomuac niŋac yéwéri mihicziŋ. Ic kewu yandanéŋ nimma hétéŋ yanda niŋac ac zé nénécmiwac niŋac. Qesi nénécmimaciguc nini azoazoro hena ac logilogiya yomuac ac bakia méŋ owiŋac séc qahac wammac.

⁴¹ Imuhuc zéyu tecgéyu méli énécmiyu kendacgic.

20

Paulo i Makedonia zéma Akaia baeciguc keŋec.

¹ Ac hétén yanda imi qahac waṅu Paulonén tohotoho ic unuruma meme seli ac énézéma wai énécmima Makedonia baeciguc keṅec.

² Baec imi ogicma tohotoho ic ac sasala énézéma meseli énécmima keṅkecma Girik baeciguc kereṅec.

³ Imuaru maso haréwéc kecma zéic késama Siria amaiguc kemmanṅ zé waṅu Yuda ic ienen Paulo qewiṅ zéma ac saṅec zégic niṅtegicma Makedonia baeciguc muṅguc liliṅgéma kemmanṅ zé niṅseliyec.

⁴ Waṅu ic tosara i guc momacnec Asia baeciguc keṅgic imi yomuhuc; Berea ic Piroac naṅa Sopa-tero, Desalonika ic Aristako zéma Sekundo, Debe ic Gaio, waṅu Timoteo, waṅu Asia ic Tikiko zéma Tirofimo.

⁵ Ic imi ienen walac kemma Troa ama areṅa yandaiguc keremma mambéc nénécmima tacgic.

⁶ Nini samén yisya qahac imuac kendoṅ tecgéyu Filipi ama areṅa yanda waima zéiciguc kaiwe méra mén keṅkecma Troa ama areṅa yanda miṅina ionac muru keremma imuaru ai meme 7 kerinṅ.

Paulo i Troa ama areṅa yandaiguc merac mén mehiaruyec.

⁷ Sabata tecgéyu Sondaiguc samén newiṅ zéma tocgéinṅ. Waṅu Paulonén ama gianṅiyu kemmanṅ zéma ackuazéc zémanec naṅu siṅi namuṅa waṅec.

⁸ Ama qeria qacyaiguc tariṅ imuaru kifa sasala zema naṅec.

⁹ Waṅu merac mén qara Yutiko inénṅ luhuc memec kifaṅa igucnec tackecma gau niṅac qeka

meka qema tarec. Wañu Paulonéñ ackuažéc zéyu horugiyu gauac kuhanéñ qéléléñgéyu tendiñgéma hiñgacma baeciguc qeyu heyu mema yachéñgic humuyec.

¹⁰ Wañu Paulonéñ hiñgacma eneyaoc merac qacyaiguc héima tétécgéma yomuhuc énézéyec; Zénéñgina ménda hirimac, kekecyá hemizac.

¹¹ Imuhuc zéma ama qeria qacyaiguc heyec imuaru emma saméñ nema ic iniguc ac eminiñ wamma nalé horua tacgic ama gianjiyec. Ama gianjiyu wai énécmima keñec.

¹² Ic ieneñ merac qeliyu amayaiguc wagicma keñgic ewagina hiaruyu ségiségi yanda wañgic.

Paulonéñ Milete ama areña yandaiguc keñec.

¹³ Paulonéñ eneyanec baec héna kemman zé ai areña zénéncmiyec imuac niñ nini walac zéiciguc emma Paulo wagicbiñ zéma Aso amaiguc keñiñ.

¹⁴ Wañu Paulonéñ Aso amaiguc mihicji nénécmiyu zéiciguc wagicma Mitilene ama areña yandaiguc kereñiñ.

¹⁵ Imuacnec keñkecma Zintaiguc Kio kondun baec komociguc kereñiñ. Imuacnec keñkecma Mitiwoiguc Samo kondun baec komociguc kereñiñ. Wañu imuacnec keñkecma Seiyaiguc Milete ama areña yandaiguc kereñiñ.

¹⁶ Paulonéñ ai meme 50 imuac kendonjiguc Yerusalem kemman zé wañec. Imuac Asia baeciguc keru nalé ogicbac niñac Efeso ménda kemma qericma moczoñ Milete ama areña yandaiguc keñec.

*Efeso ama areña yandaiguc
kua meme ic ac énézéyec.*

17 Kemma Milete imuarunec inéj Yesuac hénaríj héra ionac galej hécgina onagicma hamu niñac ic tosara méli énécmiyu Efeso ama areña yandaiguc kenjic.

18 Onagicma hagic Paulonéj ac yomuhuc énézéyec; Ni Asia baeciguc hama iniguc kecma ai memena hénia igucnec hénima kaiweya kaiweya wawaj memena dimuhuc wamma kecañi imi hémma nindacgic.

19 Séwi memama hakanaguc zéma kic masinaguc wamma manam batuc sasala Yuda ic enej menéjgic zéra béra hénia hénia imuac qahaiguc kecma Miñ Kewu mepésiysi.

20 Wañu iwawai méra énécmimia méjnéj méj henéñu hénaríj kicginaiguc me amaya amayaiguc ménda niñyéwérima moczoñ énézéma ku énécmiyi.

21 Imuhuc wamma Yuda ic zéma Girik ic momacnec ewagina melemma Anutuac muru késpedesgina zéauma Miñ Kewunina Yesu Kristo ninzénjému niñac énézéyi.

22 Wañu ninzu? Uñanéj qerina qatéma héréyu Yerusalem kenzua. Wañu ou kemma haka dimuhucya méj mihicñimañ imi ni ménda ninzua.

23 Momacgucdac ninzua imi yomuhuc; Ama séc keremma kecba imuaru Uña Téréyanéj hésa ama zéma zérabéranéj mambéc nénzac imi nézézac.

24 Héna menéjec imi usuñec kemma Anutunéj ewa hiawac ackuazéc imi héipuc

wamma énézémanj niŋac ai buŋa qenéhéc imi metecgémanj zéma neŋ nena kekecnawac nimba eeyaguc ménda wanzac.

²⁵ Ninzu, ni sugginaiguc kenha wamma héŋgaleŋ ama areŋa yandawac buŋa énézédaczua. Waŋu ini moczoŋ kic ségérana muŋguc ménda hémmu imi ni ninzua.

²⁶⁻²⁷ Ni ménda osima Anutuac ewa siŋ moczoŋ énézédari. Imuac niŋ, zésolaŋiwa niŋgic, sugginaiguc méhénéŋ mén birigic ionac sac kitiwa imi nuac muru ménda hemac.

²⁸ Eŋaoc galeŋgé amuma rama tuŋhécgina imuhucyanec galeŋgé énécmimu. Uŋa Téréyanéŋ ini ionac galeŋ gési énécmiyec imuac niŋ Miŋ Kewuac hénariniŋ héra, eŋeya sawanéŋ boŋhéré énécmiyec ionac inicgaleŋ wamma kecmu.

²⁹ Ni wai énécmima kemba haséŋ kazu zérágucnéŋ onaru haréma rama goigina ménda héimu.

³⁰ Waŋu eŋaŋ sugginaiguc ic tosara hicŋima tohotoho ic hérégic méndac énécmimu niŋac ac qariniŋ qariniŋia zému.

³¹ Imuac galeŋgina mema kecmu! Waŋu yawuŋ haréwéc séc siŋi kaiwe ménda waima kic masinaguc eŋac eŋac énézéaŋi imi niŋqelima kecmu.

³² Deguc ni Anutu zéma iwac ewa hiawac ackuazéciguc ini onopoczua. Ac kuazéc iminéŋ mia hia meseli énécmiyu yacma météré ichéra sugginaiguc ai buŋa mihicŋimu.

³³ Ni ic ménjac goli me siliwa me séwi usuya niŋac hémbaoc ménda waŋi.

³⁴ Ini ninzu ésécnec, ni méra éréhécnanéŋ ai

mema ni zéma ichéna nonac iwawainina mi-hicñianzua.

³⁵ Imuhuc wamma haka séséc héiénécmiwa héndacgic. Ini imuhucyanec ai kunen mema ic kucgina qahac méra énécmimu. Wañu Miñ Kewu Yesunéñ ac yomuhuc zéyec imi niñqelima kecmu; Halen énécmimia ionac ségiségigina imi halen késakésa ic ionac ségiségigina imi ogicanzác.

³⁶ Paulo i ac imuhuc zétecgéma moczon yanda iniguc simiñ héima zéwelerec.

³⁷ Zéweleru ienen moczon zésiác yanda wamma Pauloac ewayaiguc giligic hiñgaru kiricne qiricne wammigic.

³⁸ Ini kic ségérana muñguc ménda némmu zéyec; Ac imi nimma ewa biric kunen yanda wamma wagicma zéiciguc kemma opocgic.

21

Paulonéñ Yerusalem kemman zé zéiciguc enec.

¹ Wañu nini wai énécmima kenkecma kondun baec komoc Ko baec komociguc kereñiñ. Ama gianñiyu kenkecma Rodo kondun baec komociguc keremma kenkecma Patara ama areña yandaiguc kereñiñ.

² Imuaru zéic méñ Foinike kondun baec komoraiguc kemman zé wañu mihiñima imuaru emma kenñiñ.

³ Kenkecma Kipuro kondun baec komoc kanaigucgen taru hémma ogicma Siria baecigucgen kenkecma Tiroiguc kerenni imuaru

zéicnéŋ hinaya haihulac wammaŋ zé waŋu élélahaiguc eŋiŋ.

⁴ Emma tohotoho ic tosara mihicŋi énécmima imuaru iniguc kaiwe 7 kerinŋ. Waŋu Uŋanéŋ hinocgé énécmiyu nimma Paulo Yerusalem ménda kemmac niŋac welec migic.

⁵ Nalé imi tecgéyu ic embac waima kenni ieneŋ iniŋ merachécgina moczoŋ yanda iniguc nonagicgic ama areŋa yanda imuac élélahaiguc hiŋgacma sakasaciguc simiŋ héima Miŋ Kewunina zéwelec miyiŋ.

⁶ Zéwelecní tecgéyu waiamuma zéiciguc enni ieneŋ amaiguc liliŋégic.

Anutuac tiliŋ tiliŋ ic Agabonéŋ Pauloac andi-awac ara zéyec.

⁷ Waŋu Tiro ama areŋa yanda igucnec keŋkecma doku héna méndacma Tolemai zéic ala ama areŋa yandaiguc keremma imuaru ninzén ninzén dacmuna yaizézé ac waŋ énécmima ai meme momacguc iniguc kerinŋ.

⁸ Ama gianjiyu waima keŋkecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc keremma Filipo mihicŋiyiŋ. Filipo imi ai ic 7 gési énécmigic ionac suggina igucnec. Iwac amaiguc mia emma kerinŋ.

⁹ Iwaru bérachéra imi kemboŋ qahac kecgcic. Waŋu ieneŋ moczoŋ embac seraŋa. Waŋu andi-awac ara zéaŋgic.

¹⁰ Waŋu imuaru ai meme sasala kecni Yuda baec igucnec Anutuac tiliŋ tiliŋ ic ménŋ qara Agabo i nonaru mama hayec.

¹¹ Haréma Pauloac rikuŋa mema iminéŋ eŋeya héna méria zikima yomuhuc zéyec; Uŋa

Téréyanéñ yomuhuc zézac; Yerusalemiguc Yuda ic ieneñ rikuj yomuac miñina yomuhuc mia zikimima ic enia ionac méraginaiguc haimu.

¹² Ac imuhuc zéyu nini ama imuac miñina iniguc Paulo Yerusalem ménda emmac niñ Anutu zéwelec miyiñ.

¹³ Wañu Paulonéñ yomuhuc zéyec; Némac niñ siacma ewa howuc nénzu? Zikinémmu sac qahac, Miñ Kewu Yesuac qara niñac Yerusalemiguc humumañ niñac efidaczua.

¹⁴ Wañu ac ézeni ménda niñu waima yomuhuc zéyiñ; Miñ Kewuac ewa siñnéñ selimac.

Paulo Yerusalem keñec.

¹⁵ Ai meme tosara imi tecgéyu zéréñ qéréñ wandacma Yerusalem eniñ.

¹⁶ Wañu Kaisarea zéic alawac ama areña yanda igucnec tohotoho ic tosara ieneñ niniguc momacnec kemma Kipuruc ic méñ qara Nason tohotoho ic kerecac kerec iwac amaiguc kecbiñ zé ic imi wagicma keñiñ.

¹⁷ Wañu keñkecma Yerusalem kerenni imuaru ninzén ninzén dacmuna ieneñ goihéihéi wañ nénécmima nénépésigic.

¹⁸ Wañu ama gianjiyu Paulonéñ Yakoboac amaiguc nonagicma enju inicni galen moczon imuaru hama kegcic.

¹⁹ Wañu Paulonéñ yaizézé ac wañénéc midacmaguc inéñ welen qemiyu Anutunéñ ic enia ionaru ai meyec imi momacguc momacguc bénzén bénzén énézédarec.

²⁰ Énézéyu ieneñ nindacma Anutu mepési migic. Mepési migic tecgéyu Paulo yomuhuc

ézégic; Ninzaŋ, Yuda ic sucninaiguc ninzén ninzén ic tauseŋa tauseŋa hicŋigic. Waŋu ieneŋ moczoŋ Moseac héna ac seliseli wamma nanŋéanzu.

²¹ Waŋu ieneŋ imi geŋ Yuda ic tosara ic enia ionac sugginaiguc keczu ieneŋ Mose andé qema merachécgina ionac séwiginaiguc séwi hericheric ménda wamma yanda ionac haka waimu niŋ énézéanzaŋ imi nindacgic.

²² Gi Yerusalem hazanŋ imuac suruc tinduc nindacmu. Imuac niŋ dimuhuc wambiŋ?

²³ Imuac nini ac ménŋ gézéní imuac séc wambésémaŋ. Nonaruiguc ic kemboŋ qahac Anutuguc ac zikima nalé hotonadac oruc zucgina ménda mericma kecanzu.

²⁴ Waŋu geŋ ic imi onagicma kemma météré meme haka wamma olémbaŋ boŋa meénécmína oma orucgina mericmu. Gi imuhuc wanna gémma guac ac hayu niŋgic imi héla qahac zéma gi héna ac tohoma kecanzaŋ imi héŋtegiŋ.

²⁵ Waŋu ic enia Yesu ninzénŋéma kecanzu ionac imi haka imuhucya ménda niŋtohomu, néŋ banarawac ireha zéma imuac olémbaŋa zéma sac zéma yaŋ hésaiguc korogic humugic imi zéma kaiseroac haka imuacnec sac eliŋgé amuma lakec kecmu niŋac zétecgéma oma haí énécmiyiŋ.

²⁶ Waŋu ama siŋima gianjiyu Paulonéŋ ic kemboŋ qahac imi onagicma iniguc météré meme haka wamma eŋaŋ météré meme naléya tecgéyu eŋac eŋac lémbaŋ oo naléya waŋec imi énézéwiŋ niŋac ama téréyaiguc eŋec.

Paulo ocmuŋiguc keru késagic.

²⁷ Ai meme 7 séc lémbaŋ oo ai mema kecgic imuac naléya tecgéman zé waŋu Paulonéŋ ocmuŋ téréyaiguc naŋkeru Yuda ic tosara Asia baec igucnec ieneŋ i hémma ic momac yanda qerigina acginanéŋ netu énécmima Paulo késagic.

²⁸ Késama qacma zégic; Ohec Israel ic mandac, hama méra nénécmigic! Ic yomi baec séc kemma Yuda ic neŋaŋ hazéc waŋ nénécmima hénac acnina zéma ocmuŋ téréyanina yomi zébirima ic embac momac yanda ku énécmianzac imi mia. Imi sac qahac ocmuŋ téréyaiguc Girik ic onagicma éréma ama téréya yomi mezapi qezac.

²⁹ (Imi mia ic mén Efeso ama areŋa yanda igucnec qara Tirofimo inéŋ Pauloguc ama areŋa yanda imuaru keŋkeŋ haha waŋu hémma inéŋ ic imi wagicma ama téréyaiguc éréyec gezaŋ imuhuc zéma niŋgic.)

³⁰ Imuhuc wammigic ama ic momac yanda qerigina yaru usuŋnec hadacma Paulo késama ama téréya igucnec héréma magic nalé imuarunec naguya héidacgic.

Yaré ic galenġinanéŋ Paulo méragina igucnec metecgéyec.

³¹ Ic eneŋ Paulo qehumuwiŋ zé waŋgic Yerusalem imi hétéŋ yandayaguc waŋec imuac surucya yaré ic 1,000 galenġina iwaru hayu niŋec.

³² Ac imuhuc nimma imuarunec yaré ic tuŋhéra zéma yaré ic 100 imuac galenġhéra énépésima usuŋnec mekeŋgic. Waŋu hétéŋ meme ieneŋ yaré ic 1,000 imuac galenġ zéma yaré ichéra inicma Paulo qema naŋgic imi waima eŋ naŋgic.

³³ Waŋu yaré ic 1,000 ionac galenġina iminénġ kemma Paulo wagicma seŋ hésanéŋ zikigic zéma énézéma Paulo qara zéma iwawai waŋec imuac qesiénécmiyec.

³⁴ Qesiénécmiyu ic tuŋ suggina igucnec méhñéŋ méhñac, méhñéŋ méhñac qacma zégic qewelonġ niŋac hénia niŋtegićmacac séc qahac waŋu ai ama qeriaiguc wagicma kemmu niŋac énézéyec.

³⁵ Waŋu Paulonéŋ déc hénaiġuc emmaŋ zé waŋu ic eneŋ kaižiliweŋ yanda wammigic yaré ic ieneŋ Paulo eliŋgémima hua naŋgémima eŋġic.

³⁶ Imi mia ic tuŋ yanda ieneŋ nesi énécmima, Ic imi qegic qahac wammać! Imuhuc qacma zégic imuac niŋ imuhuc waŋġic.

Paulonéŋ saiwa ac waŋamuyec.

³⁷ Waŋu Paulo ai ama qeriaiguc mema embiŋ zé waŋġic Paulonéŋ yaré ic 1,000 imuac galenġ ézéyec; Ninna ni ac méhñ hia gézémaŋac séc? Žéyu zéyec; Girik ac ninzaŋ?

³⁸ Imuhuc waŋu ġi becnec yaré qema yaré ic 4,000 énépésima baec kéra kérésiaiguc keŋec Izipte ic imi mia me?

³⁹ Qesimiyu Paulonéŋ yomuhuc ézéyec; Ni Yuda ic, Taso baec Kilikia ama areŋa yanda imuacnec. Kilikia imi ama areŋa yanda eŋomia qahac. ġi niŋnéna ac komora énézéwa.

⁴⁰ Waŋu inéŋ nimmiyu Paulo i déc hénia imuac boŋaiguc namma ic méranéŋ séséc waŋ énécmiyu acġina qaiyu nandacġic Hebiraić aciguc yomuhuc énézéyec;

22

Paulonéj Yerusalemiguc Yuda ic ac énézéyec.

¹ Maṅgoc dacmuna hécna hénia imi zéasariwa niṅgic.

² Paulonéj Hebiraiio aciguc ac zéyec. Hénia imuac niṅac némbéj yanda qema naṅgic.

³ Waṅu toroqema énézéyec; Ni Yuda ic, Kilikia baec Taso ama areṅa yandaiguc hicṅiyi. Waṅu ama yanda Yerusalem yomuaru kecma yandima ic Gamaliel iwac méra bawaiguc kecba yanda hécninawac hénac ac selianec ku néṅu niṅareṅ gédari. Waṅu ini moczoṅ yanda deguc waṅanṅu ésécnec Anutuac niṅ wamma geri-waguc ai meani.

⁴ Waṅu hénac qelia yomi mebirima tohotoho ic humuac séc unuma hazéc waṅ énécmima ic embac momacnec qaté énécmima hésa amaiguc onopocani.

⁵ Héfac oo ic eṅeṅa zéma galeṅ ieneṅ imi haka imuac héipuc ic wanzu. Waṅu ionarunec dacmuna hécna Damasiko ama areṅa yandaiguc kecaṅgic ionac kiwi mema ama imuac ninzéh ninzéh ic imuhucyanec qaté énécmima Yerusalemiguc énépésima hawa kitiwa memuac niṅ keṅi.

⁶ Keṅkecma Damasiko ama areṅa yandaiguc hosuru kamba gau komoc ésécnec waṅec. Waṅu imuaru kurumeṅ igucnec asac mararaṅ yandanéj élanzaṅnec mama hoturunéṅec.

7 Hoturunéŋu ni baeciguc mama nuyu hema nimba ewa mén̄ yomuhuc mayec; Saulo, Saulo, gi némac niŋ nunesi waŋ némma keczaŋ?

8 Zéyu zéyi; Miŋ Kewu gi méré? Zéwa yomuhuc nézéyec; Nunesi waŋ néŋanzaŋ Yesu Nazarete ama areŋa igucnec ni imi mia.

9 Ic niguc kecgic ieneŋ asac mararaŋ sac héngic, néŋ i nézéyec iwac ewaya imi ménda niŋgic.

10 Ni qesima zéyi; Miŋ Kewu ni némac wammaŋ niŋac wanzaŋ? Zéwa Miŋ Kewunéŋ yomuhuc nézéyec; Gi yacma Damasiko ama areŋa yandaiguc kenna ic méŋnéŋ guac ai buŋa qegéŋzua imi moczoŋ gézémac.

11 Waŋu ni imi asac mararaŋa niŋac kicnanéŋ hémmaŋac séc qahac waŋec imuac niŋ ic tosara niguc kecgic ieneŋ méranaiguc népésima hérénéŋgic Damasiko ama areŋa yandaiguc keŋi.

12 Ama areŋa kunéŋ yanda imuac ic mén̄ qara Anania inéŋ héna ac séciguc keru Yuda ic ama areŋa yanda imuaru kecgic imi eneŋ momac yanda iwac ehéihéi wammiaŋgic.

13 Ic iminéŋ mia hama nuac wésénaiguc namma zéma; Ninzéŋ ninzéŋ ic munana Saulo, kicga muŋguc hima hémbésémaŋ. Imuhuc zéyu imuarunec ni kicna hima ic imi héŋi.

14 Waŋu ac yomuhuc nézéyec; Yandahécnina ionac Anutunéŋ eŋeya ewa siŋ imuac gézéyu niŋasarima Solana miŋina imi hémma ewaya kuaya igucnec nimbésémaŋ niŋac gésigéŋec.

15 Imuac gi iwac niŋ wamma ic embac momac yanda ionac kicginaiguc iwawai hémma niŋnec imuac héipuc wamma énézévésémaŋ.

16 Waŋu némac niŋ mambéc kecna horumac? Gi yacna doku naecgémba Yesuac qara qacna késpedesicga zuacgémmac.

Paulo ic enia ionac mélimigic.

17 Waŋu Yerusalem lilingéma hama ocmuŋ téréyaiguc emma zéwelecma tilinŋ tilinŋiguc Yesu héŋi.

18 Hémba Miŋ Kewunéh yomuhuc nézéyec; Gi nuac héipuc ac zéna Yerusalem yomuac ic embac ieneŋ ac imi ménda niŋ tohomu, imuac gi focdac ama areŋa yanda yomi waima kembésémaŋ.

19 Zéyu ni ac yomuhuc melemma zéyi; Miŋ Kewu, ni ic embac gi ninzéhégé géŋgic ini énépésima hésa amaiguc onopocmaŋ zéma tocgotocgo amaya amaya keŋi imi ic youmi eneŋ nindaczu.

20 Waŋu buŋa zézé icga Stefano qegic sacya mayec nalé imuaru ni imuaru namma héipuc waŋ énécmima i qegic ionac malekugina galenŋgéyi.

21 Imuhuc zéwa Miŋ Kewunéh yomuhuc nézéyec; Keŋna, neŋ ic enia baera baera keczu ionac muru méligénzua.

22 Bénzéh nimmanec kecgic, néŋ ac yomi zéyu nimmaguc ewagina meyacma qacma zégic; Ic imuhucyanéh baec igucnec qahac wammac. Kek-erawac séc qahac.

23 Imuhuc qacma séwi usugina hetecgéma seito-toŋ héigic eŋec.

24 Waŋu yaré ic 1,000 ionac galenŋinanéh Paulo ai ama qeriaiguc wagicma emma ic eneŋ némac niŋac qacmizu imuac hénia zéyu nimmu

niṅac qesimima hihilocnéṅ qemu zéma yaré ic énézéyec.

²⁵ Waṅu hésa yaṅ séwélanéṅnec meyacgéic iminéṅ qatégic Paulonéṅ yaré ic 100 ionac galeṅ méṅ hosuraiguc naṅu ézéyec; Ini Roma ic ara ménda zétecgéma hihilocnéṅ hia qemuac séc?

²⁶ Imuhuc zéyu yaré ic 100 ionac galeṅṅinanéṅ nimma 1,000 ionac galeṅ iwaru kemma ézéma zéyec; Dimuac wammaṅ zé wanzaṅ? Ic imi Roma ic.

²⁷ Zéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ Pauloac muru kemma yomuhuc ézéyec; Nézéna, gi Roma ic me? Waṅu Paulonéṅ zéyec; Oo, ni Roma ic.

²⁸ Zéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ zéyec; Ni imi soukiwa yanda haima Roma ic qac buṅa meyi. Waṅu Paulonéṅ zéyec; Ni imi hicṅi hicṅihicṅina igucnec éréma deguc Roma ic ke-canṅua.

²⁹ Waṅu imuarunec Paulo iwawai qesimiwiṅ zégic imi eneṅ waima kendacgic. Yaré ic 1,000 galeṅṅinanéṅ acguc Paulo i Roma ic imi niṅ asarima hésanéṅ qatémiyec kápésic imuac niṅac auriyec.

³⁰ Ama gianaṅiyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ Yuda ic eneṅ Paulo némac niṅac hazéc wammigic imuac hénia nimmac niṅac hésaya hulacmima hofac oo ic tosara zéma gésigési ic tuṅ eṅeṅa Sanhederin tocgé énécmima Paulo wagicma hiṅgacma wéséginaiguc oporu naṅec.

23

Paulo i ic kiwa ionac a30a30roiguc namma ac

énézéyec.

¹ Paulonéj gésigési ic inicosolima ac yomuhuc énézéyec; Dacmuna hécna ni becarunec érékecma deguc ewa qerina solaņanec Anutuac kiwaiguc kecaņzua.

² Imuhuc zéyu hofac oo ic eņeņa Anani-anéj Pauloac hosuraiguc naņgic ionac yomuhuc énézéyec; Ini kuayaiguc qegic.

³ Zéyu Paulonéj yomuhuc ézéyec; Gi biriawac demij lalac Anutunéj gumac. Gi héna aciguc niņgési némmaņ zé tacma héna ac imi logima ni numu niņac énézézaņ?

⁴ Imuhuc zéyu ic hosuraiguc naņgic ienej yomuhuc ézégic; Gi Anutuac hofac oo ic eņeņa efima zébirimizaņ?

⁵ Zégic Paulonéj yomuhuc zéyec; Dacmuna hécna, inéj hofac oo ic eņeņagina keczac imi ménda nimma ac zézua. Kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ogic hezac; Gi guac hénaorij hécga ionac galeņgina ménda zébiri miwésémaņ.

⁶ Waņu gésigési ic tosara imi Sadukaio ic, waņu tosara imi Farisaio ic kecgic imi Paulonéj niņasarima gésigési ic inicma qacma énézéyec; Dacmuna hécna ni imi Farisaio ic, esaņ ambéchécna ienej Farisaio ic kecgic. Imuac ni niņkumuma humuc igucnec yacyac imuac naņgéma zéwa aciguc nopoczū.

⁷⁻⁸ Sadukaio ic eneņ humuc igucnec yacyac zéma kua meme uņa zéma qeri uņa iwawai imuhucya imi ménda keczū zéma ménda ninzéņgégic, néj Farisaio ic eneņ iwawai imuhucya imuhucya imi moczoņ keczū zéma

ninzéngégic. Imuac niŋ ac imuhuc zéyu Farisaio ic zéma Sadukaio ic sugcinaiguc hazéc ac hicŋiyu méndéŋ amugic.

⁹ Waŋu imuaru tohalic yanda hicŋiyec. Waŋu Farisaio ic ionarunec héna acac kiwi ic tosara yacma ac geriwaguc eminimma yomuhuc zégic; Nini ic yomuac niŋni késpedesira qahac waŋzac. Uŋa méŋ me Kua meme uŋa méŋnéŋ ézéyeciguc dimuhuc zéwiŋ?

¹⁰ Waŋu hazéc ac imi kunéŋ yanda waŋu yaré ic 1,000 ionac galenŋinanéŋ Paulo késahérégic séwéla tegicbac niŋ zénéŋa hiriyu, yaré ic ienéŋ haréma ic sugcina igucnec Paulo onagicma ai amagina qeriaiguc wagicma kemmuac niŋ énézéyec.

¹¹ Waŋu Miŋ Kewunéŋ siŋi imuaru Paulo hosuraiguc namma yomuhuc ézéyec; Gi meseli amuna you Yerusalemiguc nuac héipuc wamma énézézaŋ imuhucyanec Roma ama areŋa yandaiguc acguc héipuc ac waŋ némbésémaŋ.

Yuda ic tosia enéŋ Paulo qewiŋac zéma ara zégic.

¹² Ama gianjiyu Yuda ic ienéŋ tunŋinaguc wamma nene ziki kecma Paulo ménda qehumuwiŋiguc yakanina ménda newiŋ zéma zéseligic.

¹³ Ic enéŋ qeriginanéŋ zikiamuma sisipac ac wamma imuhuc zégic imi zaŋgégina 40 ogirec.

¹⁴ Ic enéŋ mia hofa oo eŋeŋa zéma galen ionaru kemma yomuhuc zégic; Nini Paulo ménda qewiŋiguc yaka ménda newiŋ.

15 Imuac eneṅ kaunsol ic iniguc yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru ac yomuhuc haigic kemmac; Gi Paulo nonac kaunsol iguc mélina hayu iwac ara muṅguc nimma didiṅanec zétecgéwiṅ. Mélimiyu hosucginu ménda hayunec hénaiguc qe-humuwiṅ zé ninziṅ.

Paulo ac saṅec imi niṅec.

16 Waṅu Paulo deuyanéṅ ac saṅec imi nimma yaré ic ionac amaiguc keremma oṅa Paulo ézéyec.

17 Ézéyu Paulonéṅ yaré ic 100 ionac galeṅgina ménṅ uruma yomuhuc ézéyec; Gi merac yomi wagicma yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru wagicma kenna ac ménṅ késakeczac imi ézémac.

18 Zéyu merac wagicma yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru kemma yomuhuc ézéyec; Merac yominéṅ ac ménṅ késakeczac imuac niṅ hésa ic Paulonéṅ nuruma merac yomi wagicma guaru hamaṅ niṅac qesinéṅzac.

19 Imuhuc ézéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅginanéṅ merac mériaiguc késama sasaṅgiaiguc wagicma kemma éléṅ qesimiyec; Némac ac nézémaṅ zé wanzaṅ?

20 Zéyu zéyec; Yuda ic ieneṅ Pauloac ara muṅguc didiṅanec nimbiṅ zéma hénaoriṅ hécgina ionaru Paulo wagicma hamu niṅac qesigémbiṅ zé ewa momac wamma ac saṅec zézu.

21 Waṅu gi acgina ménda niṅ énécmiwésémaṅ. Ic zaṅgégina 40 ogicogiranéṅ Paulo qehumuwiṅ zéma saṅgima mambéc taczu. Ieneṅ imi i ménda qewiṅiguc nene ménda newiṅ zéma

acgina zikigic. Waṅu ienen zéréṅ qéréṅ wandacma zéwelec welecgina imuac ac bakia niṅac mambéc keczu.

²² Yaré ic 1,000 ionac galeṅgina inén merac mélimima zézé seli ac yomuhuc ézéyec; Gi ac nézézan imi ic mén ménda ézéwésémaṅ.

Kawali ienen Paulo Kaisarea zéic alawac ama areṅa yandaiguc késama keṅgic.

²³ Waṅu yaré ic 100 galeṅgina éréhéc ururuma ac yomuhuc érézéyec; Baec héná keṅkeṅ yaré ic 200 zéma becosic yaré ic 70 zéma luac késa késa yaré ic 200 énézéyic zéréṅ qéréṅ wamma kecgic sinjya 9 kilok waṅu Kaisarea zéic alawac ama areṅa yandaiguc keremmu.

²⁴ Waṅu Paulo bénezéṅ baec galeṅ Feliki iwaru wagicma kemmuac niṅ becosic mén héitatac héimima mambéc nammu.

²⁵ Waṅu inén kiwi mén yomuhuc oyec;

²⁶ Klaudio Lisia, neṅ kewuna baec galeṅ Feliki guac yaizézé ac waṅgénzua.

²⁷ Yuda ic ienen ic imi qehumuwiṅ zé waṅgic. Waṅu ic imi Roma ic imi nimma yaré ichécna iniguc kemma méragina igucnec metecgéyi.

²⁸ Waṅu aciguc opocgic imuac hénia nimmaṅ zéma Yuda ic ionac gésigési ic ionac muru wagicma keṅji.

²⁹ Ara zégic imi moczoṅ héná acgina imuac ara waṅec, néṅ iwawai waṅec ménnéṅ mén qehumumu me hésanéṅ ziki mimiawac séc ménda waṅec imi mihicṅiyi.

³⁰ Waṅu ic tosanénéṅ ic yomi qewiṅ zéma ac saṅec zégic ic ménnéṅ nimma nézéyu duṅa guac

murú méliwa hazac. Wañu ara zézu ic imi eneñ imuhucnec guaru kemma ara gézému niñac énézézua.

³¹ Wañu baec héna yaré ic ieneñ énézéyec séc Paulo sinjyaiguc wagicma keñkecma Antipatri ama areña yandaiguc kereñgic.

³² Imuaru ama gianjiyu becosic yaré ic ieneñ Paulo wagicma keñkecma Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc kemmuac niñ ionac muru opocma baec héna keñkeñ yaré ic ieneñ yaré ic ionac amaiguc lilingéma hagic.

³³ Becosic yaré ic ieneñ Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc keremma baec galeñ yanda kiwi mima Paulo imuhucnec mériaiguc opocgic.

³⁴ Baec galeñnéñ kiwi olomma Paulo qesimima Kilikia baec igucnec imi niñasariyec.

³⁵ Wañu inéñ Aciguc gopoczú ic imi eneñ hama harégic guac ac nimmañ imuhuc zéma yaré ic eneñ Herodeac ama kewuya imuac qeriaiguc galeñgégic tacmac niñ énézéyec.

24

Paulonéñ Kaisareaiguc Felikiac wésiaiguc nañec.

¹ Kaiwe ai meme méra mén tegéyu hofac oo ic eneña Ananianéñ qeriawac galeñ tosara zéma héna acac zézé ic mén qara Teatulo iniguc Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc hiñgacma Paulo aciguc opocbiñ zé baec galeñac kiwaiguc nañgic.

² Wañu Paulo ézéma wagicgic hayuguc Teatulonéñ baec galeñ ac yomuhuc hénima ézéyec;

Ic kewunina Feliki, geŋ hia galeŋgé nénécmína luaeiguc kecaŋiŋ. Waŋu biaŋ héhéŋawac nininŋ yandaga niŋac baec yomuaru hai netec ai sasala hiŋŋianzac.

³ Ic kewuna Feliki, iwawai imuhuc hiŋŋiyu imuac me imuac amanina séc ewa hia yanda niŋgéŋanŋiŋ.

⁴ Waŋu yéwéri ménda gémbiŋ zé ac hotoŋadac gézéni gi ewa bénzéŋgaiguc niŋnénécmína.

⁵ Nini ic yomuac ninni hafi warihaguc ésécnec waŋanŋac. Yuda ic baec séc kemma keczu ionac sugŋinaiguc qeweloŋ yanda mihiŋŋi énécmianŋac. Inéŋ mia héná ikorawac miŋina Nazareteneŋ iwac tohotoho ichéra ionac galeŋgina.

⁶ Waŋu inéŋ ocmuŋ téréyanina mezaŋi qemaŋ zéyu késayiŋ.

⁷ (Ménda hezac.)

⁸ Imuac gi geŋgaoc zéqesi wammima acnéŋ qatémiziŋ imuac hénia imi moczoŋ niŋ asariwésémaŋ.

⁹ Ac imuhuc zéyu Yuda ic ieneŋ, Ac imi hélé, zéma méra migic.

Paulonéŋ baec galeŋac kiwaiguc ac bakia melenec.

¹⁰ Waŋu baec galeŋ yandanéŋ Paulo orucnéŋ séséc wammiyu ac yomuhuc zéyec; Gi baec yomuaru yawuŋ sasala gésigési ic eŋeŋa kecaŋaŋ imi nimma saiwa acna efima gézémaŋ.

¹¹ Niŋtegiŋcaŋ ésécnec, ni Yerusalemiguc Anutu mepésimaŋ zé emma kecha ai meme 12 ménda ogirec.

12 Wañu ieneñ ni ocmuñ téréya qeriaiguc ic ménguc ac méñ ménda zéwa néngic. Wañu tocgotocgo amaiguc me ama areña yanda imuac hénaiiguc ic embac qeriiguc ésé ésé méñ ménda wañ énécmiwa néngic.

13 Ic yomi eneñ aciguc nopocma gézézú imuac héipuc ac méñ gézémuac séc qahac.

14 Wañu ac yomi mia héla wanzac, Ni héná qelia méñ ieneñ héná ikora zébirianzu imi méndacma yanda hécninawac Anutu mepésianzua. Wañu ni Anutuac tilinñ tilinñ ic ieneñ ogic hezac imi moczonñ zéma iwawai héná ac séciguc hezac imi moczonñ ninzéngeanzua.

15 Wañu ic yomi eneñ iwawai méñac Anutu ninzéngeéma mambéc keczu imi ni momacnec késakecma mambécanzua, wañu imi mia yomuhuc; Ic solaña zéma ic biria momacnec humuc igucnec qelima yacmu.

16 Imuac niñac Anutuac kiwaiguc zéma ic kicginaiguc ewa solaña kecmañ zéma nalé séc seliseli wamma kecanzua.

17 Wañu yawuñ sasala baec lakeciguc kecañi, wañu degucdacmi ic embac yéwérigina mihicñizu ionac énécmiwiñ zéma haleñ zéma Anutuac buña haihaiya mema hayi.

18 Wañu Anutuac buña imi haimañ zé météré amuma ocmuñ téréyaiguc eni. Wañu tocgotocgo me hétéñ méñ ménda wamma enñdac kecba mihicñi néngic.

19 Wañu Yuda ic tosara Asia baeciguc kecgic ieneñ mia nuac késpedesic méñ héngiciguc guaru tinduc haréma zéasarimuac hezac.

20 Imi qahac waŋu ic yomi eneŋ ni Sanhed-
erin kaunsol ionac kicginaiguc naŋi imuaru nuac
képésic méŋ mihicŋigiciguc gézému.

21 Ionac suginaiguc namma acna momacguc
sac kucnec qacma zéyi imi yomuhuc; Humuc
igucnec yayac imuac naŋgéma zéwa deguc aciguc
nopocgic kicginaiguc nanzua. Ac imi qahaciguc
ac méŋ zémuac séc qahac.

22 Felikinéŋ héná imuac buŋa niŋhumuyec
imuac niŋ Pauloac ac imi ménda zétecgéma
yomuhuc énézéyec; Yaré ic 1,000 ionac galeŋ Lisia
mayuguc acgina zétecgémaŋ.

23 Waŋu yaré ic 100 ionac galeŋgina méŋac
yomuhuc ézéyec; Ini Paulo ménda zikimigic eŋ
keru galeŋgému. Alahéra méŋnéŋ méŋ haréma
goi héihéi wammiwiŋ zégic ménda qetalimu.

*Paulo yawuŋ éréhéc hésa amaiguc taru baec
galeŋnéŋ waima keŋec.*

24 Ai meme tosara kecma Felikinéŋ iniŋa Yuda
embac Durusila i guc momacnec hama Paulo
qaru emma Kristo Yesuac ninzéŋ ninzéŋ imuac
hénia imi érézéyu niŋoc.

25 Waŋu haka dindiŋa zéma séwi siŋac sigi
kekec zéma gésigési yanda imuac ara érézéyu Fe-
likinéŋ aurima Paulo yomuhuc ézéyec; Degucac
imi sécgézac, yacma kenna kecma andiaiguc sura
méŋu titiŋa hiŋŋiyu muŋguc héihéré gémmaŋ.

26 Waŋu inéŋ ara sac nimmac niŋac ménda
waŋec, Paulonéŋ soukiwa mimac niŋac mambéc
wamma hatac sasala héihéré mima ac waŋoc.

27 Waŋu yawuŋ éréhéc tecgéyu baec galeŋ qara
Porikio Fesito inéŋ Felikiac tatac késayec. Waŋu

Felikinéŋ Yuda ic ewa hia waŋ énécmimaŋ zé Paulo hésa amaiguc waiyu tacmanec kerec.

25

Yuda ic ieneŋ Fesito iwaru keremma Pauloac ikoc ac zégic.

¹ Fesitonéŋ baec galeŋ wamma ai meme haréwéc kecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yanda igucnec Yerusalem eŋec.

² Eŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma Yuda ic galeŋhécgina ieneŋ iwaru keremma Paulo acnéŋ qatéma ézégic.

³ Waŋu ieneŋ hénaiiguc saŋgima Paulo qehumuwiŋ zéma acgina nimma Fesitonéŋ niŋénécmima Paulo méliyu Yerusalem hamac niŋac welecmigic.

⁴ Zégic Fesitonéŋ yomuhuc énézéyec; Paulo i Kaisarea hésa amaiguc taczac. Waŋu ni imuaru muŋguc liliŋgéma hiŋgacmaŋ.

⁵ Pauloac kápésic mén hemizaciguc onarunec kiwahécgina tosara niguc momacnec hiŋgacma zému.

⁶ Imuhuc zéma ai meme 8 me 10 Yerusalem kecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc mekeŋec. Ama siŋima gianjiyu gésigési tataciguc tacma Paulo késama érému niŋac énézéyec.

⁷ Inéŋ haréyu Yuda ic Yerusalemnec magic ieneŋ lelecgé mima hazéc ac réwéria sasala zégic. Waŋu acgina héipuc wammucac séc qahac waŋec.

⁸ Zégic Paulonéŋ kawalia mema yomuhuc zéyec; Ni Yuda ic neŋaŋ hénac ac me ocmuŋ téréya

me Roma ic kewu Kaisawac kápésic ménj ménda wanji.

⁹ Wanju Fesitonéj Yuda ic enej ninjic hiarumac ninjac Paulo yomuhuc qesimima zéyec; Gi guagicma Yerusalem kemma imuaru acga zétecgémanjac wanzan?

¹⁰ Qesimiyu Paulonéj yomuhuc ézéyec; Ni Roma ic kewu Kaisawac gésigési amaiguc nankeczua, imuac nuac ac yomuaru zétecgémuac hezac. Geŋgaoc ninzanj ésécnec ni Yuda ic. Wanju iwawai biria ménj ménda wanj énécmiyi.

¹¹ Ni hénac ac logima kápésic ménj mewanuwiŋ zézuiguc humumanj zé ewa éréhéc ménda wambinec. Ac zénénzu imi moczonj héla qahac wanzaciguc méjnénj ménj ni méraginaiguc nopocmacac séc qahac. Imuac Roma ic kewu Kaisanéj acna zétecgémac ninjac wanzua.

¹² Imuhuc zéyu Fesito ichéra iniguc eminiŋ wamma Paulo yomuhuc ézéyec; Gi Kaisa* iwaru acga haizanj imuac Kaisawac muru kembésémanj.

*Ic kewu Agripanéj Fesito
hicjimima Pauloac ninjac ézéyec.*

¹³ Ai meme tosara tecgéyu ic kewu Agripa zéma nauja Beanike ierenj Kaisarea zéic alawac ama arenja yandaiguc hiŋgacma Fesito zézé ségiségi ac wammiwi zéma hayoc.

¹⁴ Wanju ierenj ai meme sasala imuaru tacyac wanjic Fesitonéj Pauloac ac suruc wammima ic kewu yomuhuc ézéyec; Felikinéj hésa ama ic ménj waima keŋu tacma keczac.

* **25:12:** Romawac ic kewu yanda ninjac Kaisa zéanji.

15 Waŋu ni Yerusalem eŋi nalé imuaru hofac oo ic kiwahécgina zéma Yuda ic ionac galenŋ ienenŋ iwac hazéc ac zéma késpedesiraguc zéma zétecgémanŋ niŋac welecnéŋgic.

16 Waŋu ni ac bakia yomuhuc énézéyi; Ic ménŋ aciguc enzac imi ac zézé ic iniguc ménda aŋamma tacma arawac kawalia ménda mema zéyu niŋgicnec waimiwiŋ imi Roma ic nonac haka silicnina qahac.

17 Imuhuc énézéwa Yuda ic ienenŋ niguc yomuaru hagic nalé sosola qahac ama gianŋiyu gésigési tataciguc tacma énézéwa ic imi wagicma érégic.

18 Waŋu ac wammigic ienenŋ ac zégic, néŋ késpedesira ménŋ nimmanŋ zé mambéc keru imi ménda mihicŋiyi.

19 Waŋu eŋaŋ hénagina zéma ic ménŋ qara Yesu iwac niŋ Paulonéŋ humuc igucnec qelima yarec zéyec ac imuac niŋ zéenŋ zéma waŋgic.

20 Waŋu ni ac imuhucya dimuhuc zémindiŋimanŋ zéma hocma Paulonéŋ Yerusalem kemma ac gésigési amaiguc ac imuac nambésémanŋac wanzaŋ? zéma imuhuc qesimiyi.

21 Waŋu Paulonéŋ Roma ic kewunéŋ acya zétecgémac niŋ galenŋgé mimanŋac welecnéŋec. Waŋu keŋkeŋ naléya ducŋiyu méliwa Kaisa† iwacmuru kemmac niŋ ézéwa hésa amaiguc taczac.

22 Imuhuc ézéyu Agripanéŋ Fesito ézéyec; Ni acguc nenaoc iwac ara nimmanŋ zé wanzua. Zéyu Fesitonéŋ zéyec; Hia oranŋuc nimbésémanŋ.

† 25:21: Qac imuac hénia imi; Romawac ic kewu.

Paulo i ic kewu Agripa iwac kiwaiguc nanec.

²³ Ama gianiyu Agripa zéma Beanike ieren ehéihéi wanj érécmima hénagira megic haréma yaré ic 1,000 ionac galenj tosara zéma ama yanda imuac ic kunenj iniguc gésigési amaiguc emma tacgic Fesitonénj énézéyu Paulo késama enjic.

²⁴ Enjic Fesitonénj ac yomuhuc zéyec; Ic kewu Agripa zéma ichécna tosara ac énézéwa ninjic. Ic nanzac yomi iwac niñ Yuda ic ienenj kucnec qacma, Ic yomi Kekecac séc qahac! zéma Yerusalem zéma ama yomuaru welecnénjic.

²⁵ Wanju ni ninjésiwa haka humucac séc ménj ménda wanec. Wanju i enjyaoc Roma ic kewuac wamma zéyec imuac niñ iwaru mélimimanj zé wanzua.

²⁶ Wanju ic kewu enjəawac ac héla ménj omanjac séc qahac wanzac. Imuac mia zéqesi mima ac héla ménj mihicniwinj zé ic yomi onaru zéma sucninaiguc ic kewu Agripa guac muru opocba nanzac.

²⁷ Ni hésa ic ménj késpedesyawac ara ménj ménda oma Roma ama arenja yandaiguc enj méliwa kemmacac séc qahac.

26

Paulonénj Agripa zéma Fesito iorac kicgiraiguc ac zéyec.

¹ Wanju Agripanénj Paulo yomuhuc ézéyec; Geŋgaoc ac zéna guac ninjénni. Zéyu Paulonénj méranénj séséc wamma yomuhuc zéyec;

² Ic kewu Agripa, Yuda ic enen ac waŋ nénzu imuac bakia degucmi guac kicgaiguc zéman zéwa ewana hiaruzac.

³ Imi mia gi Yuda ic nonac haka silic hénia hénia zéma zéquesinina imi nindaczaŋ imuac niŋ imuhuc wanzua. Imuac ewa bénzénŋaiguc acna zéwa niŋnémbésémaŋ.

⁴ Ni komocna igucnec hénima Yerusalem zéma nena baec yanda qeriaiguc dimuhuc kecma yandiyi imi Yuda ic ienen moczoŋ nindaczu.

⁵ Ienen becarunec nalé horua néŋgicac néŋanzu imuac niŋ héipuc waŋ némmuac siŋgina hewacnec ni Farisaio ic Yuda ic ionac tuŋ méŋ hénia ac dindiŋanec méndacaŋzu ionarunec zéma héniana momacnec hia zédacbunec.

⁶ Waŋu ni Anutunéŋ yanda hécnina ac ziki énécmiyec imuac mambéc kecaŋzua. Waŋu hénia imuac niŋ ni deguc ac gésigési amaiguc nanzua.

⁷ Waŋu zikiziki ac imuac hélé imi késawiŋ zéma Israelac qelihéra kisic areŋhéra 12 neŋaŋ siŋi kaiwe séc Anutu mepési mianziŋ. Ic kewuna, buŋa imuac mia mambéc wamma ai mewa Yuda ic ienen aciguc nopoczū.

⁸ Anutunéŋ humumia meqeli énécmianzac, hélé imi ini némac niŋ niŋgic ménda wawaŋac ésécnec waŋanzac?

⁹ Waŋu ni acguc Yesu Nazarete ama areŋa igucnec iwac qac buŋa mesoŋo wammimaŋ zé iwawai moczoŋ tinduc wammaŋ imuhuc zéma niŋi.

¹⁰ Yerusalem imuaru ai imuhucya mia meyi. Waŋu hofac oo ic kuaya ionaru kuc buŋa mema météré ic sasala hésa amaiguc onopocma kerī.

Waŋu unuhumuwiŋ zé zétecgégic ewa momac wamma oaec zéénécmiyi.

¹¹ Bakia énécmimaŋ zé Yuda ic ionac tocgotocgo amaya amaya kemma Yesuac qac zébirimu niŋac tericgé énécmiyi. Waŋu qerina geriwaguc waŋu mebiri énécmimaŋ zé ama areŋa yanda yanda Yuda baec séŋgaŋgeŋ hezac imuarugeŋ acguc keŋi.

¹² Ai imuhucya memaŋ zé hofac oo ic kuaya ionac oaec kiwi qacginaguc imi mema Damasiko ama areŋa yandaiguc kemmaŋ zéma keŋi.

¹³ O, ic kewuna, keŋkecba gau komoc waŋu, kurumeŋunec asac mararaŋ kaiwe kiwa asac mararaŋa ogicogira imuhucyanéŋ mama ni zéma ichécna hoturu nénécmima qetagali nénécmiyec.

¹⁴ Waŋu nini moczoŋ baeciguc tendiŋgé nunuyu hema ewa méŋ Hebraio aciguc yomuhuc niŋi; Saulo, Saulo, gi némac niŋ nunesi waŋ néŋanzaŋ? Gi zéraiguc hénaganéŋ qena guyu siŋga hia nimbésémaŋ?

¹⁵ Imuhuc zéyu ni yomuhuc zéyi; Miŋ Kewu, gi méré? Zéwa Miŋ Kewunéŋ yomuhuc nézéyec; Nunesi waŋ néŋanzaŋ Yesu ni mia.

¹⁶ Gi yacma hénaganéŋ tima nanna, ni imi gi iwawai hénzaŋ imi zéma kecma gézéwa hémbésémaŋ imuac buŋa zézé ic wamma nuac welen qeŋe icna wambésémaŋac gésigémaŋ zé hicŋigénzua.

¹⁷⁻¹⁸ Geŋ kicgina méwéréŋgé énécmiŋa siŋi igucnec asac mararaŋ igucgeŋ, Biria miŋinawac kuc igucnec Anutuac murugeŋ liliŋgéma hagic biriagiŋa zuac énécmiwa ni ninzéŋgé némma météré ic

sucginaiguc ai buña késamu niñac neñ geñga ic embac Yuda ic zéma ic enia ionac sucgina igucnec gésigémma muñguc ionac muru méligémmanj.

Buña suruc énézýec imi muñguc zéma Agripa ézýec.

¹⁹ Ic kewuna Agripa, hénia imuac niñ ni iwawai kurumenjunc nézýu héñi imi ménda qetalima

²⁰ walac imi Damasiko ama areña yanda miñina, wañu keñkecma Yerusalem miñina zéma Yuda baec séc ic embac zéma ic enia momac yanda ewagina melemma Anutuaru lilingéma hama haka hiabia, qeri melenj melenjac séha wammu niñ ackuazéc énézéma kerí.

²¹ Wañu imuac niñ Yuda ic eneñ ocmuñ téréyaiguc népésima nuwiñ zé wañgic.

²² Wañu Anutunéh nanjénéñu érékecma deguc ic eñeña mamaya momac yanda ionac kicginaiguc namma ackuazéc énézéañiac énézéanzua. Wañu zéanzua imi ac méréra qahac. Anutuac tilinj tilinj ic zéma Mosenéh iwawai kilenj hicñjmac zégic imi sac énézéanzua.

²³ Kristonéh qenzenj manzenj qema humuma humumia ionarunec walac yacma Yuda ic zéma ic enia asac mararañac zéau énécmimac imuhuc zégic ac imi mia neñ zénañgéanzua.

²⁴ Paulonéh zédiñjima ac imuhuc énézýu Fesitonéh ac kucnec zéma ézýec; Paulo, gi ewaga sohozac. Niniñ yandaganéh qeriga mesoho géñzac.

²⁵ Zéyu Paulonéh ac yomuhuc melenj miyec; Ic kewuna Fesito, ni ewana ménda sohozac, néñ ac héla niñareñgéma zézua.

26 Ic kewu, geŋgaoc iwawai hicŋiyec imi moczoŋ nindaczaŋ imuac niŋ ni efima gézézua. Iwawai imi baec waŋgoŋaiguc ménda hicŋiyec. Imuac haka ménac mén guac kicga igucnec musaŋ gégéyawac mén ménda hezac imi ni ninzéŋgézua.

27 Ic kewu, Agripa gi Anutuac kua meme ic ionac acgina imi ninzéŋgéanzaŋ? Gi ninzéŋgéanzaŋ imi ni ninzua.

28 Imuhuc zéyu Agripanéŋ Paulo yomuhuc ézéyec; Ac hotoŋadac zéma Kristoac ic wammaŋ niŋ meseli néanzaŋ me?

29 Waŋu Paulonéŋ zéyec; Ac hotoŋa me ménda horua, gi momacguc sac qahac, néŋ tosara deguc acna ninzu ini moczoŋ seŋ hésana yomuac sac ménda mihicŋima nena ésécnec téŋgéŋ wammu niŋac wanzua.

30 Imuhuc zéyu ic kewu zéma baec galeŋ zéma Beanike zéma ic tosara iniguc tacgic ieneŋ moczoŋ yacma keŋgic.

31 Kemma eminiŋ wamma eŋawu yomuhuc zégic; Ic yomi haka mén humumia me hésa amawac buŋa wawaŋa séc mén ménda waŋec.

32 Waŋu Agripanéŋ Fesito yomuhuc ézéyec; Ic imi Kaisanéŋ* acya zétecgémac niŋ ménda welec miwacnec geŋ hia hulac miwaŋnec.

27

Paulo Romaiguc wagicma kemmu niŋac zéiciguc opocgic.

* 26:32: Qac yomuac hénia imi; Romawac ic kewunéŋ

1 Italia baeciguc zéiciguc kembiñac niñ baec galeñnéñ zétecgéma Romawac ic kewu Kaisawac yaré ic 100 ionac galeñgina mén qara Yulio iwac mériaiguc Paulo zéma hésa ic tosara onoporec.

2 Zéic mén Adramiten ama arença yanda igucnecnéñ Asia baeciguc ama arença yanda tosara kondun giñgiñaiçuc tacma keñec imuaru kemman zé taru eñiñ. Wañu Makedonia ic mén qara Aristako, Tesalonika ama arença yanda igucnec imi momacnec keñiñ.

3 Ama gianiyu zéicnéñ Sidon ama arença yandaiguc kereñ héiyu Yulionéñ Paulo goi héihéi wammima alahéra iniru méra mimuac niñ ézéyec.

4 Ama imuarunec muñguc hénima kenni Luhuc kembiñ zé wañiñ imuhuc geñec hayec imuac niñ Kipuro baec komoc imuac héiya igucnec luhuc qiziziñgéma keñiñ.

5 Wañu Kilikia kondun zéma Pamfilia kondun qericma keñkecma Likia baec Mira ama arença yandaiguc kereñiñ.

6 Imuaru zéic Aleksandria ama arença yanda igucnec méñnéñ Italia baeciguc kemman zéyu yaré ic 100 galeñginanéñ nonagiru imuaru eñiñ.

7 Wañu zéic iminéñ bénzén bénzén keñkeru ai meme sasala tecgéyu Kinido kondun baec komoc wésiaiguc kereñiñ. Wañu luhucnéñ ménda wai nénécmiyu Salmone sia yanda andé qema Krete kondun baec komoc kanaya igucnec keñiñ.

8 Baec komora imuac giñgiñaiçuc méndacma qenzeñ manzeñ qema kemma Lasea ama arença yanda hosuraiguc zéic ala mén qara Zéic Asia Soroc imuaru kereñiñ.

Pauloac ac ménda nimma héna ménu kemma yéwéri mihicjigic.

⁹ Konduñiguc nalé horua kemma kecni nene zikima zéwelec wawaña imuac kendon tegéyu luhuc naléya hayec. Hayu bec konduñnéñ biriyu keñkenawac séc ménda wañec. Imuac Paulonéñ gorogina zéma yomuhuc énézéyec;

¹⁰ Ic mandac, ni hémba héna yominéñ hina zéma zéic sacnec qahac, néñ ic neñañ kekecnina acguc nonagicmacac séc wanzac.

¹¹ Imuhuc zéyu yaré ic 100 ionac galeñginanéñ Pauloac ac niñbipima zéic galeñ zéma zéic miñina iorac ac nimma tohoyec.

¹² Wañu konduñ imi zéicnéñ sañgeña naléyaiguc hia tatarawac séc ménda wañec. Imuac sasalanéñ konduñ imi kilen waima Krete baec komoc imuac ama mén Foiniksi imuaru keremma tacni sañgeña naléya tegémac niñ zégic. Ama baec imuac suñguruña bakianéñ Is zéma imuac héiya sugira hémma heyec. wañu baec bakia ménnéñ Is zéma imuac kanaya sugiraiguc hémma heyec.

Konduñiguc hiñgacbiñ zé wañiñ.

¹³ Wañu luhucnéñ Is imuac héiya igucnec bénzén éreyu nañgé nénécmizac imuhuc zéma nimma aña hérégic éreyu Krete konduñ baec komoc giñgiña méndacma keñgic.

¹⁴ Keñgic nalé ménda horugiyu konduñ baec komoc imuac qaha igucnec qeuqewañ luhuc mén qara Is igucnec iminéñ mama qeyec.

15 Qema zéic qéfagéyu luhuc hayecgen kemmacac séc qahac wañu mebipima waigic luhucnéñ zéic wagicma héna ménu kenec.

16 Kenkecma baec komoc mén qara Kauda imuac giñgiña igucnec kenni zéic gomba qatéma héréma kenñi imi galeñgéwiñac séc qahac wañec.

17 Wañu ai yanda mekecma héréni zéic qahaiguc éréyec. Wañu zéic téwac niñac rewakañnéñ bawa igucnec wagic emma zikiyiñ. Wañu sakasac éré éréya mén qara Siriti imuaru emmac niñac hésaya hérégic maleku mayu luhucnéñ nanñé nénécmiyu kenñi.

18 Wañu luhuc niñac qenzen manzen nimma kerñ. Imuac niñ ama gianñiyu hina tosara kondunñiguc giligic hiñgarec.

19 Wañu ama muñguc siñima gianñiyu zéicac iwawai tosara imuhucyanec giligic hiñgarec.

20 Wañu ai meme sasala kaiwe me ménisikilu mén ménda hicñiyu héñiñ. Wañu luhuc yanda qemanec nañu ewa qerinaiguc kekecac niñkumu mén ménda he nénécmiyec.

21 Wañu ic sasalanéñ nalé horua nene newiñac séc qahac wañu eñ kecgicguc Paulonéñ kemma suginaiguc namma yomuhuc énézéyec; Ic mandac, ini acna tohoma Krete kondunñ baec komoc ménda waiwunec réwéri imuhucya ménda mi-hicñima hinagina imi ménda giliwunec.

22 Deguc meme seli ac wañ énécmiwa niñgic. Zéic imi qahac wammac, néñ ic ménéñ mén ménda humumac, imuac ewagina déñ wañu.

23 Deguc siñyaiguc miñna Anutunéñ eñeya buña kecanzua nuac muru kua meme uñaya mén

méliyu mama hama maréñnaiguc nanzac.

²⁴ Namma yomuhuc nézézac; Paulo gi bacga ménda yandimac. Gi Kaisawac wésiaiguc tinduc nambésémañ. Wañu Anutunéñ ic giguc zéiciguc keczu imi moczoñ ewa hiawac géñu guac buña wandacmu.

²⁵ Imuac alahécna ini ewagina déñ wañu, ni Anutu ninzéñgézua. Ac nézézac imi hélaguc wammac.

²⁶ Zéicnéñ kondunñ baec komora méniguc eñu nini imuaru osiwiñ.

²⁷ Héna sicsaoc kecgic ai meme 14 wañec. Wañu Adria kondunñiguc lelecgémanec kerinñ. Sini namuña igucgeñ zéicac ai ic ieneñ niñgic baec hosuru hazinñ éséc wañec.

²⁸ Imuhuc nimma hésa qétéyaguc waigic hiñgaru 37 mita wañec. Komora ménñ kemma hésa qétéyaguc muñguc haigic hiñgaru 28 mita wañec.

²⁹ Wañu haroñañiguc emma qewinñ niñac bacgina yandiyu zéic andiaiguc aña 4 haigic hiñgaru ama gianñimac niñ welecma tacgic.

³⁰ Wañu zéic ai ic eneñ zéic waima néñgacbiñ zé nimma gomba haigic hiñgaru ikoc wamma yomuhuc zégic; Nini zéic sunñguruñaguc aña ménñ haini hiñgacmac.

³¹ Imuhuc wañgic Paulonéñ yaré ic 100 ionac galeñ zéma ichéra yomuhuc énézéyec; Zéic ic ieneñ zéiciguc ménda kecmuiguc ini kekecgicnaguc kecmuac séc qahac wammac.

³² Zéyu yaré ic ieneñ gombawac hésaya hericgic kondunñiguc hiñgarec.

³³ Waŋu ama gĩaŋimaŋ zé waŋu Paulonéŋ ic mo-mac yanda nene nemu niŋ yomuhuc énézéyec; Ini qeri séwigina héŋgeŋ héŋgeŋ wammanec kecma nene ménda nema eŋ mambéc kecgic kaiwe ai meme 14 wanzac.

³⁴ Imuac nene nemu niŋac welec énécmizua. Ménda humuwiŋ zé wanzuiguc nene nema selimu. Oruc zucgina méŋ ménda mama saŋgimac.

³⁵ Imuhuc zéma saméŋ mema hama Anutu ewa hia ac ézéma kuma neyec.

³⁶ Neyu hémma qerigina efiyu imuhucnec nedacgic.

³⁷ Ic zéiciguc kerinŋ zaŋgénina imi 276.

³⁸ Nene negic tomeŋgina qeyu zéic qeria igucnec wit gocmia gésé imi konduniguc giligic hiŋgacdaru zéic imi efima éréyec.

Zéicnéŋ kondunŋ baec komora suŋguruŋaiguc emma zéŋgéyec.

³⁹ Ama gĩaŋidaru baec imi héŋtecgicbiŋ zé hibipigic. Waŋu kondunŋ bakiaiguc sakasac séŋgaŋgeŋ heyu zéicnéŋ imuaru keremma emmac niŋac zéma niŋgic.

⁴⁰ Ic tosara eneŋ aŋga hésaya qericma konduniguc giligic keŋu tosanéŋ maleku hésaya zikigic heyec imi hulacma hérégic malekunéŋ eŋu zéic imi luhuc mema sakasac igucgeŋ keŋec.

⁴¹ Keŋu doku néwéc néwécnec hahayanéŋ euanzaoc imuaru sakasac heyu zéic imuaru eŋec. Waŋu zéic suŋguruŋa kiselima tacma seli qeyu temboŋ yandanéŋ zéic andia kuyu zéic andia imi zéŋgéyec.

⁴² Waṅu hésa ama ic eneṅ fifia mema kemma néṅgacbu niṅac yaré ic eneṅ unuhumuwiṅ zé ac zégic.

⁴³ Waṅu yaré ic 100 ionac galeṅginanéṅ Pauloac kekecyā aṅgéṅa timaṅ zé wamma qetali énécmima fifia meme ic énézéyu walac konduniguc luma hiṅgacma fifia mema baeciguc eṅgic.

⁴⁴ Waṅu tosara eneṅ palaṅ me zéic bakia qahaiguc emma keṅgic. Imuhucnéṅ imuhuc wamma moczoṅ élélahaiṅguc endacma ménṅ ménda humugic.

28

Ic ieneṅ susunec Melite kondun baec komociguc endacgic.

¹ Élélahaiguc bénzéhṅnec emmaguc baec komoc qara Melite imi zégic niṅiṅ.

² Waṅu baec komoc imuac miṅina ieneṅ ala goi héihéi sasala waṅ nénécmigic. Waṅu kia hayu ama saṅgeṅ qeyu geric yanda haigic zeyu héihéré nénécmigic.

³ Waṅu Paulonéṅ geric tosara mutulaṅgéma haiyu hiṅgarec waṅu imuac qeria igucnec mokolen ménṅnéṅ séwéla geric waṅu éréma iwac mériaiguc pipima naṅec.

⁴ Waṅu baec miṅina ieneṅ mériaiguc mokolen naṅu hémma eminiṅ wamma zégic; Ic yomi ic tosara unuyec gezaṅ. Konduniguc ménda humuyec, néṅ solaṅa miṅinanéṅ ménda waimiyu kecmac.

⁵ Wañu Paulonéñ mokolen qetecgéyu gericiguc hiñgaru yéwéri ménda mihicñiyec.

⁶ Imuhuc wamma nañu ieneñ sisiwiñ hicñimimac me élanzañnec tendiñgéma humumac zéma mambéc nañgic. Wañu nalé horua haka mérera méñ ménda hicñimiyu hémma zégic; Ic yomi anutu.

Paulonéñ hafi ic tosara mehiaru énécmiyec.

⁷ Nini kerij imuac hosuraiguc ic kewugina qara Popilio iwac ama baec heyec. Wañu ic inéñ mia héihéré nénécmima ai meme haréwéc séc goi héihéi wañ nénécmiyec.

⁸ Wañu Popilio mañgocya hafi hicñimima séwi geric zéma kera huruc wamma heyu Paulonéñ nimma amayaiguc emma zéwelecmaguc méria oruhaiguc haima mehiaruyec.

⁹ Imuhuc wañu ama areñ komoc imuaru ic tosara hafi zepaginaguc ieneñ harégic imuhucnec mehiaru énécmiyec.

¹⁰ Wañu ic ieneñ eenina kuneñ yanda héigic. Wañu keminñ zé enni henaiguc hocbiñac hezac hena mañ iwawai tosara zéiciguc hai nénécmigic.

Paulonéñ zéic méñiguc keñkecma Roma ama areña yandaiguc kereñec.

¹¹ Baec komoc imuaru mia kecni maso haréwéc tecgéyu zéic méñ Aleksandria imuaru sanjeña naléya ogiru kemmac niñ mambéc tarec, qara imi Diosguro.* Wañu imuaru emma waima keññ.

* **28:11:** Neñañ aciguc qara imuac hénia imi; Nemu héi séwi séwi - Kasito zéma Palukis.

12 Waŋu Surakusai ama areŋa yandaiguc haréma imuaru ai meme haréwéc kerin.

13 Imuacnec lelecgéma Legium ama areŋa yandaiguc keremma imuaru ai meme momacguc kecni luhucnéŋ baec waŋgoŋa Saut igucnec hayu kenni ama muŋguc siŋjima gianjiyu Puteoli ama areŋa yandaiguc kereŋin.

14 Kenni ama areŋa yanda imuac ninzén ninzén dac muna ieneŋ héihéré nénécmigic kaiwe 7 iniguc tacyac wammaguc Roma ama areŋa yandaiguc kereŋin.

15 Waŋu ama areŋa yanda imuac ninzén ninzén dac muna hécnina ieneŋ nonac buŋa nimma hakecma Roma ic Apioac ama somberŋaiguc mi-hicŋi nénécmigic. Tosianéŋ ama baec qara ménŋ Qisicnec Ama Haréwéc imuaru hama mihicŋi nénécmigic. Waŋu Paulonéŋ inicma Anutu ewa hia ac ézéma kuha meyec.

*Paulo i Yuda ic héihéré énécmima
ac énézéyec.*

16 Roma ama areŋa yandaiguc kerenni baec galeŋnéŋ zéyu Paulonéŋ yaré ic ménnéŋ galeŋgé miyu ama saméŋa méniguc tacyac waŋec.

17 Kecma keru ai meme haréwéc waŋu Yuda ic ionac sugina igucnec ic kuneŋ tosara héihéré énécmiyu harégic ac yomuhuc énézéyec; Dac mu-nahécna ni Yuda ic embac me yanda hécnina ionac haka silic imuac hazéc ac ménŋ ménda zéyi, néŋ Yerusalemiguc népésima Roma ic ionac méraginaiguc nopocgic.

18 Waŋu Roma ic ieneŋ qesinémma kápésicna ménŋ humucac sécya ménda mihicŋima hulac némmu niŋac zégic.

19 Waŋu Yuda ic ieneŋ selianec qetaligic, héna ménŋ qahac waŋu, Kaisanéŋ acna zétecgémac niŋ waŋi. Imuac mia nuac dac munahécna Yuda ic zébiri énécmimaŋ zéma you ménda hayi.

20 Waŋu ni hénia imuac niŋ mia inicma iniguc zéeminiŋ wambiŋ zé héihéré énécmiyi. Ni imi Israel ic neŋaŋ ninzéŋgéma mambécanzinŋ imuac wamma hésa ic wamma kecanzua.

21 Imuhuc zéma énézéyu zégic; Nini ou Yuda baeciguc kecanzu ionarunec guac niŋ kiwi ménŋ ménda haigic hayu héniŋ. Waŋu dac munahécniŋa ionaru ménŋnéŋ hama guac kápésicga me hazéc ac ménŋ ménda zéyu niŋiŋ.

22 Baec séc ic embac ieneŋ héna qelia imuac hazéc ac wamma zéanzu imi nini ninziŋ. Imuac gi dimuhuc ninzéŋgézaŋ imi geŋgaoc zéna nimbiŋac wanziŋ.

23 Ieneŋ imuhuc zéma nalé megic. Waŋu nalé imi ducŋiyu Yuda ic sasalanéŋ Paulo tackerec ama imuaru tocgégic. Waŋu Paulonéŋ Anutuac héŋgaleŋ ama areŋa yandawac ac suruc imi suŋgeŋnec hénima énézéma keru ama siŋiyec. Waŋu Moseac héna ac zéma kua meme ic ieneŋ kiwi ogic hezac iminéŋ meselima Yesuac suruc zéma meseli énécmimaŋ zé waŋec.

24 Waŋu ic tosananéŋ ac zéyec imi ninzéŋgéic. Waŋu ic tosananéŋ ménda ninzéŋgéic.

25 Waŋu acgina zéma zéqeqetali waŋamugic. Imuhuc wamma waima kembinŋ zé waŋgic. Waŋu

Paulonéj ac momacguc yomuhuc énézéyec; Uŋa Téréyanéj Anutuac tiliŋ tiliŋ ic Yesaiawac kuaya mema yanda hécnina ac yomuhuc énézéyec; Ac iminéj héla wanzac;

²⁶ Gi kemma ic tuŋ yomuhuc énézéna; Ninzu waŋu ménda niŋasarizu hénzu waŋu ménda héŋtegiczu.

²⁷ Ic tuŋ yomi ienej qerigina seli qeyu ienej gezacginanéj nimma niŋyéwérigic. Niŋyéwérima kicgina héménzaligic. Imuhuc qahac waŋu kicginanéj héŋtegicma gezacginanéj nimma qeriginanéj niŋtecgicma liliŋgéma hagic neŋ mehiaru énécmiwinec.

²⁸ Imuac ni énézéwa yomuhuc niŋ asarimu; Anutunéj aŋgénéj titi buŋa imi ic enia ionac muru méliyu hazac. Ienej imi kilej niŋtohomu.

²⁹ (Ménda hezac.)

³⁰ Waŋu Paulonéj yawuŋ éréhéc téngénéj ama geric ménj lagulawac boŋ mema imuaru kecma ic embac iwaru hagic séc héihéré énécmiyec.

³¹ Héihéré énécmima Anutuac héngalenj ama areŋa yandawac surucya zésai énécmima Miŋ Kewu Yesu Kristoac héna ac imi bac yandi yandi qahac efima ku énécmima kerec. Keru ménjnéj ménda qetali miyec.

cxxxi

SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665